Prof. Lic. Dr. Gianina Maria-Cristina Picioruș

Bucuria comuniunii

Vol. 6

Teologie pentru azi

București
2010

Minunea cunoașterii de sine sau de ce ne e frică să gândim[1]

Părintele Dorin[2] îmi spunea ieri că mulţi dintre noi, oamenii credincioşi (că să nu vorbim de *cei care nu cred*), trăim *ca într-un somn cataleptic*[3], din care Dumnezeu ne trezeşte din când în când sau ne îndeamnă să ne trezim, dăruindu-ne puţin simţirea harului sau câte o bucurie duhovnicească mică, dar care trece repede.

Trăim mai mult *visând* sau *imaginându-ne viaţa*, propria viaţă şi a altora, şi ni se pare că *trăim cu adevărat*.

În mintea noastră ne facem planuri peste planuri, dar nu le punem în faţă lui Dumnezeu, ca El să le judece. Când începem să gândim asupra lucrurilor, asupra realităţii şi asupra noastră înşine, prima reacţie este una de înfiorare, de nevedere a nimic frumos.

Diavolul care ne pândeşte şi care ştie că acesta este *începutul pocăinţei*, ne oferă atunci *alternative liniştitoare* şi ne face să credem că gândirea profundă, evaluarea corectă, introspecţia, sunt *duşmanii noştri*, sunt factorii care ne îndepărtează de linişte, de închipuită noastră linişte, de fapt, de relaxarea noastră păcătoasă.

Alternativele pe care ni le oferă diavolul sunt multe şi variate, de la distragerea atenţiei către lucruri superflue, de la auto-liniştirea falsă de genul: „nu-i nimic, văd eu lucrurile prea în negru, o să-mi treacă, nu mă simt prea bine acum”, până la a ne face să ne îndreptăm virulenţa către greşelile altora, pentru că nu suntem în stare să ne judecăm şi să ne certăm drastic pe noi înşine. Și de aici nu mai e decât un pas, până la a ne arunca în deznădejde, crezând că, dacă ne-am văzut două păcate, ele sunt aşa de fioroase încât nici nu mai încape loc de *iertare* de la Dumnezeu.

*** Imaginea de pe coperta de titlu, e *cf.* http://picasaweb.google.com/macariosu/AIIIAPandantiviiMici#5371772388327554674 și este o frescă din Biserica Mănăstirii Sfântul Ioan cel Nou din Suceava.

[1] Articolele cuprinse între paginile 2-13 ale acestei cărți au fost scrise de către autoarea noastră în vara-toamna anului 2006.
A se vedea CV-ul autoarei: http://bastrix.wordpress.com/cv-prof-lic-dr-gianina-maria-cristina-piciorus/.

[2] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, soțul autoarei și editorul acestei cărți. A se vedea CV-ul nostru: http://bastrix.wordpress.com/cv-pr-dr-dorin-octavian-piciorus/.

[3] Dintr-un somn al necunoașterii de sine, aidoma cu căderile în neștire ale celor bolnavi de catalepsie.

Coborârea în pocăinţă este însă tocmai *a accepta să-ţi răstigneşti patimile* şi *a primi să suferi*. Iar Dumnezeu este Cel care ne poartă pocăinţa, durerea pocăinţei.

El este cel mai aproape de noi în suferinţă, în zbucium, în nelinişte, în căutarea noastră fierbinte, în care începem să ne ştergem chipul nostru, pe noi, să nu ne mai dăm atât de multă importantă, şi să lăsăm pe Dumnezeu să ne arate *cine suntem*.

Iar El, Care ne-a creat, ne arată că sub mâzga păcatelor, se află tocmai chipul creat de El.

Zbuciumul acesta interior este ceea ce cer Dumnezeieştii Părinţi de la noi: „neliniștea cea buna" (Fer. Paisie Aghioritul[4]), „sfânta ură de sine" şi „sfânta deznădejde" (Fer. Sofronie Saharov[5]).

Însă dacă ne e frică să gândim, dacă ne retragem cu laşitate, înfricoşaţi imediat ce am început să gândim şi să vedem puţin din suprafaţa păcatelor noastre, n-o să ajungem niciodată să ne cunoaştem vreun pic, n-o să ne trezim din somnul cataleptic, decât *arareori* şi *firav*, o să continuăm să ne *visăm* viața și o să ni se pară mai departe că *trăim*.

Dacă ne facem impresii nenumărate despre noi că suntem *frumoşi*, n-avem curaj să ne lepădăm de ele şi să ne vedem că suntem *urâţi*, pentru că ne-am obişnuit cu ambianţa „icoanei" noastre[6], cu fermecătoarea vrajă şi pace idilică de care ne-am îndrăgostit, ca de *linişte*a şi *fericirea noastră adevărată*, deşi ne zguduie de multe ori *revolta conştiinţei* sau *palma lui Dumnezeu* trimisă din dragoste, pe care o primim cu mirare, ca nişte „nedreptățiți".

Ne e frică de gândire ca de *cel mai mare duşman* al vieţii noastre, dar odată ce ne-am obişnuit să gândim, să gândim profund, să ne problematizăm onest, să ne descoperim cele mai înfiorătoare patimi, atunci nu mai putem să ne oprim din a gândi, din a mulţumi lui Dumnezeu, din a ne ruga, din a dori să ne vedem urâţenia şi mai mult, pentru că această vedere ne face să ne simţim bine, să ne simţim frumoşi şi împăcaţi cu adevărat.

Atunci nu mai vrem să ne mai despărţim niciodată de *gândire*.

Gândirea la cum arată cu adevărat această lume şi cum arătăm fiecare dintre noi ne face să simţim dureri în suflet la

---

[4] Imaginea mormântului său: http://bastrix.wordpress.com/2009/09/07/mormantul-fericitului-paisie-aghioritul/.
Date despre sine: http://ro.orthodoxwiki.org/Paisie_Aghioritul.

[5] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Sofronie_%28Saharov%29.

[6] Pentru că ne credem curați, demni, la locul nostru...

fel de mari cu cele pe care le-am simţi, dacă ni s-ar mutila sau ni s-ar arde trupul.

Vederea urâţeniei păcatelor proprii este, nu de puţine ori, insuportabilă dar tocmai insuportabilitatea, atrocitatea acestei dureri, este garantul că ceva este foarte putred în noi şi că am ajuns cu adevărat la motivul îmbolnăvirii şi al suferinţei noastre.

Nu părerea superficială că ne doare ceva este *adevărul*.

Gândirea la păcate este o durere atroce, inumană, dar care, spre deosebire de durerea trupească, nu te *omoară*, ci te *învie*.

Reflexivitatea înseamnă a ne oglindi în poruncile lui Dumnezeu şi în oglinzile duhovniceşti ale Părinţilor sau fraţilor înaintaţi în descoperirea de sine pentru a vedea cât de mult s-au conturat trăsăturile chipului dumnezeiesc în noi sau cât de mult suntem nişte *chipuri palide*, nişte feţe şterse, fotografii neinteresante, care nu plac nimănui şi nici măcar noua înşine.

Ca să ne gândim, să ne cunoaştem pe noi înşine, trebuie să ne comparam cu tot ce există pe lumea asta, cu tot ce s-a scris vreodată, cu toată gândirea pe care o putem intercepta şi percepe.

Şi apoi să punem toate în faţă gândirii lui Dumnezeu despre noi şi să-L întrebăm pe El despre *ce suntem*.

Dumnezeiescul Avraam şi Dumnezeiescul Moise şi alţii nu au avut Sfinte Scripturi, nu au avut nimic scris şi L-au aflat pe Dumnezeu din contemplarea lumii înconjurătoare, iar apoi El S-a revelat lor pentru a le adăpa dorul de a-L cunoste.

Însă dorul după Dumnezeu nu se aprinde decât după cunoaşterea epuizantă a caracterului tuturor lucrurilor, experimentând dureros efemeritatea lor şi a noastră în comparaţie cu Dumnezeu.

Facilitatea aparentă a credinţei noastre este o mare minciună. Gândirea nu e patrimoniul culturii sau al filosofiei secularizate. Dimpotrivă, gândirea este apanajul omului duhovnicesc, este folosirea caracterului raţional-duhovnicesc pe care Dumnezeu l-a dăruit fiinţei umane, ca şi Îngerilor.

Cultura, filosofia şi ştiinţa ateist-secularizate a vremurilor noastre vor să îi confişte omului credincios darul de a gândi, de a cerceta, de a cunoaşte, denigrându-l ca pe un *ignorant* şi *obtuz*.

Iar mulţi dintre fraţii noştri[7] cad în capcana de a accepta aceste etichete dezonorante ca pe nişte motive de *îndepărtare* de ideologia ateistă, nesesizând că tocmai acesta este şi scopul denigratorilor, de a ne face să ne credem *proşti*, *inferiori*.

Însă noi trebuie să ne sesizăm prostia ca un defect de rea-voinţă, de ne-gândire, care provine din multa *ne-gândire*, nu din *multa gândire*. Sau din puţina gândire şi cu emfază, despre noi înşine.

Dacă mai ne e frică de gândire, să gândim tot mai mult, până la epuizarea fizică şi mentală. Pentru că nici n-am început să gândim şi noua ne e frică de gândire ca de dracul, ca de dracul acela care ne spune să ne temem a mai gândi, ca nu cumva *să ne smintim*.

Dacă ne vedem mai urâţi decât toată lumea, şi dacă ne iubim cu adevărat chiar şi duşmanii, nu cred însă că ne putem *sminti* de cineva.

Cu atât mai puţin de aceia care ne atrag atenţia asupra păcatelor proprii.

---

[7] Ortodocși.

Înmormântare de viu

Când trecem „imperturbabili” prin viaţă, neatenţi la Dumnezeu şi la sărmanul suflet care se topeşte înăuntrul nostru de disperare şi de singurătate, nu vedem, de fapt, cum murim, cum din zi în zi ne îngropăm tot mai mult într-o existenţă care nu există.

Începem să trăim zilnic viaţa ca pe o trecere pe lângă propriul mormânt şi, deşi nu conştientizăm acest lucru, el, mormântul nostru, stă lângă noi şi strigă cu toată puterea tăcerii lui monumentale.

Avem sentimentul straniu că ceva nu e în regulă cu noi, ne uităm în dreapta şi în stânga să identificăm sursa acestui sentiment puternic odorizant pentru mirosul fin al neliniştii care ne transcende, şi mergem *nedumeriţi* mai departe.

Mai tragem o petrecere, mai ne uităm tolăniţi la televizor, mai un pahar, mai o femeie sau un bărbat, după caz, o iarbă[8], dacă ne permitem.

Şi iarăşi acel sentiment *al înmormântării de sine*, acea *vedere nevăzută* a mormântului nostru.

Privim oraşul, blocurile, parcurile, copiii, oameni care ne sar în ochi şi ne excită cu nesimţirea lor sau ne vitriolează cu bunul simţ, privim, adică, ceva care credem că şi *vedem*, că şi *cunoaştem*, că şi *înţelegem*, ca pe mobila vieţii noastre.

Dar, de fapt, vedem pururea mormântul nostru, pe care, de la o vreme au început să crească bălăriile, fiindcă de mult nu mai vine nimeni să ne plângă.

Dacă vreunuia dintre noi îi vine, deci, câteodată, să depună flori la picioarele unui trecător necunoscut şi indiferent, impasibil pentru stelele cerului, dacă totuşi îi vine cuiva, să ştiţi că nu e gestul unui *om nebun*, ci e atras de *mirosul de mormânt*.

Unii *nebuni* care sunt printre noi şi se numesc *Sfinţi*, mai fac uneori asemenea gesturi nebuneşti de a depune buchete întregi de lacrimi şi rugăciuni, la mausoleul nesimţirii noastre, dar peste inima lor trecem cu bocanci de plumb.

Suntem atât de impozanţi pentru noi înşine, în mormântul nostru adânc, încât nici cerul înstelat ca un iconostas nu-l vedem, nici înserarea ochiului dulce al vieţii, cu mireasmă de iarbă proaspăt cosită şi nici ochiul reavăn al

---

[8] Un drog.

zorilor veşniciei care se deschide cu paşi de cuvinte neauzite, care nu se cuvine omului să le rostească.

Dacă ne vine să ne trezim, să ieşim din mormânt, s-a întâmplat o minune zguduitoare, care cutremură temeliile lumii, dar pe care seismografele nu o înregistrează. Dacă nu, mormântul se învecheşte.

Care este *elementul de atracţie* al lumii civilizate, al Apusului evoluat? Oare este *civilizaţia* acestei lumi, *cultura* ei cu adevărat sau *prosperitatea* ei materială?

Dacă această societate apuseană nu s-ar bucura şi de progres economic şi prosperitate financiară, oare ar alerga cineva după...*civilizație*, după *modele culturale* păgân-europene?

Sunt sigură că, cel puţin, n-ar mai exista inflaţia de acum de admiratori ai Occidentului şi de adepţi ai occidentalizării noastre.

În zilele noastre însă am găsit pe mulţi care au acuzat Ortodoxia de *lipsă de viziune* şi *de înapoiere în gândire* (unii având chiar o înaltă ţinută intelectuală, însă şi foarte mulţi ignoranţi), pentru că ne-a ţinut departe de influenţa Apusului, iar multe glasuri regretă şi astăzi, în mod deschis, că nu suntem catolici, ca *să ne integrăm* mai uşor sau *ca să aibă grijă* Apusul cu mai multă tragere de inimă de noi, aşa cum priveşte cu ochi *mai luminoşi* ţările estice catolice sau catolico-protestante.

Aceşti oameni însă nu vor să vadă nedreptatea, conflictul între ideologia egalitarist-democratică a Apusului şi politica sa practică. E ca şi cum ai acuza un om că s-a născut *sărac*, în loc să vezi că nimeni nu vrea să-l ajute *cu mărinimie*, în mod *dezinteresat*.

Şi pentru asta *e de vină* Ortodoxia, pentru că n-a vrut să renunţe la integritatea şi puritatea sa dogmatică şi morală!

I se reproşează Bisericii Ortodoxe...în comparaţie cu cea catolică, mai ales...*imobilismul ei istoric*, când *imobilismul*, adică *neclinintirea veşnică*, întemeierea ei în veac, este tocmai *atuu-ul ei divin*, elementul ei dumnezeiesc, care îi susţine fiinţa şi care demonstrează că este *adevărata Biserică a lui Dumnezeu*.

Cei care urăsc Biserică ar fi vrut ca ea să se mânjească, să facă compromisuri cu adevărurile sale dumnezeieşti, în care ea crede că sunt *dumnezeieşti*.

Cum ar mai fi putut Biserica să spună că are *adevăruri revelate* de la Dumnezeu, dacă *le-ar fi ajustat* continuu de-a lungul istoriei?

Cei care vor ca Biserică să meargă *în pas* cu evoluţia mentalităţilor omeneşti, îi cer să renunţe la adevărurile pe care

ea le prezintă ca revelate din gura lui Dumnezeu Însuşi, îi cer ca ea să recunoască faptul că *a greşit* şi *a minţit* de-a lungul secolelor, că nu e *divino-umană* ci *doar umană*, că, prin urmare, Dumnezeu nu S-a întrupat, Dumnezeu ne-a minţit, că adevărul dumnezeiesc e *ajustabil* după mintea omenească.

Adică să fie așa acum este, de fapt, o Biserică „modernă”, deschisă”, „înțeleaptă”, „înțelegătoare” cu oamenii!

Însă prin acestea toate nu îi cer altceva Bisericii decât să se contrazică, să se auto-desființeze.

Şi dacă n-o face, se miră, cu multe semne de exclamație, și cu durere *candidă* pentru soarta bietului popor român, adus la sărăcie şi obtuzitate de Ortodoxie!

Se miră ca şi cum n-ar fi auzit niciodată de *logică* sau de *dialectică a gândirii*, dacă teologia le stârneşte multora, *medievali* fiori de groază.

Cum poate fi Biserică atât de *retrogradă*, zic ei, atât de *insensibilă* la evoluţia şi aspiraţiile oamenilor de auto-determinare şi auto-îndumnezeire? Oare cum?

Stau şi eu şi mă mir, cum până şi logica lui Aristotel e de partea Bisericii, iar detractorii Bisericii sunt de partea umanismului clădit pe gândirea antichităţii păgâne şi se contrazic în ei înşişi, „evoluând” prin ştiinţa epocii moderne şi postmoderne (sau *postumane*) şi prin gândirea nihilist-idolatră de dinainte de creştinism.

Incertitudine politică cusută cu ață albă

Candidatura domnului Varujan Vosganian[9] la postul de *comisar european pentru minorităţi*[10] a devenit una *problematică* peste noapte.

Exact în ziua în care ar fi trebuit *numit* de *Parlamentul European*[11] a apărut brusc o informaţie despre *un presupus dosar* al său ca informator al *Securităţii*.

O anumită parte a presei, ca să zicem aşa, s-a grăbit să-l recuze, să-l considere *ieşit din ecuaţie*, cerând premierului Tăriceanu[12] să numească pe altcineva în această funcţie, ba chiar să avanseze ideea că premierul s-a compromis făcând această numire.

O grabă incredibilă şi o presiune mediatică în avangarda evenimentelor înseşi!

Ceea ce ne face să luăm atitudine în acest moment...în care nu ştim care este rezultatul, dacă domnul Vosganian va fi sau nu acceptat în această funcţie...este sentimentul că asistăm la distrugerea unui om, la năruirea imaginii publice a integrităţii sale morale, mai înainte de a avea *probe concludente* pentru a-l acuza de ceva.

Ne indignează profund faptul că un om poate fi ocărât, batjocorit, calomniat numai prin *simple afirmaţii*, iar acestea, până la un eventual verdict judecătoresc care să facă lumina, lasă în urmă lor o puternică undă de şoc şi o *generoasă* impresie de *veridicitate*.

Mai înainte de a avea *dovezi clare*, scriptice, mai înainte de a vedea şi a citi dosarul, dacă există cu adevărat, unii jurnalişti au înaintat fără dubii prezumţia compromiterii şi a rejectării domnului Vosganian de către *Parlamentul European*.

Aceasta nu considerăm că este *o expresie a democraţiei* în care trăim, ci *a manipulării*.

Durerea noastră este cu atât mai puternică, cu cât vedem că puterea mediei, atunci când aceasta nu este onestă, ci serveşte interese colaterale cu interesul cetăţeanului român de a află adevărul, poate fi imensă şi foarte nocivă, aşa cum a

---

9 A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Varujan_Vosganian.
10 Se petrecea în 2006.
11 A se vedea: http://www.europarl.europa.eu/news/public/default_ro.htm.
12 Călin Popescu-Tăriceanu: http://ro.wikipedia.org/wiki/C%C4%83lin_Popescu-T%C4%83riceanu.

demonstrat-o în cazul Părintelui Daniel Corogeanu[13] de la Tanacu, care, nevinovat fiind, a fost batjocorit în toate chipurile posibile şi mai este încă, pe multe posturi TV şi în presa scrisă, devenind un fel de *reper mediatic* pentru *a demonstra* şi a denigra *habotnicia* Bisericii Ortodoxe Române.

Am făcut aceste comentarii pentru a ne exprima consternarea despre felul în care se imprimă o forţă colosală, calculabilă în voturi, unor lucruri care ar trebui să rămână simple zvonuri, bârfe, răutăţi, afirmaţii gratuite, până la evidenţierea probelor care să confirme un adevăr sau altul.

Însă, după cum spunea şi domnul Vosganian, *nimeni nu trebuie să creadă că nu există limite*, *că minciuna se poate induce oamenilor la nesfârşit*.

---

[13] A se vedea articolul nostru din 19 februarie 2007: http://bastrix.wordpress.com/2007/02/19/cand-ai-ochii-orbi-nu-cred-niciodata-in-intamplare-cand-e-vorba-de-sfin%C8%9Benie/.

Proză de iubit poezia frumuseţii

Oraşul se oferă tuturor ca un fluture cu aripi deschise. Pe străzi treci ca-ntr-o plimbare spre oricine, spre oriunde, spre pretutindeni, spre nicăieri.

N-apuci însă să faci un pas şi te trezeşti deranjat de felul cum te-adulmecă, rece, câinele sec al nesimţirii. Mai mergi puţin şi mai că nu te doboară aburii tulburi, de amoniac fierbinte, ai indiferenţei.

Degeaba vrei să te eschivezi, căci pretutindeni te întâmpină, ca un ghepard legănându-se provocator, parada necruţătoarelor mode, a crudelor mişcări ondulatorii pigmentate cu sărăcie stearpă.

Ajunge chiar să te covârşească aerul îmbălsămat cu turpitudinea idealurilor pozând nude în deşertul oraşului, îndărătul sticlei ochilor traversaţi pe zebră de fiorii fricii feline.

Aşa, plimbându-te ziua prin oraş, nu ştii că ai vrea să evadezi, să te descalţi de sentimentul sugrumării, să pierzi în vis tramvaiul frunzărit de mii de ori, ca o carte tumefiată de miriapozi frugali, sau metroul care te calcă pe nervul optic, cu fanta lui viermicidă şi cu fibrilaţiile lui subterane.

Şi când te apasă din greu lespedea mirosului ascuţit de ură fratricidă, îţi vine să arunci în aer gara în care aşteaptă împietrite lacrimile tale, cărora le-a crescut barbă albă.

Vrei să fugi dar te împiedici de tine ca de o greutate uitată-n drum. Niciun vals al inimii compătimitoare nu te acoperă cu portative. Lumina solară invadează ca un ocean clădirile semeţe, dar nu intră în ochii scoşi de timpuriu ai vederii oamenilor.

Ei, oamenii, circulă pe stradă ca nişte mitraliere, într-un război terorist nevăzut, în care slobod gloanţele însuportabilităţii, ale limitelor libertăţii între care se zbat, în cei din jurul lor, fără Dumnezeu şi fără morală, întrucât nu vor fi daţi în judecată.

Ca să se răzbune, fiecare îşi varsă bâlciul inutilităţii vieţii lui, ca pe o nouă cremă revitalizantă, pe masca mortuară a oraşului.

Dumnezeu aprinde în soare candela răbdării Sale şi pare că nu zice nimic, pare că nu vorbeşte cu biografiile searbede care taie străzile timpului.

Dumnezeu înstelează tăcerea Sa, pe tăria care încă mai stă deasupra pământului, cu mii de icoane care veghează capete goale, neînfrunzite de primăvara gândirii şi a iubirii.

Şi oamenii cred că pământul e aşa cum arată din satelit: o întretăiere de drumuri ca albiile secate ale unor râuri, care nu mai duc cu ele izvoarele frumuseţii; o paradigmă a postmodernităţii, care omoară întru sine lumina lină a naturaleţii şi a chipului neînfiorat de gânduri omeneşti al veşniciei.

Stele vii mai au încă jar al rugăciunii de ars. Dar oamenii nu văd că, vorba lui Eminescu:

Icoana stelei ce-a murit,
Încet pe cer se suie.
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem şi nu e[14].

Cu alte cuvinte, când icoanele vii ale sfinţeniei au umblat printre noi, nu le-am zărit adâncul de frumuseţe. Când le vedem pe cerul Bisericii, ei deja nu mai sunt lângă noi, ca să ne odihnească cu liniştea şoaptelor din pădurile de înţelesuri ale veşniciei.

[14] A treia strofă a poemului *La steaua*. A se vedea întregul poem: http://ro.wikisource.org/wiki/La_steaua.

I. Eludarea adevărului scriptural[15]

Facere 3, 6: „De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el” [16].

Există până astăzi ispita de a ajunge la *fericire* şi *nemurire* pe alte căi decât pe cea arătată şi poruncită de Dumnezeu: prin plăceri trupeşti – rodul e bun de mâncat –, prin estetică (artă, cultură) – rodul e plăcut ochilor la vedere – sau prin cunoaştere (ştiinţă, filosofie) – rodul dă ştiinţă.

Precum Sfinţilor Protopărinţi li s-a cerut, în Rai, să arate răbdare şi credincioşie, iar diavolul le-a inoculat că există *o rută ocolitoare*, mai uşor de străbătut, la fel şi omului după cădere şi nouă astăzi, de multe ori, ni se pare prea grea calea crucii, prea anevoioasă şi căutăm alternative, neînţelegând că *iubirea* şi *ascultarea* formează o singură cale[17].

[15] Articol editat la nivel online pe data de 6 decembrie 2006.
[16] *Cf.* ed. BOR 1988.
[17] În fresca infra avem, în partea de sus, pe Sfinții Protopărinți în Rai pictați pe fațada nordică a Bisericii Mănăstirii Voroneț.
Imaginea *cf.* sursa:
http://fotopoeziemuzica.files.wordpress.com/2008/04/imag2010_jpgvoronet-fatada-nordica-adam-si-eva-in-rai-scene-din-viata-maicii-domnului.gif.

După cum spunea Fericitul Sofronie, ispita demonului a fost şi este „de a folosi tânjirea sa [a omului n.n.] firească spre veşnicia cea neschimbată, sugerându-i gândul de a putea dobândi acea căutată îndumnezeire în afara acestui Dumnezeu *aspru*”[18].

Omului i se deschid în viaţă două căi.

Una este cea a unui neîncetat povârniş, a unui urcuş care îţi umple toată fiinţa de răni şi de suferinţă, care te aduce de multe ori în pragul insuportabilităţii, descrisă astfel de acelaşi dumnezeiesc Părinte:

„Dumnezeu nostru, Acesta necontenit ne trage spre un suiş şi mai înalt, silindu-şi fiii a părăsi etapele trecute în suferinţe. El este Atotbun, dar niciodată nu pare a fi mulţumit cu măsurile dobândite de noi.

Iar durerea pe care omul o cearcă urmându-I pare să nu stârnească în El compătimirea pe care am aştepta-o noi”[19].

În astfel de momente uităm că El a fost pe cruce, că a asudat sudori de sânge şi nu ne mai gândim decât *la noi*, că nu mai putem, că am ajuns la epuizare şi că El nu pare *să ne audă* şi *să ne ajute*.

Iar suferinţa, nevoia, lipsurile şi durerile noastre sunt vizibile pentru cei din jur, care preferă asfaltul neted şi nu drumul pietros şi suişurile periculoase.

Cea de-a doua cale este cea pe care apucă oamenii, cărora varianta alternativă li se pare *un sado-masochism ilogic*.

Sunt cei care cred că pomul acestei vieţi pământeşti are un rod bun de mâncat şi care nu vor să dea „vrabia din mână”, răsfăţul unei vieţi uşoare, pentru o viaţă veşnică, care zboară până să pună ei mâna pe ea, intangibilă, nepipăibilă.

Mai sunt şi cei care cred că rodul pomului acestei vieţi este plăcut ochilor la vedere, care apreciază plastic viaţa, care se hrănesc nu atât din *gustul rodului*, cât din *vederea lui*, nutrindu-se cu deliciile estetice ale existenţei.

Şi mai sunt şi aceia care se hrănesc cu ştiinţa pe care o dă mâncarea din rod, ştiinţa despre ei înşişi ca oameni căzuţi, aparadisiaci, şi despre viaţa în/ pe care o trăiesc, fără ca această ştiinţă să poată să deschidă vreun ochi spre veşnicie, decât în mod speculativ-teoretic şi subiectiv-fantezist.

Când oamenii au conştiinţa adevăratei lor ontologii, ca fiinţe create de Dumnezeu, şi a limitărilor proprii, atunci pot

---

[18] Arhimandritul Sofronie [Saharov], *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, traducere din limba rusă de Ierom. Rafail Noica, Ed. Sofia, Bucureşti, 2005, p. 311.
[19] Ibidem.

aprecia estetic realităţile vieţii sau se pot afunda în studiul ei, pornind de la un fundament real al observaţiilor şi judecăţilor lor, căci *contemplaţia* şi *cunoaşterea* sunt daruri de la Dumnezeu.

Când însă se socotesc pe ei înşişi ca *puncte de plecare* în cercetarea şi aprecierea existenţei, atunci amprenta narcisist-luciferică a rezultatelor este inevitabilă.

Ei descoperă frumuseţea şi adâncul de cunoaştere pe care îl poartă cu sine rodul pomului – şi în rodul respectiv se descoperă mai ales pe sine –, dar la Autorul pomului, la Creatorul lui, la Cel ce are întru Sine unitatea plăcerii, a frumuseţii şi a cunoaşterii, nedivizată, nu se gândesc, pentru că sunt prea absorbiţi de adorarea de sine, de exerciţiile de admiraţie răsfrânte în mii de oglinzi ale aceleiaşi imagini de sine pe care o consideră auto-măgulitoare.

„Omul, simţind înlăuntrul său răsfrângerea, oglindirea Fiinţei Absolute, riscă să cadă într-o exagerată înţelegere de sine şi să caute ceva ce îi depăşeşte măsura. Aflându-se într-o astfel de aberaţie, el năzuieşte să se întărească în viziunea sa, socotindu-o greşit ca fiind adevărul despre sine. Anume aceasta este ce a suferit Adam, iar după el, mulţime din urmaşii săi au repetat şi repetă mai departe acelaşi păcat. (…) Însă fatala nebunie, care ne-a despărţit de dragostea Tatălui, poate şi trebuie să nască în noi o sfântă frică şi o rugăciune cu adânc plâns”[20].

Cel care crede însă că a descoperit în sine frumuseţe şi cunoaştere, încât să-şi fie suficient, nu e în stare să plângă după Dumnezeu.

Adevărul crud – şi pe care nu suportă să-l audă cei mai mulţi – este că aceia care vor să ajungă nemuritori numai prin artă şi filosofie, dispreţuind Scripturile şi pe Dumnezeu, se consideră superiori “spiritualiceşte” celor ce au ca singur ideal împlinirea poftelor trupeşti, dar nu fac decât să numească produsele speculaţiei şi fanteziei lor „spirituale”, deşi ele nu au nimic de-a face cu spiritualul, cu duhovnicescul adică, ci sunt exact aceleaşi pofte trupeşti detestate în formele lor grosiere de manifestare, însă estetizate sau ideologizate sub aspectul unor teorii ştiinţifice şi/ sau filosofice.

Oamenii care îşi canalizează toată energia creatoare spre zonele *estetice* sau *epistemologice* ale vieţii, fără a „îngădui” transcendenţei să se încrucişeze cu orizontala existenţei

---

[20] Idem, p. 309.

terestre, cred că Dumnezeu e uşor de jignit şi că dacă L-au invitat afară din viaţa oamenilor, El a şi ieşit.

Ei nu înţeleg că operează disecţii monstruoase asupra creaţiei care nu le aparţine, (dar pe care sunt convinşi că pot pune monopol), segmentând dimensiunea vieţii şi împărţind-o arbitrar şi autonomizant în etică, estetică şi filosofico-ştiinţifică, considerând că fiecare dintre ele există şi trebuie să existe independent, cu studiu şi formă de manifestare specifică (artă „pură”, ştiinţă sau filosofie autonome etc.), împotriva Teologiei care respectă această tridimensionalitate ontologică a fiinţei umane şi a vieţii.

*Teologia are dimensiunea morală, cea estetică şi cea filosofică unite în râvna ei iubitoare de a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi de a înţelege creaţia Sa***.**

Primul însă care a efectuat acea operaţie *dihotomică* a fost diavolul – al cărui nume înseamnă tocmai „cel care desparte” – care a prezentat astfel realitatea încât să pară că e formată din însuşiri disparate, anume din plăcere, frumuseţe şi cunoaştere, fiecare în stare să nască *o satisfacţie autonomă*.

El a secţionat realitatea, aşa cum cineva ar secţiona un om şi i-ar expune membrele, insistând că şi-au păstrat frumuseţea întregului.

Anterior, el însuşi s-a secţionat pe sine de Dumnezeu şi de restul creaţiei, având aspiraţii de auto-determinare şi de auto-îndumnezeire. Iar după ce a eşuat, atunci a vrut să-i afilieze şi pe oameni la nefericirea sa.

Diavolul i-a îndemnat pe primii oameni la cunoaştere, la a cunoaşte binele şi răul, învăţându-i însă să cunoască *răul* şi nu *binele*, în care ei trăiau plenar.

Însă ei au greşit pentru că nu au cercetat şi nu au cunoscut de unde vine îndemnul, ci şi-au îndreptat (li s-a deviat) atenţia către ţinta pe care le-a indicat-o el, către rodul pomului, iar nu către a cerceta natura urâtă şi rea a sfatului demonic primit, pe care puteau să-l ignore, dacă păzeau porunca Părintelui lor.

La fel şi astăzi – şi oricând în istorie –, el opune în mintea oamenilor dispuşi să îl creadă, porunca lui Dumnezeu, care este îndemn la prevedere (priveghere) şi la cunoaştere adevărată, şi cercetarea curioasă şi perfidă a lumii, discursivă şi autonomă (nu pentru că nu ar fi *opozabile*, ci pentru că vrea să îndemne spre cea din urmă), ascunzându-se în spatele bogăţiei de frumuseţe şi de cunoaştere pe care Dumnezeu a

pus-o în creaţie, precum odinioară s-a ascuns în spatele pomului.

Amăgiţi de plăcerile vieţii, de frumuseţea lumii şi a lor înşişi, precum şi de panorama cunoaşterii ce se deschide ca un orizont nesfârşit, oamenii vor să Îl exileze pe Creatorul universului din viaţa lor şi din creaţia Sa, şi să purceadă la exploatarea frumuseţii şi la defrişarea tainei fără scrupule, fără înţelegere şi contemplare duhovnicească a lumii, doar de dragul de a se întări în credinţa că au sporit prin puterile proprii, că au ajuns, prin ştiinţă şi tehnică, stăpânii invincibili ai universului, iar prin creaţie artistică au ajuns să se „măsoare" cu Dumnezeu.

Dar până nu renunţă la impresia falsă *a puterii*, prin care crede că poate să adauge universului şi sieşi frumuseţe sau că poate să cunoască *fără rest* tainele lumii, omul nu se poate apropia de plâns, de pocăinţă, de înţelegerea adevăratei sale firi şi de înveşnicire.

În această lume căzută, şi tocmai pentru că lumea a căzut prin mândrie, Dumnezeu S-a ascuns în smerenie şi în taină. În smerenie a venit şi Dumnezeu Fiul pe pământ şi tot în smerenie Şi-a îmbrăcat şi cuvintele, Înţelepciunea cea negrăită şi neapropiată.

Aşa încât cei smeriţi (iar *smeriţi* nu inseamnă *necunoscători*, *ignoranţi* sau *aculturali* sau *refractari* la cunoaştere ci cei care recunosc că fără Dumnezeu nu pot să cunoască nimic, iar enorm de mulţi au fost şi smeriţi, fiind în acelaşi timp mari teologi, gânditori, artişti, oameni de ştiinţă sau de cultură) găsesc calea cea adevărată, cea dureroasă dar dreaptă către Dumnezeu, cea care duce cu adevărat la Dumnezeu şi la veşnicie, la frumuseţe şi înţelepciune nepieritoare, nu drumurile ocolitoare, prin care omul vrea să-şi păstreze „demnitatea" de a nu fi condus de Părintele său, dar care pogoară în Iad şi în moarte veşnică.

Iar *smerenia suferitoare* e întotdeauna bucurie, frumuseţe şi înţelepciune, plină de har, unitară.

Ea înseamnă a nu vrea să-L răneşti pe Cel care ţi-a dat naştere şi Care te iubeşte fără margini şi a asculta de poruncile Lui, chiar dacă ţie ţi se pare că *meriţi* sau că e *logic* să ai sau să cunoşti ceva, sfâşiind şi ucigând creaţia Lui şi propria ta inimă, ca un animal sălbatic, fiind sălbăticit de patimi şi de răutate demonică.

Ea, smerenia, e *frumuseţe* în toţi cei ce vor să se umple de frumuseţe şi *adâncă ştiinţă* în toţi cei care vor să cunoască şi să cerceteze cu conştiinţă.

Ortodoxul iubeşte adevărul, frumosul şi cunoaşterea fără să le separe între ele, fiindcă e smerit şi nu vrea să omoare frumuseţea creaţiei, dezmembrând-o anarhic.

Din înşelarea amarnică, în care mulţi am căzut şi cădem, Dumnezeu ne-a dat *o ieşire smerită*, necunoscută de orgoliul lumii: *rugăciunea cu adânc plâns*, cunoaşterea cu lacrimi, truda căutării adevărate, redescoperirea prin pocăinţă a frumuseţii şi a înţelepciunii dumnezeieşti sădite în toată creaţia şi în noi înşine, ca temelie şi pecete fiinţială.

Frumuseţea, desfătarea şi înţelepciunea de care este plină toată creaţia, trebuie contemplate ca una şi ca ceea ce conduce mintea şi sufletul omenesc spre iubirea şi cunoaşterea Ziditorului său, Cel ce este, Fiinţa Însăşi, Tot ce este mai frumos şi mai vrednic de cunoscut şi de dorit pentru om, mai presus de tot universul acesta, care are început şi sfârşit, Dumnezeu Însuşi Care satură şi dăruieşte nesăturare, Care potoleşte setea şi umple de dor nesfârşit.

Iar omul e *nemuritor* doar dacă are *un dor veşnic*.

II. Câteva gânduri despre calea estetică

În capitolul dedicat lui Dante din *Canonul occidental*[21], Harold Bloom[22] scrie că „măreţia canonică a lui Dante nu are, până la urmă, nicio legătură cu Sfântul Augustin sau cu (…) adevărurile religiei creştine" şi că „singurul teolog important pentru Dante: Dante însuşi"[23].

Aşezând în scris „cea mai poetică dintre toate idolatriile"[24], Dante „îşi celebrează propria putere de reprezentare"[25].

Ceea ce spune Harold Bloom despre Dante Aligheri[26] este însă valabil pentru orice artist, cu precădere pentru cei

---

[21] O ediție a cărții în limba română: http://www.editura-art.ro/carti.titluri/carte/canonul-occidental.

[22] A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Harold_Bloom.

[23] Harold Bloom, *Canonul occidental. Cărțile și școala epocilor*, traducere de Diana Stanciu, postfaţă de Mihaela Anghelescu Irimia, Ed. Univers, Bucureşti, 1998, p. 85 şi 67.

[24] Idem, p. 75.

[25] Idem, p. 78.

[26] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dante_Alighieri.

geniali, că „nu va recunoaşte că opera lui este ficţiune, ficţiunea lui supremă. El o va considera adevărată universal şi atemporal”[27].

În cazul de faţă, credinţa catolică nu mai are un cuvânt greu de spus în faţa ficţiunii: raiul, purgatoriul şi iadul catolic sunt surclasate de imaginaţia poetului.

În ultimă instanţă însă, Raiul şi Iadul, a căror realitate este revelată de Biserica Creştină, ajung să aibă prea puţină importanţă în faţa virtualităţii, a puterii de a fantaza despre ele.

Pentru că ceea ce a adus Renaşterea[28], sub patronajul înalt al papilor şi a cardinalilor romano-catolici, a fost tocmai înlocuirea tradiţiei şi a revelaţiei Sfinţilor despre realităţile cele mai presus de fire, cu palida imaginaţie umană, exprimată însă foarte fastuos în opere de artă.

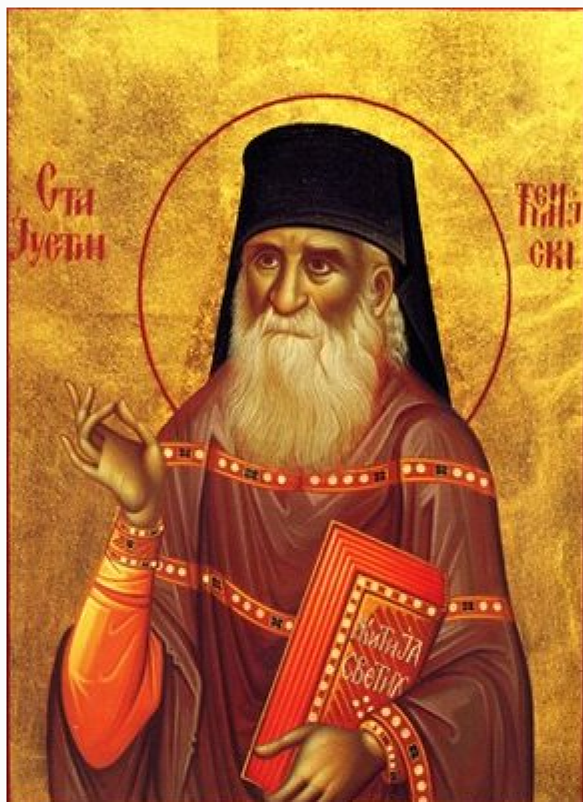
Biserica Catolică avea însă nevoie de fastuosul uman, pentru că nu mai simţea minunea prezenţei harului în viaţa sa, pentru că se simţea golită interior de orice resursă harică, întrucât a considerat că harul lui Dumnezeu este ceva *creat* şi l-a îndepărtat, prin urmare, de la sine.

Când Biserica Catolică este lăudată în dauna Bisericii Ortodoxe, pentru „înţelepciunea” sa de a patrona artele frumoase şi a le încuraja, în speţă este lăudată superbia de a îngădui inventarea unei realităţi care să concureze revelaţia evanghelică, invenţie care (culmea!), alegându-şi subiectele (suntem în perimetrul Renaşterii) din revelaţia biblică, o eclipsează în ochii publicului, pentru a propune propria sa viziune, încărcată de concepţii şi de patimi umane.

Iar când Biserica Ortodoxă este criticată pentru „lipsa de imaginaţie” şi de voinţă spre deschiderea culturală, este, de fapt, regretat curentul de evlavie care a stăvilit, mult timp, în ţările ortodoxe, avântul sfidător exprimat inclusiv artistic, de a-L înlocui pe Dumnezeu cu omul sau aşa cum spune Sfântul Iustin Popovici[29] (acuzând arianismul catolic), pe *Dumnezeu omul* cu *omul*[30].

---

[27] Harold Bloom, *Canonul occidental. Cărţile şi şcoala epocilor*, op. cit., p. 64.
[28] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Rena%C5%9Fterea.
[29] Icoana sa infra e *cf.* http://3.bp.blogspot.com/_yyj4s5GakXA/SjKlMMsuR3I/AAAAAAAAADM/BOxdJvY5sJM/s400/sjp10.jpg.
[30] Adică cu pontiful romano-catolic.

Este evident că ceea ce inventează artistul nu este altceva decât *o nouă religie*, în care *zei* sunt *personajele* (literare sau plastice), iar *zeul suprem* din panteonul acestei religii este *însăşi capacitatea sa de creaţie*.

Nici măcar artistul însuşi, ca om, ci virilitatea sa creatoare, *inspiraţia* sa, a cărei sursă o va identifica – *metaforic* – în *muze*, în *Apolo* şi în *toţi zeii* antichităţii clasice greco-romane, în acei zei, pe care mai bine de un mileniu de creştinism, înainte de Renaştere, i-a deconspirat ca *demoni*.

Artistul are pretenţia, prin opera sa, de a „fi întrecut orice altă creaţie a naturii sau a artei”, înlocuind adevărul că „doar Dumnezeu, prin intermediul Bisericii Sale, putea crea şi susţine o frumuseţe dincolo de natură şi de artă”[31].

Îndrăgostiţi „veşnici”, într-o lume în care fidelitatea devine o „erezie”, artiştii se închină la iubirile lor în acelaşi mod în care strămoşii lor ortodocşi se închinau la Dumnezeu şi la Sfinţi în icoane şi, ca să fie şi mai limpede, le pictează pe acestea în icoane şi tablouri în locul Sfintelor, care trebuia să fie reprezentate acolo sau le oferă ipostaza de *călăuzitoare în*

[31] Harold Bloom, *Canonul occidental. Cărţile şi şcoala epocilor*, op. cit., p. 78.

Rai, precum Dante lui Beatrice, deşi „Dante, ca poet, nu-şi punea problema mântuirii Beatricei”[32].

Faptul că artiştii se închină la propria imagine despre Dumnezeu şi despre iubire ne este sesizat de indiferenţa lor impardonabilă şi incredibilă faţă de adevărata mântuire a celor pentru care îşi proclamau iubirea cea mai arzătoare, mai devoratoare.

În asemenea condiţii, *Divina comedie* nu mai este o „metaforă”, un produs nevinovat al imaginaţiei şi al aspiraţiei umane creatoare, ci o *substituire a Evangheliei*.

Harold Bloom recunoaşte că, „de la Simon Magul, ereticii îşi ridicaseră iubitele la demnitatea ierarhiilor cereşti, aşa cum Simon însuşi, un prim *Faust*, o proclamase pe Elena, o prostituată din Tir, la rangul de *încarnare a Elenei din Troia*”[33].

Criticul american acceptă că, din punct de vedere creştin, lucrurile se prezintă sub forma unei cumplite erezii şi blasfemii.

Artistul îşi deifică persoana iubită, o „înnemureşte” în propriul panteon – sau, mai degrabă, îşi deifică propria lui proiecţie fantezistă, pătimaşă, despre iubire, fără legătură cu Iubirea, Care este Dumnezeu Însuşi – dar niciodată nu îşi pune problema *mântuirii* ei sau a lui însuşi.

El se automântuie şi se înveşniceşte pe sine însuşi şi pe cine vrea el, transportându-se în *edenul* propriei creaţii mentale, fără a-şi ridica întrebări asupra *a cât de logic* sau *de pertinent* este gestul său „artistic”.

El ridică *metafora* la nivel de *realitate* şi nu se preocupă de urmări. În ultimă instanţă, inventează o altă cale de mântuire, menită să „boicoteze” calea autentică, cea a lui Dumnezeu pentru oameni.

„Dante era interesat de realizarea sa poetică, privită ca o cale spre Dumnezeu”[34], ca un drum lăturalnic, din moment ce Hristos a spus, mai mult decât clar: *Eu sunt Calea*.

Glasul acesta, care îi îndeamnă pe oameni la *a inventa subterfugii*, făgaşe prin care să evite *calea* pe care ne-a spus

---

[32] Idem, p. 79.

[33] Idem, p. 74. Simon Magul debita multe aberaţii şi erezii halucinante pe seama acelei femei, subiect despre care se poate vedea şi în opera Sfântului Irineu de Lyon, *Adversus haereses*, pe care, în română, în traducerea noastră, o găsiţi aici:
vol. 1: http://bastrix.wordpress.com/2009/11/03/sfantul-sfin%C8%9Bit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-1/
şi aici, vol. 2: http://bastrix.wordpress.com/2009/11/23/sfantul-sfin%C8%9Bit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-2/.

[34] Idem, p. 79.

Dumnezeu să mergem, nu este nou, el a mai răsunat şi în trecut, chiar pe când omul nu părăsise Raiul: „Veţi fi ca Dumnezeu!” (Fac. 3, 5).

Omul care îl crede, înţelege că *există o altă posibilitate de mântuire, o posibilitate de a se mântui singur*, în afara lui Dumnezeu.

Un astfel de om este şi artistul sau omul de cultură care crede că, dacă rodul minţii lui este *plăcut ochilor la vedere*, este automat şi *mântuitor*, nedându-şi seama că investeşte cu *funcţie soteriologică* un *adevăr inventat*, sugerat de o voce, care are numai interesul să-l denigreze pe om, să-l clatine din ontologia lui asumată ipostatic şi mântuită de Dumnezeu.

Rodul estetic este expus ca o hrană spirituală veritabilă, aşa cum un fruct de plastic, chiar şi foarte frumos, ar fi socotit *apt* de a înlocui mâncarea naturală.

El trebuie să fie hrană spirituală pentru artistul însuşi şi pentru mulţi care îl „culeg” (deşi artistul se are în vedere, în mare parte, numai pe sine însuşi) şi trebuie să aducă *nemurirea* şi *deificarea* sa şi a altor „aleşi”, într-un context în care acesta este privilegiat ca şi *creator*.

Întorcându-ne la Dante, pe care l-am luat drept prototip al artistului „luciferic”, poemul său „nu e nici adevăr, nici ficţiune, ci doar *cunoaştere dantescă*”, şi pe care „uneori o numim *iubire*”[35].

Rodul creaţiei sale, Beatrice, „apare iniţial doar poetului ei, Dante, iar prin el vine spre cititorii săi”[36], cititorii fiind doar *umili adoratori* nu numai ai creatorului artist, ci şi ai creaţiei, ai imaginaţiei sale.

Iar „noi nu suntem *Dante* şi nu putem scrie *Divina Comedie*, fiind conştienţi în final doar de pierderea suferită. Beatrice este diferenţa între *nemurirea canonicităţii* şi *această pierdere*”[37].

Pentru noi, ca *cititori* sau *admiratori* ai unei opere, nu există vreun loc aparte în *raiul* dantesc şi nici în vreun alt *paradis* fantastic, ci nu putem decât să conştientizăm frumuseţea pe care n-o avem şi să rămânem adoratorii ei umili de la distanţă.

Neputând fi şi noi *artişti*, pentru că „harul” de creator nu este transmisibil, rămânem cu gustul amar al „impotenţei” creatoare sau al insatisfacţiei existenţiale, cu regretul că nu

---

[35] Idem, p. 81.
[36] Idem, p. 80.
[37] Idem, p. 81.

suntem atinşi de aripa inspiraţiei, ocoliţi de „muze" şi abandonaţi, în final, mortalităţii, de către zeul-autor, care nu se coboară să ne smulgă din „latura şi din umbra morţii", aşa cum o face Hristos.

Hristos, izvorul a toată frumuseţea şi Frumuseţea Însăşi, poate însă a dărui frumuseţe oricui o cere de la El. Idolatria artistică însă, nu poate decât să zdruncine conştiinţa celor care vor să atingă perfecţiuni inexistente.

Nemaiavând experienţa harului adevărat, a bucuriei de a trăi viaţa dumnezeiască, pentru că nu credem în ea, ajungem să ne refugiem în surogate umane de frumuseţe şi să ne căutăm nemurirea şi fericirea veşnică în paradise iluzorii.

Popularea lor cu personaje este o altă „înşelare a ochiului", spre a ne face să credem în densitatea umană care s-ar putea propaga în asemenea spaţii virtuale.

„Se roagă altcineva Beatricei în afară de Dante, *Pelerinul Eternităţii*?"[38]. Nu, pentru că a exista la modul imaginar în *raiul* lui Dante nu este sinonim cu *a exista* în Raiul lui Dumnezeu.

Şi chiar şi atunci când Dante se roagă Beatricei, ea nu este decât „proiecţia idealizată a singularităţii lui Dante însuşi, a punctului său de vedere, ca autor, asupra propriei opere"[39].

Această ipostază ni se pare că seamănă mult cu cea eminesciană în care „pururi tânăr, ochii mei înălţam visători/ La steaua singurătăţii"[40].

Artistul de geniu se proiectează deasupra lumii, superior ei şi, în acelaşi timp, apt de a se mântui pe el însuşi fără Dumnezeu.

„Mândria nu este o virtute creştină, dar a fost întotdeauna o calitate esenţială a marilor poeţi"[41] şi orice artist „porneşte cu mândrie spre paradis"[42], într-o incursiune babilonică individuală.

Cei ce refuză, ca *nedemn*, gestul de a se prosterna înaintea lui Dumnezeu, dar în schimb, aleargă să se închine artei, rodului plasticizat al imaginaţiei umane – pentru că închinarea la artist le repugnă tot la fel de mult, din cauza egoismului fulminant –, aceştia sunt cei care visează, ei înşişi,

---

[38] Idem, p. 85.
[39] Idem, p. 68.
[40] Versurile finale din prima strofă a poemului *Odă* (în metru antic): http://ro.wikisource.org/wiki/Od%C4%83.
[41] Harold Bloom, *Canonul occidental. Cărţile şi şcoala epocilor*, op. cit., p. 81.
[42] Ibidem.

în mod invariabil, la ipostaza de „zei”, de prezenţe deificate în panteonul culturii.

Însă, atât creatorului, cât şi admiratorului său închis în ţarcul idolatriei, nu-i rămâne decât dezamăgirea, singurătatea în spaţii debusolant de infinite ale veşniciei nefericite, în afara singurei vieţi adevărate a lui Dumnezeu, pe care El ne-a oferit-o şi nouă.

III. Despre facilul pierderii eternităţii la rulete metaforice

Domnul Gabriel Liiceanu[43] reitera recent la televizor, urmându-l pe Noica[44], ideea că: „dacă trebuie să cauţi *o miză* a eternităţii, o găseşti în cultură”[45].

Nu există îndoială că intelectualul, omul de cultură care înlocuieşte *calea evanghelică*, cu *propria sa opţiune raţionalist-filosofică*, caută eternitatea, nemurirea, deşi nu îl suportă pe colegul său de cursă lungă, *teologul*.

Omul de cultură, literatul, artistul, filosoful a fost întotdeauna şi rămâne obsedat de veşnicie ca unul care n-o are, care se simte prizonier al imanenţei, sugrumat de perspectiva senectuţii şi a morţii, umilit de colbul perisabilităţii care se aşterne indiferent peste toate lucrurile care îl înconjoară şi care ameninţă să transforme în pulbere şi producţiile sale, comorile sale de cultură, mai mult sau mai puţin, mai devreme sau mai târziu.

El e supărat că Dumnezeu nu îi dă dreptate, că nu păstrează nenimicite în istorie toate creaţiile sale, că nu are siguranţa „înmărmuririi” eterne în palatele gândirii construite cu obstinaţie.

Ar dori ca ficţiunea artei sau a cugetării sale, a operelor sale, să părăsească paginile înnegrite de gânduri şi să devină *realitate*, o *realitate nemuritoare*, în care el să trăiască, pentru că i se pare frumoasă, pentru că i se pare că i se potriveşte, pentru că e construită de el pentru el însuși şi crede că e *mai oportună* decât Raiul lui Dumnezeu, pentru că îl înfioră îndumnezeirea pe care n-o înţelege şi de care se teme,

---

43 A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Gabriel_Liiceanu.
44 Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Noica.
45 În cadrul talk-show-ului cu Andrei Pleşu, *Altfel*, de la *Realitatea TV*, 24 septembrie 2006.

crezându-se rejectat, dacă el nu are sensibilitate şi atracţie pentru ea.

Ar dori ca H. C. Andersen[46] să trăiască veşnic în basmele sale şi să nu moară nebun, la fel van Gogh[47], la fel Nietzsche[48]; ar dori ca Eminescu[49] să trăiască pururea în păduri de mesteceni lângă izvoare cristaline şi sub bolţi de tei în floare şi să nu se stingă bolnav şi părăsit de toată lumea.

Nu ca Dumnezeu să îi ierte şi să le dăruiască păduri nemuritoare şi lăcaşuri veşnice în Împărăţia Sa, ci ca aceia să rămână veşnic în palatele de cleştar ale plăsmuirii minţii lor.

Pentru că, la rândul său, fiecare vrea să trăiască în „nemurirea" lui.

Însă ei nu ştiu sau nu vor să afle sau să admită că tradiţia care a păstrat revelaţiile dumnezeieşti ale oamenilor Sfinţi începând de la Sfântul Adam, apoi Sfânta Scriptură şi revelaţiile dumnezeieşti care au urmat, din cărţile Sfinţilor Părinţi sau din Vieţile Sfinţilor, sunt unicele surse din care a aflat omul despre frumuseţi mai presus de fire şi de la care pornind, a fantazat despre lucruri pe care mintea nu poate să le conceapă fără ajutor supranatural.

Înţelepciunea, ca şi sensibilitatea poetică, sunt mari daruri dumnezeieşti, amprente divine în fiinţa umană, dar ele sunt „mirosuri" după care prindem urma veşniciei, „urmele" lui Dumnezeu pe pământ şi în univers, indicii *către nemurire*, nu *configuratoare ale veşniciei*.

Nu veşnicia are chipul frumuseţii pământeşti sau al frumuseţii ideale umane, ci invers. Însă atunci când afirmăm că trăsăturile dumnezeieşti sunt, de fapt, ale noastre, atunci suntem cu adevărat lipsiţi de originalitate şi *plagiatori*, atunci suntem demonici, luciferici.

Ce presupune, aşadar, a aşeza *miza nemuririi* pe cultură? Nimic altceva, decât a crede că *ficţiunile* ar putea deveni *realitate*, că gândurile omeneşti, care par *înalte* şi *sublime*, au o şansă să FIE ele ADEVĂRUL.

Noi nu ştim care este Adevărul, zic oamenii de cultură neafiliaţi în mod intim la învăţătura Bisericii, (deşi unii dintre ei pot să fie şi să se declare *ortodocşi*), *fapt pentru care să dăm deci o şansă tuturor adevărurilor*, care se bat pentru întâietate,

---

[46] Hans Christian Andersen: http://ro.wikipedia.org/wiki/Hans_Christian_Andersen.

[47] A se vedea: http://www.vangoghgallery.com/.

[48] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Nietzsche.

[49] Idem: http://eminescu.petar.ro/opera_completa/index.html.

care se înghesuie în panteonul culturii, poate că unul dintre ele este *Adevărul* şi am câştigat *miza*.

Să punem, deci, miza pe cultură, ţintind eternitatea, zic ei (extrapolăm formula Noica – Liiceanu pentru a caracteriza o comunitate de oameni de cultură mult mai largă), fără să-şi dea seama poate, că ne trădează un ingredient esenţial al caracterului lor: *incertitudinea*.

Ei nu cred în gândirea lor şi în propriile producţii mentale la fel cum crede ortodoxul adevărat în Dumnezeul său şi în învăţătura Bisericii sale.

Ei invidiază liniştea lui şi se arată dispreţuitori faţă de neclătinarea lui la orice adiere ideatică, deşi nu au decât procente minimale de certitudine.

Şi atunci, în mijlocul avalanşei de interogaţii existenţiale, care îi macină interior (uneori până la disperare), vine soluţia aparent *liniştitoare* de conştiinţe: să mizăm pe *adevărul nostru*. Poate că sorţi nevăzuţi vor extrage din urna morţii veşnice numele noastre pentru a ne face *nemuritori* şi vom câştiga *pariul cu eternitatea*.

Făcuse şi Pascal[50] un *pariu* pe Dumnezeu, care e bun din punct de vedere logic, dar un creştin ortodox nu gândeşte în astfel de termeni *economici*, *negustoreşte*: nu, noi nu credem în Dumnezeu pentru că *am mizat* sau *am pariat* pe Dumnezeu şi aşteptăm să vedem dacă ne iese *miza*, ci pentru că avem certitudinea absolută că *altă miză nu mai există*. De altfel, Pascal propunea *pariul pe Dumnezeu* pentru *atei*, nu pentru *credincioşi*.

Domnul Liiceanu însuşi mărturisea, în *Jurnalul de la Păltiniş*, că Noica, confruntat cu perspectiva morţii, după ce făcuse de multe ori apologia *seninătăţii socratice* în faţa celui mai mare vrăjmaş al omului, se purta cu totul aiurit şi neliniştit:

„Pe el, care făcuse apologia bătrâneţii ca fiind punctul absolut de acumulare al vieţii, din care este firesc să se răsfrângă sensurile ei cele mai adânci, pe el care se mirase cum de nu a învăţat omenirea cultă, de şapte mii de ani încoace, să moară, pe el care mă uimise prin neomenescul sau supraomenescul lui, prin tot ceea ce făcea sau simţea altfel decât se face sau se simte îndeobşte, l-am descoperit

---

[50] Blaise Pascal: http://ro.wikipedia.org/wiki/Blaise_Pascal.

tremurând, pălăvrăgind, chicotind, ameninţând şi plângând – bătrâneşte şi omeneşte deopotrivă”[51].

Altfel spus, Noica însuşi a infirmat, cu pilda vieţii lui, că miza pe cultură ar fi *câştigătoare*.

Cu toate acestea ucenicul, plăcându-i modelul paideutic patristic, considera însă că nu i se potriveşte *poposirea în regăsirea de sine* a fiului, ieromonahul Rafail Noica[52], ci *căutarea nesfârşită* şi *peregrinările fără ajungere undeva*, dorinţa de „glorie a spiritului asistată de Dumnezeul culturii”[53].

Credincioşii ortodocşi, conştienţi de darul credinţei lor, nu *mizează* pe Dumnezeu, pentru că *a miza* înseamnă a crede că ar mai fi şi alte „numere” câştigătoare şi că eternitatea se câştigă la loteria hazardului, hazard care el însuşi exclude credinţa în Dumnezeu şi în pronia Sa, şi atunci am fi *sofişti* şi *absurzi*.

Creştinii ortodocşi cred în mod absolut în Dumnezeu şi nu îşi pun viaţa şi soarta veşnică în mâinile unor *raţionaliste îndoieli carteziene* care să formuleze paradoxal *certitudini*, ci în realitatea vieţii duhovniceşti exprimată de formula patristică: *iubesc, deci exist*.

Iubesc pe Dumnezeu, iubesc pe oameni şi toată creaţia, deci exist. Şi iubesc, pentru că Dumnezeu este Iubire, iar noi suntem chipul Lui şi toate potenţele creatoare ale fiinţei noastre nu sunt decât actualizarea acestui Chip, după cuvintele Sfântului Iustin Popovici.

Trebuie să spunem aici că multe nume mari, de oameni ai culturii sau ai ştiinţei, care se revendică a fi *ai lui Hristos* şi *ai Bisericii*, sunt adesea confiscate pentru domeniul exclusiv al culturii de-transcendentalizate, din simplul motiv că ei n-au fost *teologi cu diplomă* sau *cu operă* şi, din modestie, nu au făcut din credinţa lor intimă un motiv de expunere publică repetată, ceea ce face ca urmaşii să le distorsioneze adevărul vieţii şi să le amintească doar în treacăt apartenenţa şi adeziunea la credinţă.

Un singur exemplu de confiscare a adevărului în detrimentul credinţei şi al teologiei, deosebit de grăitor pentru istoria şi cultura noastră, e că toţi marii gânditori din ceea ce se

---

[51] Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniş (Un model paideic în cultura umanistă)*, ediţie revăzută şi adăugită, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1991, p. 258.
[52] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Rafail_Noica.
[53] Gabriel Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniş*, op. cit., p. 103. A se observa că *Dumnezeul (culturii)* e scris cu *d* mare, ca să fie, într-un fel, ridicat pe aceeaşi treaptă cu *Singurul Dumnezeu Adevărat*.

numeşte *Evul Mediu românesc*, deci şi cronicarii, sunt numiţi exclusiv „cărturari” şi „filosofi”, iar operele lor, „filosofice” şi „umaniste”, deşi este strigător la cer de evident faptul, că aceste opere sunt grele de teologie, de morală şi de conştiinţă creştin-ortodoxă.

Divanul[54] lui Dimitrie Cantemir[55] este o operă *curat teologică* şi nu *filosofică*, cum s-a încercat a se acredita, iar puritatea dogmatică ortodoxă a cosmologiei sale este de necontestat; la fel şi poemul *Viaţa lumii*[56] al lui Miron Costin[57], este *un poem teologic*, şi în *intenţia declarată* a autorului şi în *elaborare*.

Dar când dimensiunea ortodoxă, etică şi teologică, a gândirii lor este remarcată, acest lucru se face aproape întotdeauna cu o pronunţată nuanţă peiorativă, depreciativă.

Mai mult decât atât, în viziunea domnului Virgil Cândea[58], segmentul modern al culturii noastre se comportă subversiv şi sabotor faţă de secolele trecute de cultură creştină, întemeiată pe Evanghelie:

„Cultura românească, în tot ce are ea *specific* şi *major* este *o cultură creştină*, întemeiată pe Evanghelia înţeleasă ca *Scriptură sacră* şi *mesaj*.

Se poate reconstitui această cultură de cel puţin şapte secole prin documente şi izvoare narative. Perioada precedentă ne este accesibilă prin monumente şi inscripţii, sau prin mărturii străine.

Ultimul secol, al secularizării şi înstrăinării de tradiţie, nu este relevant pentru identitatea creştină a culturii romaneşti. (…)

Subliniind rolul Evangheliei în cultura românească, nu vom trece sub tăcere modul în care acest rol a fost afectat, ca şi în alte parţi ale lumii, de progresul secularizării în epoca modernă.

Există o opinie necritică privind daunele spirituale provocate de ateismul oficial din România în perioada. În realitate, secularizarea culturii elitelor din România începe cu

---

[54] Ediția: Dimitrie Cantemir, *Divanul*, ed. îngrijită și studiu introd.de Virgil Cândea, col. *Scriitori români*, Ed. Editura pentru literatură, București, 1969, poate fi downloadată în format PDF și Word, de aici (24 mb):
http://www.filestube.com/13fd97f7ac246e2803ea/details.html.
[55] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dimitrie_Cantemir.
[56] La nivel online aici: http://ro.wikisource.org/wiki/Via%C5%A3a_lumii.
[57] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Miron_Costin.
[58] Idem: http://biserica.org/WhosWho/DTR/C/VirgilCandea.html.

cel puţin un secol înainte, [pentru că] ea se afirmă în timpul revoluţiei din 1848[59].

Dupa această dată, reformele politice, culturale, educative, operate sub influenţa ideilor apusene, provoacă o ruptură dramatică în cultura românească. Partea ei tradiţională, creştină, inspirată de Evanghelie se refugiază în Biserică şi monahism dar, deşi covârşitor majoritară, nu are putere in politica oficiala.

Aceasta va fi obţinută în deceniile următoare de o minoritate educată în Occident (liberală), apoi de altă minoritate educată în URSS (comunistă), amândouă adversare Tradiţiei creştine, deşi din atitudini politice iremediabil adverse.

Cazul este tipic pentru varietatea acţiunilor şi chipurilor subversiunii în lumea de azi”[60].

Artiştii de marcă, oamenii de cultură moderni, care şi-au exprimat aderenţa la credinţa ortodoxă, sunt oarecum împinşi spre periferia culturii, „certaţi” pentru lipsa de „deschidere”, pentru rămânerea într-un „cerc închis” al religiei şi al Bisericii.

Ca să nu mai vorbesc despre membrii clerului bisericesc, care sunt „excluşi” de la cultură şi întotdeauna de la a fi citaţi în lucrările cărturarilor atei, chiar dacă unii dintre ei, precum Fericitul Dumitru Stăniloae[61], a gândit dumnezeieşte, în studii nenumărate şi în volume groase.

Personal, mai e un motiv pentru care nu-mi plac *mizele*: pentru că cei care *mizează* sau *pariază* pe ceva, rămân hipnotizaţi, cu ochii ţintă la jocul în care au intrat şi nu-i mai interesează nimic din jur, aşteptând să vadă numai dacă miza se dovedeşte *câştigătoare*.

Sunt în stare să piardă totul, poate, dar nu sunt în stare să se dezlipească de masa de joc mai înainte de a se da verdictul, fără să-i mai intereseze câştigul, pentru că ar înţelege fulgerător, că *a paria* e *o pierdere de vreme*, că *a te obişnui să pariezi* înseamnă *a începe să pierzi* chiar înainte de *a câştiga ceva*.

---

[59] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Revolu%C5%A3ia_rom%C3%A2n%C4%83_de_la_1848.

[60] Acad. Virgil Cândea, *Evanghelia în cultura românească*, http://www.crestinismortodox.ro/Evanghelia_in_cultura_romaneasca-160-1121.html.

[61] Despre sine: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dumitru_St%C4%83niloae. Articole ale sale pentru download aici: http://operastaniloae.blogspot.com/ și aici, cărți și articole: http://arhiva-ortodoxa.info/autoindex2/index.php?dir=4.document/Biblioteca%20Misionarului%20Ortodox/.

Iar când e vorba de eternitate, mi se pare de-a dreptul neserios să faci pronosticuri, în speranţa că unul dintre ele s-ar putea să-ţi fie *favorabil*, doar pentru că îţi place să asculţi foşnetul frumos al gândurilor tale pe hârtie şi să te îmbeţi cu apa rece a ideilor.

Iată însă că, după o singură vizită la Sfântul Munte Athos, împreună cu Andrei Pleşu[62], Gabriel Liiceanu revine în faţa noastră, pe ecrane, pentru a ne mărturisi că, luând contact cu ritmul isihast al vieţii monahale athonite, şi-a perceput „vidul interior", „caleidoscopicul vieţii", „vâltoarea" patimilor în care se zbate sufletul său[63].

Ne spune domnia sa, cu sinceritate zdrobitoare, vorbindu-ne nouă şi mulţimii anonime de privitori, ca în faţa propriei conştiinţe: „Mi-am simţit neputinţele, destrămările…"[64].

Deşi domnul Gabriel Liiceanu mai păstrează, încă, viziunea căilor, a cărărilor divergente prin care se poate ajunge la lumina veşniciei, începe să recunoască, după o viaţă de trudă în câmpul culturii, într-un ceas mai tardiv al vieţii domniei sale (Dumnezeu Singur ştie care ceas este acesta), că există o cale lină, o cale în care te aduni şi nu te risipeşti, o cale pe care ajungi să te simţi ca monahii de la Sfântul Munte, cu o existenţă *ritmată* de porunci (pentru că ritmul vieţii duhovniceşti a fost deosebit de impresionabil pentru cei doi erudiţi vizitatori), iar nu *cadenţată*[65] de năzuiri năvalnice şi de entuziasmul proiectelor concepute fără să te consulţi cu Dumnezeu, fără a te „investi într-un orizont care e *mai real* decât *persoana proprie*" (Andrei Pleşu)[66].

Ideea că miza vieţii tale trebuie să o joci toată pe o carte, rămâne însă, mai departe, ca un cui sfredelitor în conştiinţa domnului Liiceanu.

Domnia sa afirma, cu acelaşi prilej, că la Sf. Munte, „*pariul Ortodoxiei* se joacă *într-o variantă exemplară*".

Din punct de vedere raţional, logica domniei sale este impecabilă. La fel şi din punct de vedere moral-uman sau al moralităţii raţionale.

---

[62] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Andrei_Ple%C5%9Fu.

[63] Conform aceleiaşi emisiuni, *Altfel*, amintite mai sus, din data de 29 octombrie 2006.

[64] Ibidem. Ne cerem scuze pentru că citatele noastre sunt foarte aproximative, nu întotdeauna *cu totul identice* cu cele afirmate, pentru că în acelaşi timp notam şi ascultam ce se discuta mai departe. Însă nu am suprasolicitat interpretarea lor şi nici nu le-am distorsionat în vreun fel, ci ele exprimă, cu cea mai mare acurateţe şi precizie, cele ce s-au spus cu acest prilej.

[65] Ibidem. Andrei Pleşu: „Monahii dau *ritm* vieţii. Noi avem *cadenţe*, dar nu ritm…".

[66] Ibidem.

A vrea să nu te abaţi de la crezul vieţii tale este un lucru ce demonstrează verticalitate, determinare demnă de toată admiraţia, dar pusă exclusiv în felul acesta, problema demonstrează o tezaurizare în contul raţiunii şi al moralei autonome, a atitudinii ortodoxe, a credinţei înseşi, care însă nu este un pariu cu nimeni, nici măcar cu tine însuţi.

Pentru că tocmai aceasta este esenţa credinţei: ea are certitudini inexplicabile raţional (*Le coeur a ses raisons, que la raison ne connaît point* – Pascal[67]), prin ea trăiesc oameni care au un ritm perplexant, indelebil, pentru cei cu care vin în contact, oameni care nu aşteaptă, în modul cel mai paradoxal cu putinţă, să fie câştigători, care deznădăjduiţi definitiv că ar putea fi în stare de vreun lucru bun, nădăjduiesc mai presus de nădejde în mila lui Dumnezeu.

Ei, *adevăraţii ortodocşi* (care se mai numesc şi *Sfinţi*), au pierdut dorinţa de câştig şi nu mai au decât marele dor de a pierde cu adevărat totul, de a redeveni *nimic*, pentru că *din nimic* creează Dumnezeu: „Întorcându-ne întru nimic [prin pocăinţă] – noi devenim *materialul* din care Îi este propriu Dumnezeului nostru a făuri”[68].

Efortul creştinilor ortodocşi este *distructiv*, *nihilist*, *nimicitor* pentru că este o strădanie *infernal* de grea şi de covârşitoare, de a nărui încrederea în sine, construcţia babilonică a propriei deveniri.

Din acest punct de vedere, Ortodoxia ar trebui, în mod logic, să fie *captivantă* pentru tinerii sau pentru toţi intelectualii care aleg filosofiile negativiste, anarhice, sataniste, doar că ortodoxul mută perspectiva negaţiei de la *Dumnezeu* către *sine însuşi*, fapt pentru care iţi trebuie un curaj, o vitejie mult mai mare decât dau dovadă „titanii” luptei cu Dumnezeu, căci conflictul cu sine atinge cote insuportabile, devenind adesea feroce.

Devenirea întru fiinţă[69] ortodoxă înseamnă *anihilare de sine* de cea mai sângeroasă speţă, ucidere de orgoliu şi nimicire de mândrie până la ultima picătură.

Devenim *fiinţe* atunci când trăim grozăvia perspectivei *des-fiinţării* noastre prin păcat.

---

[67] Blaise Pascal: „Inima are rațiuni, pe care rațiunea nu le cunoaște”.

[68] Arhimandritul Sofronie [Saharov], *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, op. cit., p. 179.

[69] Aluzie la titlul cărții lui Constantin Noica: http://www.humanitas.ro/humanitas/devenirea-intru-fiinta-scrisori-despre-logica-lui-hermes.

Anularea de sine a ortodoxului este cea care îi permite lui Dumnezeu să Se manifeste întru el creator, pentru că numai El este Creator, iar noi, ontologic, nu ne putem crea nici pe noi înşine, nici nimic altceva.

Aşa că Ortodoxia nu trăieşte în *mediul pariurilor*, precum o face cultura, ci *a rezultatelor ontologice evidente*.

Ea nu vede căi multiple de desăvârşire, pentru că înţelege să existe *doar o singură cale*: coborârea în iadul fericitei deznădejdi smerite.

Restul nu depinde de om. *Restul*, adică *învierea* şi *înălţarea*, înveşnicirea, e darul lui Dumnezeu.

Mass-media[70], şi în special televiziunea, a devenit, din *trâmbiţatul cenzor* al abuzurilor politice şi sociale, *un mijloc de manipulare* a populaţiei, în profitul tocmai al celor pe care se presupunea că este *chemată să îi demaşte*, fiind un narcotic pentru adormirea conştiinţelor şi pentru destabilizarea mentală şi spirituală a oamenilor.

Vizionând miercuri seara, 5 iulie 2006, la postul DDTV[71], un film cutremurător despre confiscarea libertăţii presei în SUA, film intitulat *Orwell*[72] *s-ar răsuci în mormânt* şi realizat de o televiziune americană, mi s-au deschis ochii şi mai mult asupra realităţilor lumii de azi.

Realizatorii acestui remarcabil material trăgeau un semnal de alarmă foarte vehement asupra faptului că în senatul american se duce o aprigă bătălie între cei ce apără libertatea presei şi cei care vor să o sugrume, prin votarea unei legi iniţiate de curând şi care permite corporaţiilor gigant să înghită toate posturile mici, independente, de radio sau TV, astfel încât orice voce individuală să poate deveni solubilă în marea de informaţie ce reprezintă exclusiv, punctul de vedere al marilor trusturi de presă, care, la rândul lor, sunt total obediente faţă de marile companii finanţiste.

În film se atrăgea atenţia că nu *adevăratele ştiri*, de o importanţă capitală pentru populaţie, sunt oglindite de către mass-media, ci vigilenţa poporului este adormită într-un mod foarte pervers, atenţia sa fiind deviată către ceea ce interesele comerciale şi politice dictează. Politica însăşi este dirijată de interese financiare colosale.

Situaţia a început să se deterioreze foarte mult începând cu epoca lui Ronald Reagan[73], degradare care a continuat într-un mod alarmant mai ales odată cu instalarea la putere a administraţiei conduse de G. W. Bush jr[74].

---

[70] Articol editat la nivel online pe data de 7 decembrie 2006.
[71] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/DDTV.
[72] George Orwell (pseudonimul literar şi jurnalistic al lui *Eric Arthur Blair*): http://ro.wikipedia.org/wiki/George_Orwell.
[73] Ronald Wilson Reagan: http://en.wikipedia.org/wiki/Ronald_Reagan.
[74] George Walker Bush: http://en.wikipedia.org/wiki/George_W._Bush.

Filmul susţine că există dovezi incontestabile ale faptului că actualul preşedinte al SUA a falsificat alegerile, întrucât în Florida, *Curtea Supremă* a suspendat numărătoarea voturilor înainte ca adevărul, ce fusese confirmat în sondaje, anume că Al Gore[75] era învingător, să iasă la iveală.

Cu toate acestea, nu a existat niciun scandal de presă pe acest subiect.

Ca şi în cazurile *11 septembrie*[76] şi *invadarea Irakului*[77], presa a oglindit în proporţie covârşitoare punctele de vedere oficiale şi nu au fost iniţiate dezbateri polemice semnificative pe aceste subiecte, tratându-se cu o indiferenţă incredibilă din punct de vedere profesional, nenumăratele şi profundele controverse pe care le-au iscat toate aceste evenimente.

Dimpotrivă, când au existat voci protestatare, din partea unor oameni implicaţi sau care prezentau dovezi zdrobitoare, acestea nu s-au regăsit în emisiunile TV sau în paginile ziarelor, deşi constituiau subiecte foarte fierbinţi.

Legăturile strânse de afaceri ale familiei Bush cu familia Ben Laden[78], o familie deosebit de influentă în Arabia Saudită, sunt mai mult decât *suspecte* şi, cu toate acestea, nu izbucneşte niciun scandal de presă pe această temă, nimeni nu protestează şi nimeni nu demisionează ci, dimpotrivă, ţintele predilecte ale ziariştilor sunt *adversarii politici* ai preşedintelui Bush.

Ceea ce am enunţat până acum sunt numai câteva idei sumare ale acestui film, care însă m-a lăsat să am o viziune *mai pertinentă* asupra ceea ce înseamnă *presa* şi, mai ales, televiziunea, în societatea de astăzi.

După 1989, multă lume a considerat la noi, că televiziunea naţională a fost mereu aservită puterii – indiferent care era aceasta – şi într-o proporţie mai mare sau mai mică, cred că este un fapt adevărat.

Se spera că apariţia televiziunilor private va aduce o briză proaspătă şi răcoritoare de adevăr pentru români, o schimbare în bine a situaţiei. Dezamăgirea a fost însă mare, direct proporţională cu aşteptările, pentru privitorul însetat de frumuseţe şi adevăr.

Astăzi, cu excepţia posturilor înfiinţate de Dan Diaconescu[79], care emit însă în condiţii modeste şi care par a fi *altceva*, fără a intra acum în alte comentarii detaliate, şi a

---

[75] Albert Arnold *Al* Gore Jr.: http://en.wikipedia.org/wiki/Al_Gore.

[76] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Atentatele_din_11_septembrie_2001.

[77] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Invazia_Irakului_din_2003.

[78] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Bin_Laden_family.

[79] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dan_Diaconescu.

televiziunii naţionale, care a încercat în ultimul timp să se detaşeze faţă de restul televiziunilor, fără să reuşească prea mult, toate televiziunile private din România formează un cor de opinie uniformizat, cu mici disonanţe, care pot părea chiar penibil de false (prost concertate) unui ochi pătrunzător.

Opiniile divergente care vin să ne întărească credinţa în libertatea de expresie, sunt lăsate să zboare din colivie într-un mod controlat, astfel încât să nu facă decât să sporească haosul mental, neîncrederea şi dezorientarea care îi stăpâneşte pe mulţi dintre români.

După cum standurile magazinelor ne iau ochii cu o diversitate falsă a produselor, diversitate care este, în realitate, numai *a firmelor producătoare*, nu şi *a produselor oferite*, care în esenţă, sunt puţine şi elementare, la fel şi spaţiile de emisie abundă prin iluzia numărului mare al opiniilor exprimate, opinii care sunt însă canalizate într-un unic flux de gândire propice epocii consumiste şi libertine pe care o străbatem, destinat pentru a forma alte concepţii decât cele tradiţionale şi pentru a parazita conştiinţele.

Iluzia abundenţei de opinii este susţinută şi de selecţia personajelor emitente, selecţie ale cărei criterii sunt în mare parte discutabile şi care are „responsabilitatea” să le facă să pară exponenţii tuturor păturilor sociale din România, obţinându-se efectul scontat de diversitate şi reprezentativitate.

Însă nu trebuie să ne aşteptăm ca redactorii sau prezentatorii TV să recunoască în vreun fel că sunt *manipulaţi* sau că *ne manipulează* pe noi, pentru că salariile consistente au capacitatea de a distorsiona sinceritatea faţă de tine însuţi şi faţă de ceilalţi.

Ni se vinde, într-un mod agresiv, ideea că ziariştii sunt nişte *împătimiţi* ai profesiunii lor, nişte *maniaci ai libertăţii de expresie*, care îşi pun adesea viaţa în pericol, ca nişte adevăraţi *eroi*, pentru informarea populaţiei, că ei sunt de partea noastră, a oamenilor amărâţi şi storşi de iluzii.

Nimic mai fals. Ţintele lor, care vizează audienţa, în loc să fie subiecte care să ne acapareze atenţia prin pertinenţa lor şi prin importanţa capitală pentru societate şi pentru condiţia persoanei umane sunt, în aproape 99 % dintre cazuri, hilare, deviind cel mai adesea în emisiuni groteşti sau în relatarea alarmist-penibilă a unor drame sau comedii personale, de interes general minim.

Generalizarea panicardă a impresiei de violenţă şi de haos este tocmai ceea ce constituie perdeaua de fum din care

minţile noastre, odată învăluite, nu trebuie să mai discearnă adevărul.

Mai mult, din reportajele difuzate, atunci când e vorba de lucruri grave, de războaie sau alte evenimente importante care se petrec în lume, înţelegem că eroii nu sunt cei care *luptă pentru dreptate* sau *cei care suferă*, ci…*ziariştii* care au avut *curaj* (pe bani mulţi!) să relateze aceste evenimente. Pentru aceeaşi sumă, ar avea mulţi acelaşi *curaj nebunesc*.

Însă *umanismul* scos de la naftalină al celor ce concep multe din emisiunile TV creează impresia că se doreşte a se aduce în scenă *omul simplu*, ignorat până acum, care se trezeşte în luminile rampei, şi care se consideră astfel *centrul atenţiei* şi crede, în această ipostază, că lumea e avidă să-l îmbrăţişeze şi să-l consoleze pentru nefericirea lui.

Şi tot mass-media ne-a inoculat încet, dar sigur, şi această idee, că omul, ca să existe, are nevoie de *aprobarea opiniei publice*, ca *instanţă supremă*, care ne *reglementează* faptele, în locul lui Dumnezeu.

Creştinul ortodox însă nu trăieşte din *aprobarea* pe care i-o acordă opinia publică, ci din dorinţa de a fi plăcut lui Dumnezeu, chiar dacă toţi oamenii de pe planetă ar fi împotriva lui.

Ni se impun concepte şi credinţe noi, prin aşezarea în ecrane a tot felul de personaje, care par *ca noi* sau *dintre noi*, ale căror apariţii şi personalităţi sunt hiperbolizate prin repetitivitate şi prin iluzii optice ce ţin de tehnica vizualului, prin punerea într-o lumină favorabilă în mod permanent.

Naşterea unor personalităţi din neant, care au emisiuni proprii sau care apar frecvent pe televizoare, are scopul de a închide gura protestatarilor împotriva a ceea ce este ignobil, imoral şi josnic, fiindcă ni se serveşte drept răspuns tocmai acea concepţie, care a fost inoculată în mod programatic în mintea oamenilor, anume că schimbările de mentalitate, pe care le vedem şi le trăim şi unii dintre noi le suportăm cu greu, de fapt – zic ei – ar fi susţinute de majoritatea populaţiei, care doreşte *să evolueze*, ca dovadă, personajele care apar la televizor şi care fac rating, pentru că omul nu găseşte altceva la ce să se uite sau pentru că i s-a creat sentimentul că este *puternic*, dacă este *solidar* cu ceea ce se întâmplă.

Dar tot acest circ mediatic, este comandat de sus, şi în afară de faptul că aduce sume exorbitante unor persoane care se lăfăie în bogăţii, pentru că ne fac serviciul de *a ne prosti* şi *a ne sataniza* tot mai mult, are rolul de a distrage atenţia de la

adevăratele probleme, cele fundamentale, ale vieţii, de a ne adânci în egoism şi a ne însingura în fiinţa noastră, până la pragul demenţei, şi de a ne astupa bine ochii pentru ca cei de la putere, care învârt banii şi politica, să-şi poată face liniştiţi treaba mai departe, fără a fi deranjaţi de conştiinţe treze şi vigilente, în mijlocul unui haos lamentabil, cum ne este prezentată a fi lumea de astăzi, din care Dumnezeu *S-a retras* (cum spun catolicii şi protestanţii), o lume căreia *nu i se mai dă nicio şansă*.

Se plătesc bani grei –,dar se câştigă bani încă şi mai grei –, pentru faptul de a ni se vinde un circ cât mai fioros şi mai sălbatic, cu gladiatori moderni şi animale cu chip uman care sfâşie inimi: ale celor nevinovaţi şi prea sensibili.

În timp ce pâinea constă dintr-o alimentaţie din ce în ce mai chimizată, mai deficitară şi mai anaturală, pentru ca omul să nu mai recepteze nimic frumos despre el însuşi şi să nu se mai înalţe cu mintea la Creatorul Său.

Cu trupul şi cu sufletul său, omul este omorât sistematic, calculat, este jupuit de adevărata sa fire şi identitate divino-umană, încet, cu meticulozitate, iar mass-media şi, cu precădere, televiziunea, este şi va deveni tot mai mult o piesă importantă în acest proces de dezumanizare şi de înrobire a oamenilor.

Ea nu mai este acea *a patra putere* din stat, capabilă să cenzureze abuzurile celor care se îmbată de putere şi de lux, ci ea s-a preschimbat într-o forţă docilă, manipulată şi manipulantă, după dorinţa celor care au în mâini frâiele acestei lumi care, sărmanii, nu ştiu că şi ei nu sunt decât nişte *păpuşi mapeţ*[80] pentru stăpânitorul acestei lumi, care nu are părtăşie cu Hristos.

Circul mediatic vrea să ne convingă că sălbăticia este adevărata noastră fire şi că singurul loc de manifestare este această lume coruptă, lume a instinctelor, în care supravieţuieşte numai cel care este cel mai crud, mai calculat şi mai rău.

Cei de sus au interesul ca noi să credem că suntem nişte *animale*, pentru ca nici ei să nu mai fie judecaţi pentru ceea ce fac.

[80] Un show de televiziune mai vechi, în care, în spatele păpușilor mânuite cu grijă vorbeau actorii. De aceea *păpușile mapeț* înseamnă *oameni manipulați*, care *cântă* ceea ce li se dictează.

Dacă însă ne vom trezi şi ne vom ţine de Hristos şi de Biserica noastră, avem o şansă să ne facem auziţi în această lume şi să rămânem vii şi întregi pentru cea viitoare.

Limba română este pentru om, nu omul pentru limba română

Limba română[81] este acea limbă latină vorbită defectuos, în raport cu varianta ei literară, (la care se adaugă elemente lingvistice mai vechi şi mai noi, caracterizabile prin aceeaşi trăsătură „non-academică”), de-a lungul vremii, de către locuitorii din spaţiul carpato-danubiano-pontic, cunoscut, îndeobşte, sub numele de *România*.

Pe scurt şi în mare, aceasta este definiţia limbii noastre, regăsită în toate manualele de istoria limbii române: *limba română este o latină vulgară*, (respectând opţiunea majorităţii lingviştilor pentru proporţia covârşitoare a elementului său latinesc).

Această definiţie se predă în toate facultăţile cu profil filologic şi pe aceasta am învăţat-o şi eu. În acelaşi fel este formulată şi definiţia limbii franceze, şi a celei spaniole, portugheze etc.

Cu alte cuvinte, vorbind în termeni mai puţin specializaţi, pe înţelesul tuturor, o limbă este creată de *oameni pentru oameni*.

Limba română, ca şi toate celelalte limbi ale pământului, nu este decât *o entitate lingvistică în mişcare neîncetată*, într-o continuă transformare, şi acest domeniu lingvistic este printre puţinele în care regulile sunt făcute pentru a fi, dacă nu neapărat *încălcate*, cel puţin periodic *modificate*.

O limbă nu este creată de instituţii de învăţământ şi nici de foruri academice: acestea numai *constată* evoluţia limbii, constată existenţa unor reguli, dar şi mobilitatea lor excesivă, de care oricare dintre cercetătorii în domeniu este extrem de conştient.

În aceste condiţii, voi aduce discuţia spre ceea ce mă doare mai mult, şi anume spre faptul că există persoane prea puţin avizate şi prea puţin conştiente de relaţia intimă a *omului* cu *limba pe care o vorbeşte*, dispuse a repartiza etichete ireverenţioase sau chiar maliţioase şi jignitoare asupra unor vorbitori, scriitori sau traducători ce manifestă opţiuni personale pline de originalitate, surprinzătoare, în exprimarea acelei incandescenţe interioare a trăirii şi a experienţei lor, din care rezultă adesea acea aritmie a cuvintelor care deranjează

[81] Articol editat la nivel online pe data de 8 decembrie 2006.

urechile academic-cuminţi (dar, de multe ori, nici măcar *academic*, din păcate!) ale celor cu inima rece.

Foarte mulţi dintre noi am rămas la faza infantilă, şcolărească şi scolastică, în acelaşi timp, de a crede că cineva (poeţi, scriitori, savanţi, etc.) ne-a făcut nouă limba, iar noi nu trebuie să ieşim din cadrele impuse de regulile din manuale, ceea ce, pare-se ar însemna *o adevărată blasfemie*: ar însemna să călcăm sâmbăta, acea „sâmbătă" a fariseilor şi cărturarilor, iar nu *adevărata odihnă* pe care Dumnezeu a lăsat-o oamenilor.

Însă noi trebuie să înţelegem creştineşte că e nevoie să ne odihnim în limbă, să ne odihnim duhul vorbind şi să odihnim şi pe alţii şi nu să împlinim legea, fără milă! Mulţi vorbesc *corect* gramatical, dar nu *odihnesc* pe nimeni prin cuvintele lor.

Limba e un „organ", un „mădular" al omului, deşi cuvântul este imaterial, inefabil. Ea este unul dintre aspectele cele mai pregnante ale umanităţii noastre, ale firii noastre, este un „peisaj" al duhului şi al raţiunii noastre, expus privitorilor, un „vernisaj" al interiorului nostru prin care alegem să ne facem cunoscuţi aproapelui într-un fel sau altul. Ea este tot atât de *unică* pe cât este omul de *unic*.

A atenta la unicitatea expresiei, a refuza dreptul cuiva de a ieşi din şabloane lingvistice impersonale, înseamnă, într-o exprimare care poate părea unora prea dură, *a atenta la unicitatea creaţiei lui Dumnezeu*.

Spuneam mai devreme că limba nu este *creaţia cuiva*, dar fără ca să fie un non-sens sau un paradox în cele ce spun, ea este *creaţia Cuiva*, a lui Dumnezeu Însuşi, a Cuvântului care dăruieşte „cuvânt cu putere multă" şi a Duhului, Care insuflă viaţă: „Duhul este Cel ce dă viaţă. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh şi sunt viaţă" (In. 6, 63).

Omul îi este îndatorat lui Dumnezeu nu numai pentru viaţa sa, pentru sufletul şi trupul său, ci şi pentru tot ceea ce ştie.

Se spune, de obicei, că omul a „inventat". Dar dacă ne uităm mai bine, el n-a „inventat" şi nu a „creat" nimic singur.

Când omul a călcat porunca lui Dumnezeu, el şi-a confecţionat o centură din frunze de smochin (Fac. 3, 7), dar haine, acoperământ cu adevărat, i-a făcut tot Dumnezeu (Fac. 3, 21).

Cercetând legile din Vechiul Testament, vom observa că Dumnezeu l-a învăţat pe om şi cele mai mici amănunte ale

comportamentului său, mergând până la igiena personală, până la cea mai intimă curăţenie de care avea nevoie ca să nu se îmbolnăvească. Iar artist l-a făcut pe om tot Dumnezeu, când i-a dat har lui Beţalael pentru a făuri cortul mărturiei (Ieş. 31, 2-5).

Cu atât mai mult, darul cuvântului, harul cuvântului frumos l-a dat omului Dumnezeu. Adevărata mărturie despre *limba* sau *vorbirea frumoasă a cuiva* nu o dă gramatica, părelnic *impecabilă*, ci o dă *sfinţenia* vieţii lui.

Vedeţi sfinţenia vieţii şi veţi afla viul limbii de care se slujeşte cineva, veţi întrezări prin el frumuseţea Duhului mai presus de care nu există frumuseţe!

Cea mai frumoasă limbă, expresie, de pe faţa pământului se găseşte în de Duhul Sfânt insuflatele Scripturi. Dumnezeu vorbeşte cu noi limba cea mai dulce, rosteşte cuvintele cele mai adânci şi mai poetice.

Poezia este *un veşmânt al limbii* pentru că este mai întâi *un dar al lui Dumnezeu* de care se bucură sufletele sensibile, iar *Sfinţii*, ca cei mai sensibili dintre oameni, *sunt cei mai mari poeţi*, după cum spunea Fericitul Porfirie Bairaktaris[82].

De aceea cred că ar fi bine ca fraţii noştri înfierbântaţi prea tare de postura lor de *gardieni* ai corectitudinii limbii academice, să se gândească de două ori înainte de a trece cu tancul ne-simţirii lor duhovniceşti, peste florile cuvintelor smerite şi peste roua sudorii altora.

Limba nu este apanajul nimănui – şi tocmai cei mai mari artişti şi poeţi, precum Eminescu[83] sau Nichita Stănescu[84] au recunoscut aceasta de multe ori –, pentru că este *un dar al lui Dumnezeu*.

Ea nu poate fi confiscată de reguli, pentru că libertatea ei e garantată de libertatea duhovnicească a omului.

Nu de *libertatea de expresie* a societăţii democratice, nu de *pretinsa libertate* a omului de a se prostitua moral, de a se demoniza chiar, „garantată” de democraţie şi de libertinajul moral şi spiritual al societăţii noastre, care se rupe cu bună ştiinţă de Dumnezeu, ci dimpotrivă, numai de *libertatea duhovnicească*.

Însă o parte dintre fraţii noştri ortodocşi uită acest lucru şi îşi amintesc numai de faptul că ei îl au împărat *doar pe Cezarul*, adică o cultură ale cărei reguli nu sunt duhovniceşti, o

---

[82] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Porfirie_%28Bairaktari%29.
[83] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Mihai_Eminescu.
[84] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Nichita_St%C4%83nescu.

cultură care are la temelie valori umane şi nu divino-umane, împotriva căreia ei se declară luptători, dar adoră să fie consideraţi ca făcând parte dintre „elite” culturale.

Şi, să fim sinceri, acesta este motivul pentru care „intelectualitatea” lor caută să se afirme generos, măcar în sens distructiv, pentru că în sens ziditor nu se pricep la fel de bine să o facă.

Există o lege nescrisă, a bunului simţ, care îndeamnă pe om, de la sine, să nu critice şi să nu scuipe peste ceea ce el nu poate să facă sau îi e lene să încerce să facă.

Dacă am respecta-o mai des, dacă nu am avansa cu bocancii în intimitatea creatoare a celor care scriu sau traduc, dacă am încerca să nu terfelim sensibilitatea gingaşă a trăirii lor şi nu am arunca golăneşte, cu praştia, în porumbelul înălţării lor spre Dumnezeu, ar fi mai bine.

Ar fi mai bine pentru ei şi pentru noi şi pentru poporul ortodox care aşteaptă apele prospeţimii duhovniceşti să inunde sufletele noastre arse de lipsa de ingenuitate a demonismului refractar la Frumos şi Adevăr, care dă buzna în viaţa noastră prin mesaje obsesive, reflectorizate de o societate care a fost învăţată să se obişnuiască şi să aprecieze urâtul, sub toate formele.

Noi, creştinii ortodocşi, spunem că iubim comuniunea, dar căutăm să zdrobim pe cei care nu joacă după reguli care nu sunt ortodoxe.

Mai bine ar fi să nu mai hulim pe cei cărora Dumnezeu le dăruie râvna să scrie şi să traducă şi nici limba noastră sfinţită cu lacrimi şi sudori duhovniceşti, aşa cum răsare ea din strădaniile acelora, pentru că cei care au mlădiat-o, insuflaţi de Duhul Sfânt, unii ca Sfinţii Dosoftei[85], Antim Ivireanul[86] sau Grigorie Dascălul[87], nu ne-ar aproba într-un asemenea demers coroziv duhovniceşte.

Toleranţa şi dragostea ne stă mai bine nouă tuturor.

---

[85] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dosoftei.
[86] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Antim_Ivireanul.
[87] Idem: http://www.sfant.ro/sfinti-romani/mitropolitul-grigorie-dascalul-al-tarii-romanesti.html.

Noua politică estetică postmodernă privind fizionomia şi vestimentaţia

Înfiorarea teribilă[88] a lumii occidentale în faţa senectuţii şi a morţii cade mai nou pe capul românilor sub formă de *politică estetică naţională*, ca o nouă *fericire* doctrinară menită să ne destupe minţile faţă de cum trebuie să apreciem *bunul* sau *prostul gust cotidian*.

Televiziunile, care au renunţat de mult la a face educaţie culturală şi morală, s-au apucat, în schimb, sub imbolduri financiar-comerciale evidente, să ne dea lecţii despre *cochetărie* şi să ne facă *educaţie estetico-vestimentară* în modul cel mai practic cu putinţă, cu exemplificări concrete pe vedete.

În spatele acestor lecţii *gratuite* însă, n-am putut să nu observăm cum ni se predă o doctrină furibundă a noii filosofii mondiale anti-naturaleţe şi pro-dezumanizare, ce urmăreşte transformarea omului într-un *artefact uman*.

Un exemplu de astfel de emisiune este *CiaoTV*[89], de la *Prima TV*, prezentată de *Cătălin Dezbrăcatu'*, al cărei tipar trebuie însă căutat peste ocean, după cum m-am lămurit şi eu mai bine urmărind un film american pe tema expusă mai sus, difuzat de *B1TV* pe 24 septembrie 2006.

În acest film, staruri americane dintre cele mai celebre, erau surprinse de paparazzi în diferite ipostaze, în care, din *impardonabilă* neglijenţă, lăsau să se vadă efectele îmbătrânirii sau ale kilogramelor în plus pe trupul lor, sau erau îmbrăcate prea simplu şi modest pentru numele pe care le poartă.

Fotografiile de acest gen, luate pe furiş, erau puse în contrast cu filme de la decernarea premiilor Oscar sau de la alte ocazii speciale, în care aceste vedete arătau seducătoare, ebluisante[90], provocatoare în cel mai înalt grad cu putinţă, evident, fără să permită sesizarea ridurilor sau a altor *defecte* corporale.

---

[88] Articolul a fost editat la nivel online pe data de 9 decembrie 2006.

[89] A se vedea: http://www.program-tv.ro/program-prima-tv/ciao-tv-reality-show-rel.-sid298026.html.

[90] O românizare a substantivului franţuzesc: *éblouissement* = 1. tulburare a văzului din cuza unei lumini prea puternice sau a unei stări fizice proaste; 2. (fig.) uimire.
Autoarea, la modul ironic, vrea să spună că fotografiile făcute astfel dorec să ne ia ochii, să ne vrăjească, când, de fapt, nu există nicio vrajă în ele.

Între celebrităţile surprinse de paparazzi în situaţii *defavorabile* se numărau: Cher[91], Melanie Griffith[92], Whitney Huston[93], Madonna[94], fetele de la Spice Girls[95], Britney Spears[96], Elton John[97], Björk [98], Christina Aguilera[99], Shannen Doherty[100], Martha Steward[101], Debra Messing[102], Kirstie Allie[103], Sharon Stone[104], Alec Baldwin[105], Don Johnson[106], Dean Cain[107], Jennifer Aniston[108], Michael Jackson[109], Cindy Crawford[110], etc., etc.

Filmul cu pricina dorea să ne inducă, mai întâi de toate, percepţia că este o adevărată „erezie" şi un veritabil *şoc psihic*, să-ţi vezi idolii, pe care i-ai cunoscut anterior în contururi *perfecte*, reduşi la ipostaza unor oameni normali, suferind din cauza unor dezamăgitoare *defecte* corporale sau refuzând să se adapteze, în fiecare clipă a vieţii lor, tiraniei industriei fashion.

Astfel, *coşurile* sau *ridurile* vizibile în situaţii normale de viaţă, au fost expuse şi ridiculizate în mod pantagruelic[111], fiind detestate pe un ton de ipocrizie greţos nu numai pentru o conştiinţă ortodoxă, ci şi pentru orice om care mai păstrează o urmă de bun simţ.

Au fost consideraţi *detestabili*, într-o măsură chiar şi mai exagerată, *sânii lăsaţi*, precum şi expunerea, spre exemplu la plajă, a grăsimii depuse *în exces* pe coapse la femei, şi pe

---

[91] Născută *Cherilyn Sarkisian*: http://en.wikipedia.org/wiki/Cher.
[92] A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Melanie_Griffith.
[93] Whitney Elizabeth Houston: http://en.wikipedia.org/wiki/Whitney_Houston.
[94] Născută *Madonna Louise Ciccone*: http://en.wikipedia.org/wiki/Madonna_%28entertainer%29.
[95] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Spice_Girls.
[96] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Britney_Spears.
[97] Numele său de scenă e un pseudonim. Adevăratul său nume este: *Sir Reginald Kenneth Dwight*. A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Elton_John.
[98] Björk Guðmundsdóttir: http://ro.wikipedia.org/wiki/Bj%C3%B6rk.
[99] Christina María Aguilera: http://ro.wikipedia.org/wiki/Christina_Aguilera.
[100] Shannen Maria Doherty: http://ro.wikipedia.org/wiki/Shannen_Doherty.
[101] Martha Helen Stewart: http://en.wikipedia.org/wiki/Martha_Stewart.
[102] Debra Lynn Messing: http://en.wikipedia.org/wiki/Debra_Messing.
[103] Kirsten Louise „Kirstie" Alley: http://en.wikipedia.org/wiki/Kirstie_Alley.
[104] Sharon Yvonne Stone: http://en.wikipedia.org/wiki/Sharon_Stone.
[105] Alexander Rae „Alec" Baldwin III: http://en.wikipedia.org/wiki/Alec_Baldwin.
[106] Donnie Wayne „Don" Johnson: http://en.wikipedia.org/wiki/Don_Johnson.
[107] Născut Dean George Tanaka: http://en.wikipedia.org/wiki/Dean_Cain.
[108] Născută *Jennifer Joanna Anastassakis*, acum: *Jennifer Joanna Aniston*. A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Jennifer_Aniston.
[109] Michael Joseph Jackson: http://en.wikipedia.org/wiki/Michael_Jackson.
[110] Cynthia Ann „Cindy" Crawford: http://en.wikipedia.org/wiki/Cindy_Crawford.
[111] Aluzie la ciclul de nuvele *Viața lui Gargantua și a lui Pantagruel*, scris de François Rabelais, unde se enormizează, până la grotesc, defectele umane. A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Gargantua_and_Pantagruel.

burtă la bărbaţi, asociată cu lipsa, de acum binecunoscutei şi la noi, musculaturi, care se dobândeşte prin trasul la fiare[112].

Vedetele cu pricina au fost *acuzate*, la modul propriu al cuvântului, că se comportă ca nişte oameni *normali* sau că *îşi fac singure cumpărăturile*, în loc să-şi trimită, în acest scop, personalul *specializat* la piaţă (pardon, *super-market*).

Madonna e vinovată că a ieşit pe stradă îmbrăcată *casual*[113], Don Johnson pentru că mânca un hot-dog cu poftă şi avea cămaşa necălcată, Dean Cain (alias *Superman*), pentru că şi-a permis să pună pe el câteva kilograme şi apoi, cu acest look dezagreabil, să agreseze plaja, Jennifer Aniston pentru că se machia la volanul maşinii sale (în timp ce staţiona într-o parcare), etc.

Concluzia realizatorilor era că vedetele şi super-vedetele nu işi pot permite să apară în faţa privitorilor şi a fanilor, chiar şi pe stradă, chiar şi într-o plimbare banală, fără ca mai înainte să treacă prin operarea de retuşuri radicale asupra lor, de către *super-stilişti* şi *super-machiori*. Ironia acidă şi nemiloasă a realizatorilor denota însă multă invidie şi duşmănie.

Noi ştim însă prea bine că televiziunile nu amendează niciodată comportamentul indecent, imoral sau blasfemiator, de multe ori, al vedetelor, decât, poate, dacă gesturile lor reprezintă, la un moment dat, o contravenienţă penală, ba dimpotrivă, aerul non-conformist şi nihilist-anarhist degajat de manifestările lor artistice, este mult popularizat şi apreciat atât de media, cât şi de publicul îndoctrinat cu noile ideologii postmoderniste.

În schimb, iată că devine *o ruşine inexprimabilă* şi *un motiv de pudoare infinită*, să fii *om*, să îmbătrâneşti, să te prezinţi cu riduri pe faţă şi să nu mai ai un corp perfect (după ce ai trecut de 40-50 de ani!), sau să nu te îmbraci cât mai aiurit cu putinţă, ca să nu încalci regulile vestimentare impuse de autoritatea caselor de modă şi a stiliştilor.

Corectarea *deficienţelor* corporale (sâni prea mici, riduri, grăsime care pare excedentară şi *trebuie* extirpată, membre sau părţi ale corpului care trebuie ajustate sau mărite) sau a imaginii proprii prin machiaje combinate cu vestimentaţie fantezistă şi excentrică, ţine însă de o filosofie şi o mentalitate profund anti-creştine, care sunt implantate din ce în ce mai mult şi în societatea noastră.

---

[112] Adică prin mersul la sala de sport.

[113] Adică cam ca aici: http://www.inadesigncompany.ro/produse/categorie--costume/tinuta--casual.

Asistăm tot mai des la încurajarea prin media a celor cu posibilităţi financiare, vedete sau oameni obişnuiţi, de a apela la chirurgia plastică, pentru a nu suferi o regretabilă *insatisfacţie psihologică*, în cazul că li se pare că nu mai au succes la public sau în societate din pricina look-ului. *Psihoza* ni se pare însă că este *întreţinută* tocmai de cei care afirmă că oferă remediul!

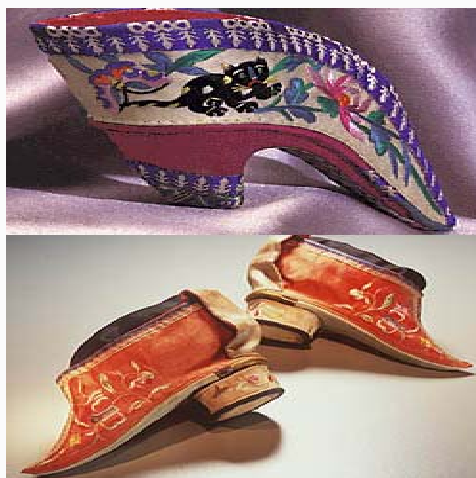
Noile filosofii de viaţă, pentru care contează exteriorul, aparenţa, prezentarea şi deloc interiorul, sufletul, impun fiinţei umane standarde, aşa-zis estetice, care sunt *mutilante*, atât pentru trup, cât şi pentru suflet.

Putem face aici o comparaţie cu societăţile şi civilizaţiile care s-au dezvoltat de-a lungul istoriei fără a cunoaşte pe Dumnezeul adevărat, şi care toate (cel puţin despre câte am auzit noi) aveau şi au – a se vedea triburile africane de astăzi[114] – în mentalitatea lor, ideea de corectarea unor date genetice ale trupului uman, de re-formulare a trupului, din convingerea că o anumită malformaţie căpătată voit (generată în mod violent şi profund dureros, aşa cum sunt şi operaţiile estetice, de altfel) face trupul *mai atrăgător* şi *mai estetic* decât este *în mod natural*.

[114] A se vedea: http://www.descopera.ro/cultura/5166890-arta-decorarii-corpului-uman. Fotografia e preluată din cadrul acestui articol.

În societatea chineză medievală, spre exemplu, femeile îşi maltratau laba piciorului, prin strângerea ei cu cruzime în feşe, de la vârste fragede, care făceau ca laba piciorului să nu mai crească[115] şi să se prezinte ca un fel de ciot la maturitate (în emisiunea pe care am vizionat-o noi pe această temă, erau prezentate femei care încă şi astăzi mai practică acest lucru), pentru că se considera că piciorul cât mai mic este şi cel mai frumos.

Ieri, 28 octombrie 2006, citeam în presă că bărbaţii chinezi doresc astăzi, în număr tot mai mare, să recurgă la operaţii estetice care să le lungească picioarele, pentru a fi mai înalţi cu până la zece centimetri[116], pentru că sunt *la modă* oamenii înalţi (a se citi: *din rasa caucaziană*) şi aceştia au *succes* în societate şi sunt *preferaţi* la angajare.

Tot în presă şi tot zilele acestea, am aflat că, la noi, *silicoanele ajută la CV.*, pentru că sânii mari ţin loc de răspunsuri în interviurile pentru angajare, după cum au demostrat-o sondajele.

Ca să revenim la discuţia noastră iniţială însă, această dimensiune iumană a *re-estetizării umane*, nu este decât o prelungire exprimată în exterior, a felului în care sunt receptate vedetele şi super-vedetele, ca nişte supra-oameni, idoli, zeităţi (ca o contrapondere la sfinţenia Sfinţilor care se modelează duhovniceşte împreună cu Dumnezeu), care au atins un prag ideal şi o *perfecţiune* a reconfigurării-de-sine (exterioare),

---

[115] A se vedea: http://www.flu.ro/articole/Cultura_urbana/Mutilari_de_dragul_frumusetii_legarea_picioarelor.html. Imaginea cu pantofii e de aici.

[116] A se vedea fila video de aici: http://www.220.ro/EWjl275rLZ/Chinezii-Isi-Lungesc-Oasele. Are 3. 29 minute.

surclasând normalitatea, şi care şochează, în mod paradoxal, atunci când işi permit să fie *naturali* şi *normali*.

Prin neglijenţa lor, ei infirmă *credinţa* în ei a admiratorilor, a celor care şi-au însuşit (conştient sau inconştient) aceste ideologii fundamentate pe *ura faţă de creaţia lui Dumnezeu în starea ei pură*, simplă, nesofisticată, nedenaturată. În schimb, ne confirmă nouă teza că este inuman să fii super-vedetă şi super-om la orice oră din zi şi din noapte!

Din comentariile agresive la adresa vedetelor americane, am înţeles că, pe de-o parte acţionează logica urii şi a invidiei nimicitoare, care face din acei paparazzi nişte *distrugători de mituri*, iar pe de altă parte intervine dragostea pentru idolii propriilor fantezii perverse, care se manifestă limitativ şi reprobator faţă de *excesul* de sinceritate al vedetelor, exprimat empiric.

Profilul acestui gen de emisiuni a fost impropriat cu largheţe de conştiinţă (ca tot ce aduce bani!) de către televiziunile noastre, iar succesul la *vânătoare* al paparazzi-lor *mioritici* este reprezentat cu generozitate în mass-media românească.

Interesul excesiv pentru estetica trupului, construită şi reconstruită la infinit, ca şi pentru *trand-uri* şi *modeling*, a devenit obsesiv pe ecranele noastre, mai ales, dar şi în presa scrisă el respiră cu destulă mărinimie.

Mutilarea şi auto-mutilarea trupurilor prin tot felul de operaţii estetice dureroase, cu efecte estetice de foarte scurtă durată (de fapt, un alt fel de sado-masochism), prin tatuaje sau body-piercing efectuat în părţi dintre cele mai sensibile ale corpului[117], exprimarea nefirească, imorală, derapantă psihic, nu deranjează şi nu indignează nici media, nici societatea noastră, care se prefac apoi sensibile la crimele şi abuzurile în dauna libertăţii şi integrităţii persoanei umane, care se petrec în lume la tot pasul.

Manifestările excentric-demenţiale care poartă eticheta *show-urilor* sau a exprimărilor (fals-)*artistice* nu trezesc murmure de indignare sau mitinguri ale oamenilor *scandalizaţi* de atâta lipsă de bun simţ şi de morală elementară, nici măcar luări de poziţie *ridiculizante*, din partea liderilor formatori de conştiinţe din presa scrisă, în schimb, comportamentul normal începe să fie din ce în ce mai mult taxat ca *reprobabil* şi *înjositor*, iar creştinii noştri asistă, fie cu neputinţă la toate acestea, fie cu nepăsare, fie cu răbufniri de vehemenţă

[117] A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Body_piercing.

pătimaşă, fără argumentări solide în favoarea teologiei şi moralei ortodoxe, răbufniri care nu fac decât să întărească dispreţul şi ura faţă de Biserică al contestatarilor învăţăturii evanghelice.

Mai mult, adaptarea şi ralierea interioară şi conştientă, a multora dintre creştini, a multor ortodocşi, la totalitatea elementelor doctrinare, care formează ambientalul noului mod de viaţă postmodern, pentru care nu se sfiesc, câtuşi de puţin, chiar să aducă argumente inclusiv *biblice*, nu face decât să mărească raitingul unor astfel de concepte anti-creştine şi anti-umane, pentru că nu ne străduim să arătăm falia imensă, care desparte viaţa ortodoxă adevărată de realitatea înconjurătoare în care ne zbatem ca într-un mediu amiotic otrăvit.

Nu înţelegem că lumea *ne conţine* dar *nu ne stăpâneşte*. Că realitatea fizică nu este *identică* sau *suprapusă* realităţii spirituale şi că pentru a cunoaşte adevărul vieţii duhovniceşti, trebuie să ne dezlipim retina de fascinaţia acestei lumi şi de strălucirea reflectorizantă a cancanurilor în care vrea să ne prindă.

Trebuie să ne rupem de hipnoza infantilă în care trăim, ca să descoperim viaţa adevărată în mediul haric al celor trecuţi prin Sfântul Botez, a celor ce săvârşesc zilnic trecerea prin această viaţă sângeroasă şi crudă, ca Israelul prin Marea Roşie[118], fără să se ude.

---

[118] A se vedea: Ieș., cap. 14.

„Filozofia nu este nimic[119] altceva decât arta de a-ţi ascunde fantasmele în spatele unui limbaj cât mai abstract cu putinţă”, iar *filosofii de profesie* îşi scriu cărţile „punându-şi masca unei gândiri a cărei profunzime este dovedită de chiar abstracţiunile cu care îşi chinuie cititorii”, întrucât „ceea ce e abstract nu e cu nimic mai profund decât intuiţiile noastre cele mai banale”[120].

Dacă altcineva ar fi enunţat acestea şi nu un doctor în filosofie, ar fi fost în mod sigur etichetat în fel şi chip, cu atât mai mult dacă acest *altcineva* ar fi provenit din *mediul teologic*[121].

Însă, în articolul citat[122], domnul Sorin Lavric încearcă să demonstreze că *încrederea* investită în filosofi şi în tratatele de filosofie este *o veneraţie* care are la bază *un sentiment religios*, fiind în sine *un act de credinţă*, un *act de idolatrie*, zicem noi, prin care „tu [cititorul, iubitorul de filosofie] institui lumea cărţilor şi tu îi conferi autoritate, ridicându-i apoftegele la rangul unor adevăruri sibilinice şi irefutabile”[123].

---

119 Articol editat la nivel online pe data de 11 decembrie 2006.

120 Sorin Lavric, *Filozofia ca act de credinţă*, în „Idei în dialog” (2006), nr. 11, p. 21. Despre autorul nostru a se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Sorin_Lavric.

121 Imaginea infra, cu chipul autorului la care facem referire e inserată în articolul de aici: http://www.cotidianul.ro/filozofia_va_fi_o_forma_de_rezistenta-45703.html.

122 Sorin Lavric, *Filozofia ca act de credinţă*, art. cit. supra, p. 18-21.

123 Idem, p. 20.

În paranteză fie spus, bine ar fi să creadă domnia sa şi alţii în prorociile Sibilelor[124], care, până la nefericita ideologie „iluministă"[125], făceau parte din *norul de mărturii* al credinţei creştine.

Domnia sa insistă susţinând chiar că, de la cărţile lui Aristotel[126] şi până la cele ale lui Hegel[127], în lipsa sentimentului „religios" mai sus menţionat, „în afară de monotonia doctă a unor aberaţii specioase, nimic nu e de găsit în ele"[128].

Prin urmare, prima jumătate a articolului său este covârşitoare în precuparea sa de a stabili o asemănare între *închinarea religioasă* (*creştină*, în speţă, pentru că se referă la *Evanghelii*) şi *sentimentul aprioric de respect* şi *veneraţie* al celor care, prin prisma educaţiei primite sau a informaţiilor la care au avut acces, se aştepată să afle *Adevărul* în textele filosofice.

Domnia sa consideră că aceeaşi fervoare „mistică" îi animă şi pe creştinii care citesc Evangelia şi pe cei care citesc operele filosofice tradiţionale, în virtutea a ceea ce li s-a spus că reprezintă cărţile respective, şi unora şi celorlalţi: „nu e nicio deosebire între modul în care ne raportăm la Dumnezeu şi felul în care citim o carte, şi asta deoarece credinţa este o trăire prin care lucrul în care credem capătă puterea de a ne înrâuri. Credinţa e actul prin care fiinţa în care credem are putinţa de a ne influenţa"[129].

În toate aceste afirmaţii sunt mai multe erori logice care trebuie dejucate, deşi autorului îi este foarte familiară logica filosofică, însă, aşa cum şi dânsul recunoaşte, logica plutitoare în abstracţiuni mentale poate să joace feste incredibile celui ce se ia după ea.

Mai întâi de toate, modul marxist-ştiinţific[130] de a pune problema şi anume recunoaşterea în *religie* – şi, mai ales, în *religia creştină* – doar a unei *fantezii pur umane* devenită *mitologie*, este o opţiune personală, bineînţeles, la care nimeni nu îl poate împidica să adere, dar care este de un foarte prost-gust, în ceea ce ne priveşte şi de un cras semi-doctism.

---

[124] A se vedea articolul lui Mihail Popescu din locaţia: http://www.crestinortodox.ro/diverse/sibilele-viata-greco-romanilor-in-iconografia-crestina-69383.html.

[125] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Iluminism.

[126] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Aristotel.

[127] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Georg_Wilhelm_Friedrich_Hegel.

[128] Sorin Lavric, *Filozofia ca act de credinţă*, ar. cit., p. 20.

[129] Idem, p. 18.

[130] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Marxism.

Ştim însă foarte bine că, în ciuda infantilismului ideologic cu care este tapetată acestă teorie, în ciuda rezonanţelor inevitabile ale epocii comuniste, care însoţesc o asemenea afirmaţie, ea face mai departe, senină şi nestingherită, carieră în universităţi şi în şcoli, şezând solemnă la catedra minţilor multor intelectuali, de unde se revarsă peste „vulg” cu inocenţa reperabilă a unui *adevăr bătut în cuie*.

Domnul Lavric, ca filosof, deşi nu ne lasă să înţelegem că ar fi trăit vreodată *ineditul intersectării* cu Dumnezeu sau cu al *impasului conştiinţei* faţă în faţă cu religia, ne descrie cum se simt creştinii când se roagă lui Dumnezeu sau când citesc Evanghelia, cu o nonşalanţă pe care o percepem, inevitabil, ca sfidătoare.

Domnia sa poate să ne reprezinte, în cele mai bogte detalii, dacă doreşte, experienţele lecturilor filosofice ale domniei sale, ba chiar îi dăm dreptate, atâta timp cât se mişcă într-un perimetru pe care l-a experiat şi pe care îl cunoaşte foarte bine.

Însă, în ceea ce priveşte credinţa noastră, constatăm cu durere că multe dintre cele enunţate de domnul Lavric se bazează pe *o necunoaştere profundă* (ca să nu zic *totală*) a realităţilor religioase, mai degrabă, am putea zice, pe ceea ce *îşi imaginează* (pentru că tot ne-a mărturisit că *gândirea* domniei sale este *imaginaţie* în proporţie covârşitoare, lucru pe care îl credem) atunci când consideră că poate *percepe* şi *reproduce* fiorul cu care credinciosul creştin citeşte Sfânta Evanghelie.

Impresia pe care o lasă în urmă este că nu are nicio *competenţă teologică* şi nicio *tangenţă* cu Biserica sau cu trăirea creştină şi, în aceste condiţii, ne exprimăm indignarea pentru impersonalizarea frauduloasă pe care şi-o permite, de pe poziţiile adevărului epistemologic cu pretenţii de satelit NASA, în stare să reproducă chiar şi geografia spirituală la care nu are, cu niciun chip, acces.

Venind dintr-un domeniu profund speculativ, d. Sorin Lavric nu poate, nu are cum să depăşească, în ceea ce priveşte trăirea creştină şi ortodoxă, câmpul speculaţiei în care s-a auto-circumscris.

De fapt, ceea ce susţine, cu fervoare, am putea zice, autorul articolului, este faptul că nu există cineva care să ne influenţeze – nici măcar o Autoritate Divină, care este, zice domnia sa, tot *o proiecţie mentală fantastică* –, ci noi ne influenţăm pe noi înşine prin *imaginaţia fabuloasă* care este

pusă în mişcare ante şi post-lectură, şi că *„a gândi înseamnă cu precădere a-ţi imagina* (s.n.), iar a citi un text filozofic înseamnă a-i folosi litera ca pretext pentru declanşarea unei fantezii”[131].

Ceea ce aplaudăm la acest articol este recunoaşterea „oficială” a faptului că gândirea filosofică este împânzită cu fantasme de tot felul şi că „subconştientul” abstracţiunilor filosofice abundă în *basme teoretizate* şi *închipuiri* mai mult sau mai puţin personale sau personalizate, în percepţii proprii, pătimaş-subiectiviste, care se prezintă ca *adevăr obiectiv* şi *indubitabil*.

Nu e nimic nou, ştiam acest lucru foarte bine, îl puteam scrie şi noi înainte de a citi articolul domnului Sorin Lavric.

Noutatea este aceea că vine din gura unui filosof, deşi nu sunt mulţi care ar fi dispuşi să fie de acord cu domnia sa şi să recunoască acelaşi lucru, „iar motivul acestei escamotări, dacă e să-l spunem pe şleau, este *vanitatea* (s.n.): un filozof care ar da frâu liber intuiţiilor şi sentimentelor sale şi-ar pierde prestigiul de oracol al conceptelor sale abstracte.

Ar fi un degenerat, un apostat ridicându-se împotriva propriei bresle, un trădător care a îndrăznit să încalce regula de fier a oricărei secte filozofice: ascunderea intuiţiilor în spatele conceptelor abstracte”[132].

Recurgerea la o sferă religios-creştină din care îşi selectează termenii această portretizare a filosofului, precum şi întreaga comparaţie cu sistemul emoţional al creştinului, apropierea forţată de complexul afectiv-contemplativ creştin, ne vorbesc foarte limpede despre tendinţa filosofilor de a instaura *totalitarismul dogmaticist în filosofie* şi de a o transforma pe aceasta, avansând-o în grad, de la „inferiorul” statut de *instituţie umană*, la cel de *religie instituţionalizată academic*.

În aceste condiţii, dacă înţelegem şi demontăm acest mecanism în spatele căruia stă ***imaginaţia*** ce stârneşte setea avid-luciferică de putere (de fapt, *viciul* şi *imaginaţia* se stârnesc reciprc, iar *mândria* e *cel mai mare viciu*), atunci credem şi afirmaţia domnului Sorin Lavric că „filosofia îşi trage farmecul din mister, putere şi seducţie”[133] – înţelegând prin *mister* nu *o taină*, ci *obscurantizarea* bine calculată a

[131] Sorin Lavric, *Filozofia ca act de credinţă*, ar. cit., p. 20.
[132] Idem, p. 21.
[133] Idem, p. 20.

limbajului abstractizat la maxim, pentru a garanta succesul unei „pretinse infailibilităţi a demonstraţilor conceptuale”[134].

Ceea ce nu aplaudăm însă, ci ne face să ne indignăm şi să credem că sinceritatea mai are totuşi un parcurs destul de mare până la a fi totală, este stăruinţa în a asemăna *experienţa creştină* cu seducţia *erotico-intelectualist-luciferică* a filosofiei, cu care aceasta îşi cucereşte adepţii.

Autorul insistă în a ne convinge că aceeaşi seducţie şi aceeaşi fantezie apriorică funcţionează şi în cazul creştinilor şi a felului în care îşi trăisc aceştia credinţa.

Teoria domnului Lavric nu se referă numai la *unii creştini*, ci la *toţi creştinii*, în mod generalizat, aşa încât nici noi nu putem vorbi acum de *unii creştini* care ar putea cădea în păcatul mândriei, ci de creştinii care îşi trăiesc în mod autentic credinţa.

Pe unii ca aceştia, „seducţia puterii” de care vorbeşte domnia sa, că ar fi exercitată asupra lor de Evanghelii, i-a dus prin tot felul de pustii şi de chinuri care mai de care mai cumplite şi mai greu de auzit pentru noi, care nu am trecut prin ele, în timp ce moartea cea mai grea de care am auzit să o fi suportat-o un filosof, din cauza opiniilor sale, este cea a lui Socrate[135], care – să fim serioşi – în comparaţie cu torturile Sfinţilor Mucenici creştini începând cu primul veac creştin şi până în epoca totalitarist-comunistă este *o adormire lină de bebeluş*.

Aşa a fost şi este „seducţia puterii” Evangheliilor! Şi să nu ne spună domnia sa că s-a referit la „puterea” din veacul viitor, pentru că nu ia în ecuaţie un asemenea *veac viitor*, ci numai puterea din lumea aceasta, de pe acest pământ.

Aşa o putere oferă Evangheliile pe pământ, că nu e Sfânt în Biserică a cărui viaţă să nu fie o rană vie a sufletului şi a trupului său!

Iar pe cei a căror viaţă nu e o suferinţă nu e nevoie să îi renege domnul Lavric, pentru că însăşi Biserica îi leapădă ca nefiind ai ei.

Dacă dogma Bisericii oferă *seducţia puterii*, de ce se simte atunci Nietzsche[136] dator să lupte împotriva iubirii, a blândeţii şi a milostivirii, ca nişte *handicapuri* ale omului *viril*, puternic, în loc să se afilieze la ea?

---

[134] Idem, p. 21.

[135] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Socrate.

[136] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Nietzsche.

De ce nu se afiliază la doctrina Bisericii toţii ideologii puterii pământeşti, toţi filosofii şi domnul Lavric însuşi, ba chiar şi sataniştii, din moment ce e la fel de seducătoare ca şi filosofia (şi ca orice ideologie care mizează pe voinţa de putere), încât poate să susţină această asemănare fără să clipească?

Dacă domnul Sorin Lavric ar avea câtuşi de puţin tangenţă cu creştinismul ortodox, ar vedea domnia sa că, spre deosebire de *filosofia* în care nu crede dar pe care o practică şi *credinţa creştină* pe care o denigrează şi o subsumează imaginaţiei şi patimilor umane, există o diferenţă esenţială care se traduce prin aceea că, în toată istoria sa, credinţa creştină şi-a identificat unul dintre cei mai mari duşmani ai săi ca fiind *imaginaţia*, pe care Sfinţii Părinţi au numit-o „puntea dracilor", afirmând, ca adevăr sfinţitor şi inviolabil, că cine se încrede în sine şi în imaginaţia sa şi primeşte gânduri şi imagini în minte, în timpul rugăciunii mai ales, acela nu este apt pentru teologie şi nu se poate sfinţi şi nici apropia de adevărata slăvire a lui Dumnezeu, cu inima curată.

Mai mult chiar decât această retrospectivă istorică a cărei detaliere este imposibilă, pentru că ar necesita tratate întregi şi volume fără număr, este de remarcat ca esenţial – pentru o conştiinţă postmodernă, pentru care adevărurile evanghelice sunt demonetizate –, faptul că, tocmai de *lipsa imaginaţiei*, dacă ar lua aminte autorul, oamenii de cultură atei şi mai ales literaţii au acuzat şi acuză neîncetat Biserica, şi de „intoleranţă" şi lipsă de apreciere estetică faţă de nişte biete creaţii şi fantezii „inofensive" – precum cea, recentă, a doamnei Alina Mungiu[137]!

Despre faptul că *imaginaţia* nu este nici pe departe inofensivă, dar şi că ideologiile ateiste sfârşesc prin a se bate cap în cap, ne dă dovadă însuşi articolul despre care vorbim.

Literatura şi chiar filosofia – după cum recunoaşte domnul Sorin Lavric – şi-au făcut din fantasmele minţii umane un idol şi o religie cu „dogme" (filosofice sau literare) fixe, de netransgresat – ca şi cum n-ar fi vorba de *percepţii subiectiviste*, ci de *adevărul de necontrazis* – în timp ce Teologia ortodoxă s-a războit şi se războieşte necontenit cu imaginaţia, pe care o socoteşte o facultate umană proprie omului căzut, care împlineşte o nevoie a nedesăvârşirii care ne

[137] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Alina_Mungiu-Pippidi. Autoarea noastră se referă la scandaloasa şi blasfemica piesă de teatru a doamnei Alina Mungiu Pippidi: *Evangheliştii* (2006).

caracterizează în această stare, dar care nu-i caracteriza pe Sfinţii Protopărinţi în Eden şi nu-i caracterizează nici pe Sfinţii care sunt acum în Rai, o facultate pe care Ipostasul Întrupat al Fiului lui Dmnezeu n-a avut-o, întrucât a asumat întreaga noastră fire umană, afară de păcat.

A identifica puctul de convergenţă între *Teologie* şi *filosofie* în cel mai mare duşman al vieţuirii curate şi al credinţei ortodoxe este – îndrăznim să o spunem – o aberaţie, o eşuare a gândirii, aşa cum numai navigarea îndelungă între gheţurile abstracţiunilor mentale poate să provoace.

Domnia sa crede că „ochii minţii" (o sintagmă împrumutată din Teologie dar neînţeleasă cum trebuie) sunt „sediul fantasmelor"[138] şi că gândirea, cugetarea este preponderent imaginativă, fantasmagorică, în timp ce o asemenea perspectivă este cu totul inacceptabilă pentru Ortodoxie, este *o erezie*.

Închei aici spunând numai că ceea ce reprezintă, pentru mine, personal, culmea absurdului, este că, în timp ce filosofia şi literatura acuză Teologia de „închistare" în Dogmatică, iar pe ele însele se reprezintă ca zburdând libere pe întinderile imaginaţiei, în acelaşi timp ambele au pus legi fixe imaginaţiei şi au teoretizat atâta despre fantezia şi despre gândirea umană, încât *legile teoriei literare* sau *legile filosofice* îşi revendică un imobilism cu mult mai restrictiv şi mai intolerant decât orice Dogmatică Ortodoxă, cu cât ele nu se pot prezenta niciodată ca inviolabile prin inspiraţia dumnezeiască, ci ca rodul fanteziei şi al gândirii umane discursive şi subiectiviste.

Însă orgoliul enorm, „vanitatea" de care vorbea domnul Lavric, reuşeşte să instituie un *dogmatism literar* şi *filosofic foarte dur*, dar care nu îşi întemeiază „infailibilitatea" pe nimic – pe ce ar putea să o întemeieze, pe *subiectivism* şi pe *fantezie*? – numai pentru că vrea să concureze Dogmatica Sfântă a Bisericii noastre.

Aşadar, recunoaştem că e multă imaginaţie şi vanitate în filosofie, dar nu ne asumăm păcatul imaginaţiei, ci ne luptăm împotriva lui şi nici nu ne recunoaştem în simţirile şi în trăirile domnului Lavric, vizavi de lectura cărţilor, chiar şi a celor care nu sunt *sfinte*.

Nu citim Evanghelia cu fior aprioric, ci abia multa lectură şi multa cugetare la cuvintele sfinte ne aprind dorul de Dumnezeu, iar iubirea ortodocşilor pentru Dumnezeu nu stă în imaginaţia înfierbântată, aşa după cum – ca să folosesc o

---

[138] Sorin Lavric, *Filozofia ca act de credinţă*, ar. cit., p. 20.

comparaţie la care recurge şi d. Lavric – iubirea pentru o femeie nu stă în *imaginaţie*, ci e *un dor viu care macină inima*.

Hedonismul postmodern: ideologie ateistă alternativă la Raiul ortodox şi premisă a creării „paradisului” tehnologic

Distrugerea conştiinţei de sine a omului ca şi chip al lui Dumnezeu duce la grave tulburări psihice şi spiritual-ontologice şi implicit creează premisele manipulării sale genetice şi mentale, fiind înrădăcinată în „noul” om postmodern ideea obsesivă a perfecţionării lui prin tehnologizarea vieţii sale şi prin robotizarea, alterarea cibernetică a constituţiei sale biologice.

I

În centrul noii filosofii[139], a noului concept de viaţă al omului postmodern, stă *hedonismul*[140].

Ideologizarea plăcerii şi a iubirii de sine excesive, a egocentrismului extrem, a dus la dezvoltarea teoriei că omul este *o plăcere în mişcare* şi căruia trebuie să-i facă plăcere toate lucrurile, de la cele mai banale până la cele mai perverse, să îl conducă la *un extaz elementar* al simţurilor.

El, omul, merită orice, lui i se cuvine să experieze în fiecare secundă toate deliciile. Orice senzaţie trebuie trăită ca o desfătare maximă, chiar de este cea mai vulgară şi mai neînsemnată.

Lumea care ne înconjoară a devenit *o şcoală* a hedonismului celui mai agresiv cu putinţă, care este în acelaşi timp foarte abraziv la ideile de *umilinţă* şi *smerenie*. *Focalizarea pe sine* trebuie să fie una de proporţii hiperbolice, pantagruelice[141].

Este clar că avem de-a face cu exodul forţat din mintea oamenilor *a conştiinţei transcendenţei*. Paradisul este astfel transmutat în mod ideologic pe pământ şi suntem educaţi pentru a accepta această „teologie” terestră, această ideologie luciferică a experierii fericirii supreme în viaţa aceasta, pentru a nu mai aştepta nimic de la viaţa viitoare.

---

139 Articol editat la nivel online pe data de 13 decembrie 2006.
140 A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Hedonism.
141 A se vedea p. 45, n.111 a actualei cărţi.

În aceste condiţii, propovăduirea ortodoxă care solicită în mod imperativ renunţarea totală la viaţa aceasta şi la sine însuşi, apare în mintea oamenilor ca ceva *negativ*, ca ceva care *le face rău* şi adesea poţi să auzi, chiar de la oameni care se pretind *credincioşi* (dar care au o cunoaştere teologică epidermică), că teologia ascetică ortodoxă este o „invenţie" a preoţilor, pentru că Dumnezeu, zic ei, *nu vrea să ne facă să ne simţim rău, altfel nu ar mai fi un Dumnezeu bun*.

Hedonismul implementat ca *filosofie de viaţă* (vezi chiar şi numai reclamele: trăieşte-ţi viaţa la maxim, împlineşte-ţi toate visele, uită toate durerile, fă-ţi de cap, trăieşte aventura, lasă-te dus de val, ai grijă de tine, iubeşte-te pe tine mai mult decât pe cei din jur şi fă-ţi toate plăcerile, etc.) în societatea noastră postmodernă, creează în oameni un fundal psihic isteric de căutare a unei fericiri „absolute", a unei relaxări totale, a unei împliniri fără rest, a posibilităţii de a te deconecta 100% de orice grijă sau suferinţă, cu toate că, în mod paradoxal, este evident pentru orice om că acest ideal este utopic.

Însă tocmai cei care denunţă „utopia" fericirii veşnice în Împărăţia lui Dumnezeu sunt cei care acceptă această utopie penibilă a fericirii pământeşti.

Paradisul pământesc capătă contur prin împlinirea tuturor poftelor şi dorinţelor sau a cât mai multora dintre ele.

Orice plăcere pe care ţi-o satisfaci este un pas înainte spre împlinirea acestui deziderat „înalt", e un surogat al plăcerii ca delir, o pregustare care îţi aduce înainte savoarea idealului tău de plăcere maximă, sublimă.

O îngheţată sau o ciocolată dulce, o cafea savuroasă, un pantof care străluceşte, o vestimentaţie „răpitoare" pentru alte priviri interesate sau concurente, un sejur de vis sau un partener ideal de distracţie (pentru că şi oamenii de lângă noi intră în categoria obiectelor acumulate pentru ca să ne facă plăcere), toate lucrurile nu sunt decât un preambul al plăcerii desăvârşite, un vestibul al împărăţiei pământeşti în care ai acces prin egoism şi răutate maximă, după cum în Împărăţia lui Dumnezeu se intră numai prin însuşirea întregii virtuţi şi bunătăţi.

Spre întregirea acestui tablou utopic, ni se vinde, cel mai adesea prin filme şi reclame publicitare, care au început să devină pereţii vieţii noastre zilnice, ideea că undeva pe acest pământ există *un paradis*, un tărâm exotic, care te aşteaptă, în care poţi să intri măcar cât pentru o vacanţă, dacă nu ai putere

financiară să trăieşti în el toată viaţa sau din care trebuie să furi măcar puţin, să îl preguşti, împlinindu-ţi cele mai elementare sau mai primitive plăceri.

„Degustarea” plăcerii însă, trebuie să o erotizezi la maxim, să o trăieşti cu cea mai mare intensitate, ca pe ultimul deliciu.

Acest paradis este închipuit ca *un spaţiu al plăcerii dezlănţuite*, în care toate simţurile sunt răsfăţate, iar regina plăcerilor este descătuşarea sexuală, sub toate formele ei, oricât de aberante, nocive sau imorale ar fi.

Se întreţine astfel în subconştientul colectiv iluzia existenţei unui *spaţiu al evaziunii*, al debuşeului, care te aşteaptă să-l cucereşti, pe care eşti *un prost* dacă îl ignori şi *un ratat* dacă nu te străduieşti să-l guşti, chiar dacă acest efort presupune epuizare fizică şi psihică, vidare mentală şi spirituală.

Dorinţa *evadării* din realitate, implementată ca *principiu* estetic şi filosofic fundamental începând chiar cu epoca modernă, odată cu romantismul[142] şi continuând apoi cu simbolismul[143] şi cu celelalte curente artistice, acceptată ca o valoare a umanităţii de către mediile intelectuale, este cea care susţine în subsidiar această *utopie*.

Industria filmului şi cea a reclamelor publicitare fac tot posibilul ca să ne inducă reverii pe această temă, recurgând cel mai adesea la trimiteri subliminale şi/sau explicite către această geografie iluzorie, către acest spaţiu exotic şi erotic, încât mulţi, cred eu, au ajuns să trăiască o adevărată *isterie interioară*, camuflată de masca unor persoane respectabile, în căutarea acestui paroxism al plăcerii, al acestui delir al senzaţiilor (transplantat din mediul *filosofico-estetic* în *conştiinţa colectivă*), poate incert formulat în raţiunea şi conştiinţa lor, dar despre care le-a fost inoculată doctrina că el există şi pe care suferă şi se simt foarte frustraţi că nu îl ating şi nu îl deţin (deşi el nu e decât o iluzie), ca pe o reţetă a fericirii care ar trebui să înlocuiască predica ortodoxă despre Rai.

Am făcut aluzie mai devreme la faptul că deliciul deliciilor este sexul, „descărcarea” sexuală, plăcerea care se află în centrul tuturor plăcerilor.

Ajungând în acest punct, nu pot să mă abţin să nu remarc un fapt paradoxal, anume că nu de puţine ori, oamenii

---

[142] A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Romanticism.
[143] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Simbolism.

prestează servicii sexuale, ca *profesie* sau ca *hobby*, pentru a se asigura financiar că pot să-şi îndeplinească reveriile, iar în miezul acestor reverii stă ambalată, ca ciocolata în staniol, tocmai satisfacţia sexuală, ca singura care se apropie cel mai mult, în concepţia decăzută a contemporanilor noştri, de mirajul *delirului absolut*, care a devenit *o frustrare* curentă, *o obsesie sălbatică* şi *o suferinţă agresivă* ce le motivează puternic comportamentul hiper-egoistic.

Încât ne aflăm, cum am mai spus, în faţa unui paradox şi a unui non-sens specific ideologiei sataniste a lumii noastre, în care sexul devine *o utilitate zilnică*, dar şi *un miraj al fericirii supreme*, un scop în sine, după ce este experiat ca *mijloc* de a ajunge la acest *scop*.

Însă, pentru a nu părea o contradicţie, se insistă pe ideea de origine estetică, actualmente fetişizată, a contextului, a punerii într-un decor adecvat, pentru a putea obţine rezultate maxime, context definit tocmai de *paradisul ideal* de care vorbeam anterior.

Din punctul de vedere al moralei şi al teologiei ortodoxe, fuga după satisfacerea acestor plăceri perisabile, din care subzistă numai iluzia paroxismului şi a extremelor fulminante, presupus capabile *să împlinească* fiinţa umană, această fugă după o fericire calpă, ale cărei indicii penibile sunt puţinele plăceri senzuale care ne „vrăjesc” raţiunea, este doar *o parodie jalnică* a propovăduirii evanghelice şi a alergării celei bune după Împărăţia lui Dumnezeu, după Raiul din care omul s-a autoexclus prin cădere, pentru că s-a făcut impropriu vieţuirii în el.

Paroxismul sălbatic al simţurilor, ca ideal uman decăzut, este, la fel, *o parodie a extazului duhovnicesc*, a fericirii harice, după cum *erotismul* dezlănţuit şi deşucheat reprezintă o ideologie răsturnată, ca imagine inversă, negativă, *a iubirii şi a vieţii dumnezeieşti*, la care omul se poate face părtaş şi în care poate să trăiască veşnic, în comuniune cu Dumnezeu şi cu toţi semenii.

Însă chiar şi goana nebună după fericirea iluzorie şi perisabilă „făgăduită” de Satana, dovedeşte că datele originare înscrise de Dumnezeu în om nu se pot şterge, că în om există idealul fericirii paradisiace, dorul Paradisului din care a căzut, pe care însă mulţi nu au răbdare să-l caute sau vor să-l ia cu forţa sau să-l primească gratis, fără luptă interioară, fără constrângere de sine.

Lupta cu patimile proprii li se pare o „cruzime” faţă de ei înşişi şi orice ţine de asceză, o tortură fără sens, o absurditate din Evul Mediu.

Atenuarea simţurilor duhovniceşti şi efeminarea societăţii a dus la transformarea oamenilor în nişte fiinţe slabe, ahtiate după plăceri carnale, modificate genetic şi caracterologic după asemănarea poftelor lor.

Diavolul ne momeşte cu cele mai de râs surogate ale desfătării şi nici măcar nu are putere să ne atragă cu eternitatea lor, ci ne minte numai cu o fericire foarte frugală: şi cu toate acestea, atât de mult dorim această fericire absolută, încât ajungem să ne înşelăm pe noi înşine cu o nălucire de doi bani, căci chiar dacă ni s-ar oferi un hotel de lux pe o insulă exotică, şi aceasta rămâne tot o iluzie ieftină, mult prea ieftină şi palidă, desfigurată, a fericirii supreme.

Stă însă în puterea noastră ca să ne oprim din acest vis satanic, din această iluzie în care întunericul se arată ca lumină, şi să dorim adevărata fericire, adevăratul Paradis.

II

Însă realitatea nu este întotdeauna *ceea ce pare* şi ceea ce se prezintă în teorie nu se confundă cu practica, cu adevărul din teren, adică din viaţa noastră zilnică.

Cu cât ritmul muncii şi al vieţii, prin tehnologizare excesivă, creşte mai ameţitor, cu atât mai mult creşte şi iluzia atingerii unor plăceri maxime, în mod cu totul paradoxal.

Dar lucrurile nu sunt fără o legătură logică între ele. Ridicarea tot mai mult a standardului general de viaţă şi menţinerea ideologizată a unor standarde înalte, aberante, de bogăţie sau de frumuseţe cosmetizată, duce la fibrilaţii masive în fiinţa interioară a oamenilor şi la creşterea stării de paranoia deja instalate în rândul societăţii, unde alienarea psihică şi mentală devine o realitate catastrofală, sinonimă cu dispariţia relaţiilor afective naturale între oameni, chiar şi la nivelul familiei, unde copiii nu mai sunt crescuţi de părinţi, ci de bone, iar bătrânii sunt instituţionalizaţi în azile în care sunt lăsaţi să moară singuri.

Iubirea nu se mai hrăneşte din cunoaşterea celui de lângă tine şi din mărturisirea dragostei, prin cuvânt şi faptă, ci

se stinge încet, neobservată de raţiunea şi de inima noastră ce se lasă înghiţite de un ego tot mai dominant şi mai tiranic.

Căsătoria devine şi ea, din ce în ce mai mult, un parteneriat profitabil, în cadrul căruia, fiecare dintre cei doi parteneri este independent, „dragostea" rezumându-se la atracţie fizică şi la o înţelegere amiabilă, la o „asociaţie" tip business, pentru asigurarea succesului în viaţă şi în societate.

Senzaţia că se îndreaptă spre atingerea unor *standarde înalte de viaţă*, a unei bunăstări materiale în stare să-i satisfacă orice plăcere şi să-i aplaneze orice nelinişte este cea care îl determină pe om să muncească, să muncească mult, chiar şi atunci când vede că este nedreptăţit sau minţit, de frică de a nu-şi pierde locul de muncă.

În loc să se apropie de bogăţie, de multe ori ajunge să se apropie de limita sărăciei.

Înrolarea în muncă, mai ales atunci când porneşte de la deziderarul înavuţirii şi al progresului pe scara socială, duce la formarea unor segmente de populaţie compacte, cu o normă de viaţă şi o ideologie comună, în mare parte creată şi controlată de marile corporaţii care controlează industria şi comerţul, în folosul cărora munceşte o mare masă de oameni, companii care pun accentul pe *producţie*, pe ideea de fericire obţinută prin varietatea şi rafinamentul produselor oferite pe piaţă (deşi totul nu este decât o iluzie de varietate şi rafinament, iluzie care ascunde, pe deasupra, şi calitatea lor proastă, multiple şi complexe aspecte nocive pe care fabricanţii le cunosc, dar le „împachetează" frumos).

Se implementează ideea că eşti *fericit* în măsura în care ai acces tot mai mult la aceste produse şi servicii „de înaltă calitate".

La formarea ideologiilor de masă contribuie într-o măsură covârşitoare, emisiunile de televiziune, filmele şi reclamele publicitare, care au reuşit să inducă foarte adânc în conştiinţa populaţiei ideea că *viaţa e un fel de loz în plic*, un fel de *joc de noroc*, la care nu se ştie când s-ar putea să dai lovitura şi să ajungi *fericit*, adică *foarte bogat*, bogăţie de care se lipeşte, ca un magnet, *succesul erotic* (care nu poate fi numit *dragoste*).

Oamenii astfel îndoctrinaţi, speră să se ridice adesea pe scara socială, nu atât prin eforturi proprii masive sau datorită unor înzestrări aparte, nici prin mila lui Dumnezeu, ci prin împrejurări şi contexte favorabile.

Consecinţa negativă a implementării ideologiei consumiste e că poţi să rămâi visând toată viaţa să ţi se întâmple şi ţie un mare „noroc”, care să te „teleporteze” în lumea pe care ai râvnit-o, în lumea celor care „au succes în viaţă”.

De pe urma acestui *onirism* speculat şi întreţinut de o întreagă industrie specializată în advertising, precum şi de industria filmului, profită cei care au interese în manipularea maselor şi în transformarea lor în instrumente docile, în unelte de muncă performante şi profitabile.

Între paranteze fie spus, *performanţa în muncă*, ca ideal, merge mână în mână cu *performanţa sexuală* şi cel care „dă lovitura” în viaţă, câştigă şi „lozul cel mare” în materie de femei/ bărbaţi şi de împlinire sexuală.

Biciul dureros al societăţii sclavagiste, care ştia cum să obţină producţie maximă de la cei pe care îi oprima, s-a transformat într-un bici aurit, poleit cu vise, însă nu mai puţin dureros şi nemilos, al societăţii postmoderne, care provoacă leziuni spirituale profunde şi adeseori iremediabile, din nenorocire, precum frustrarea, stresul, alienarea (afectivă şi mentală), panica, singurătatea, depresia, nefericirea, nebunia, ura, violenţa etc., ca să nu mai vorbim de bolile trupeşti.

Comportamentul violent, egoist şi mizantrop al oamenilor în societate este explicabil prin faptul că surmenarea prelungită, fizică şi psihică, epuizarea mentală (prin distragerea atenţiei şi pulverizarea ei în mii de particule-centre), stresul aproape insuportabil al vieţii în lumea postmodernă, din care lipseşte contemplaţia şi re-gândirea de sine, duce la formarea unui vid mintal şi afectiv, de care demonii profită, ca nişte paraziţi ce se lipesc cu mare uşurinţă de sufletul omului inert la astfel de atacuri, ca de un mediu care le devine permeabil, fiind lipsit de orice protecţie, singurii „antiviruşi” fiind rugăciunea, cugetarea la condiţia umană, contemplarea tuturor lucrurilor şi făpturilor din lume, pocăinţa şi deschiderea largă a ferestrelor sufletului pentru lumina dumnezeiască.

Distanţarea enormă a omului de Dumnezeu şi Părintele lui, duce poate la cea mai mare schizofrenie din istoria omenirii şi, în acelaşi timp, la cea mai mare distanţare a omului de sine însuşi, la premisa acceptării denaturalizării şi a dezumanizării lui masive şi benevole, până la a crede el însuşi despre sine că nu numai că nu mai este *om*, dar nici măcar *animal* sau *fiinţă*, ci *un robot oarecare*, demn de orice

manipulare genetică şi psihică, din moment ce nici nu mai se pune problema considerării lui din punct de vedere *ontologic* şi *moral*.

Ruperea, ce se vrea *definitivă*, a relaţiei omului cu Dumnezeu are drept urmare irevocabilă degradarea omului până la un nivel inconceptibil în nicio altă epocă din istoria umanităţii, prin ingineria genetică, care face din fiinţa umană un „obiect" semi-artificial, prin clonare şi prin implantarea în corpul său a unor tehnologii (cipuri, nanoroboţi, etc.) destinate să îl transforme într-un robot manipulabil, într-o struţocămilă[144] bio-cibernetică.

Pentru a se atinge acest scop infam însă, omul însuşi trebuie să accepte în mod liber să fie manipulat într-o asemenea colosală măsură, trebuie ca mase mari de oameni să se acomodeze cu ideologia utilitaristă şi perfecţionistă şi din ce în ce mai mult să excludă din conştiinţa lor faptul că sunt *creaţie a lui Dumnezeu* şi că *datorează ascultare* Făcătorului şi Mântuitorului lor.

Fără a exclude conştiinţa umanităţii sale îndumnezeite prin har, omul nu poate ajunge la a dori să se „perfecţioneze" ca robot cu „puteri" mai mari decât ale omului normal, ceea ce reprezintă o demonizare evidentă şi o distorsionare a sensului devenirii şi desăvârşirii sale în viziune creştină.

Demonii se iluzionează că au „puteri" şi celor stăpâniţi de ei le transmit aceeaşi utopie şi aceeaşi dorinţă nefastă de a avea cât mai multe „puteri", de a face lucruri cât mai incredibile, spre sporirea părerii de sine.

Reevaluarea vrăjitoriei şi a magiei, oricât de paradoxal ar părea, merge mâna în mâna cu ideea semi-magică a creării mutanţilor şi cu idealul ştiinţific al cibernetizării[145] omului, pentru că toate aceste maşinaţiuni demonice au acelaşi scop: de a crea impresia că omul a fost creat de Dumnezeu *slab*, *insuficient de puternic* pentru *a fi fericit*, şi că el, dracul, devine „binefăcătorul" său, pentru că îl ajută să capete puteri non-umane, superioare, tot felul de „haruri", să devină o forţă „spirituală", a cărei maleficiozitate[146] însă este evidentă celor care păzesc trezvia ortodoxă.

„Puterile" demonice, induse fie prin magie, fie prin tehnologizare, sau mai bine-zis, prin amândouă căile în acelaşi

[144] Aluzie la animalul fabulos parabolic din *Istoria ieroglifică* a lui Dimitrie Cantemir, pe care o găsiți la nivel online aici:
http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_ieroglific%C4%83.
[145] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Cibernetic%C4%83.
[146] O substantivare a adjectivului *malefic*: http://dexonline.ro/search.php?cuv=malefic.

timp, nu sunt însă decât *năluciri* sau *desfigurări înfiorătoare*, cutremurătoare, ale fiinţei umane, ale omului căruia Dumnezeu i-a spus, că *dacă are credinţă cât un grăunte de muştar, nimic nu îi este lui cu neputinţă, nici a muta munţii în mare*[147].

Marile minuni pe care le-au făcut Sfinţii din toate timpurile, arată însă că nu de „puteri" duce lipsă omul pentru a fi fericit, ci de *dragostea* care să îl unească cu Dumnezeu şi cu toţi oamenii, fraţii săi şi mădulare ale aceluiaşi Trup care este Biserica.

Transfigurarea duhovnicească a omului pe care o propovăduieşte Ortodoxia este înlocuită cu „transfigurarea" sau *desfigurarea*, mai bine-zis, a trupului şi a sufletului său (dacă *transfigurarea duhovnicească* porneşte de la *suflet* spre *trup*, *desfigurarea satanică* porneşte invers, de la *trup* distrugând şi *sufletul* apoi).

Fiinţa umană este transformată într-un monstru care acţionează împotriva firii, iar mintea şi raţiunea sa devin complet „narcotizate", impunându-se un control deplin asupra lor, prin artificializarea şi ideologizarea mediului în care trăieşte.

Se preconizează, pentru viitor, închiderea omului într-un ţarc tehnologizat la maxim, să fie claustrat într-un spaţiu foarte redus ca dimensiuni, înconjurat de roboţi şi maşini „inteligente", din care să nu aibă nevoie să iasă afară şi în care „să nu ducă lipsă" de nimic.

Omului i se îngustează tot mai mult capacitatea de a ieşi în natură, de a deveni contemplativ, de a vedea imensitatea şi frumuseţea creaţiei lui Dumnezeu, liniştea, isihia ei interioară, în contrast cu trepidaţia maladivă a sufletului său infestat de nenumărate boli duhovniceşti şi mai ales de necredinţă.

În Japonia au fost proiectate deja aşa-numitele city-towers (oraşe-turnuri)[148], adică nişte blocuri uriaşe, turnuri babilonice, în care să fie înglobate oraşe întregi pe verticală, supraetajate, cu tot ce presupune un oraş (construcţii de locuit, magazine, trenuri, parcuri, etc.), turnuri din care oamenii să nu aibă nevoie să iasă afară niciodată. Acest tip de construcţii, deşi acum par de domeniul SF, se pot extinde pe viitor.

Pare un scenariu incredibil şi mulţi ani am crezut că scenariile SF nu au nimic de-a face cu realitatea, ci numai cu

[147] A se vedea Mat. 17, 20.

[148] A se vedea: http://www.expo2005.or.jp/en/venue/jz_d.html şi aici file video: http://www.youtube.com/watch?v=rNgyNe2nQDc (0. 42 minute) http://www.youtube.com/watch?v=sTRX4y3Z5i0 (2. 10 minute).

plăcerea de a ficţiona a unora şi le-am privit cu mare linişte, ba chiar cu amuzament şi interes, considerându-le ca aberaţii „inocente" şi „inofensive".

Până când am înţeles că ele se bazează enorm de mult pe invenţii reale şi preconizări foarte realiste şi veridice ale dezvoltării tehnice şi tehnologice în viitor, că aceste descoperiri în domeniul ştiinţei şi tehnologiei, destinate să ne schimbe viaţa, au fost deja făcute, şi se aşteaptă numai implementarea lor, acomodarea conştiinţei noastre cu existenţa lor, despre care ni se spune că ne vor modifica viaţa în bine şi la care ne uităm fascinaţi, ca nişte copii mici la desene animate, dar nu ni se prezintă câtuşi de puţin dezastruoasele efecte negative care decurg din introducerea forţată a noului mod de viaţă super-cibernetizat, ci vom fi lăsaţi să le trăim şi să le descoperim singuri, pe noi înşine, prea târziu.

Nimeni nu ne prezintă avantajele şi dezavantajele, în mod real şi onest, ale acestei „evoluţii" sau „emancipări" a umanităţii şi nimeni nu face niciun referendum, pentru a întreba populaţia dacă este de acord cu sensul cercetărilor ştiinţifice, tehnologice şi genetice şi apoi, cu implementarea lor în viaţa noastră.

Suntem educaţi să acceptăm „fatalitatea" acestei evoluţii sociale şi istorice, când de fapt nu este vorba de nicio fatalitate, ci de interese, în primul rând interese financiare şi de dominare colosale.

Înconjurarea noastră de roboţi şi de computere care „ne uşurează viaţa", precum şi previziunile futuriste ale tehnologizării şi cibernetizării mediului nostru ambiant şi chiar ale fiinţei noastre au o foarte importantă misiune de inoculare a ideii de *non-umanitate* a omului, căruia i se fabrică, odată cu el însuşi, o nouă ontologie.

Conducerea omului către depravare morală şi către satanizare ideologică nu are alt rol decât de a diminua până la a reduce complet simţul transcendenţei în el, pentru că atunci i se poate spune orice despre el însuşi şi poate fi manipulat oricum, transformat într-un sclav robotizat, într-o unealtă de lucru sau chiar într-o materie oarecare, într-un produs, aşa cum se aşteaptă să fie, spre exemplu, oamenii clonaţi, transformaţi în „depozit" de organe, „uzine" de materii prime organice, pentru cei care vor avea nevoie de transplanturi şi care vor avea bani ca să plătească pentru ele.

„Paradisul" super-senzual şi erotizat al postmodernismului, desfrânat şi destrăbălat, având însă

nenumărate accente de artificialitate avangardiste, se transformă treptat într-un „paradis tehnologic”, în care omul capătă consistenţa metalului, nu în sens bun, ci în sensul că ajunge să aibă o conştiinţă rece şi o inimă învârtoşată cu adevărat ne-umană, plină de cruzime şi de răutate demonică.

Erotismul care stă acum în centrul propagandei postmoderne, cel ce este acum „cireaşa de pe tort”, va deveni din ce în ce mai mult o simplă nevoie de a-ţi satisface nişte nevoi biologice, pe care le vor putea împlini şi maşinile, după cum poate lesne constata, încă de pe acum, cineva care „răsfoieşte” site-urile pornografice, unde surogatele sexuale artificiale şi sexul cu tot felul de aparate şi maşini (care sunt *avataruri domestice* sau special construite cu destinaţie sexuală) sunt astfel amplasate încât să aibă o vizibilitate maximă.

„Bomboana” erotică şi a plăcerilor exotice, cu care este îmbiat şi ameţit omul postmodern, îşi va atenua treptat farmecele, făcând loc exploatării celei mai nemiloase şi mai crude a omului, care va constata că şi cele mai elementare şi mai fireşti dorinţe ale fiinţei sale i-au fost confiscate, pentru a fi capturat în cea mai amară robie din istoria umanităţii.

Încă de pe acum, relaţiile afective au fost distorsionate până la a transforma sexul într-un debuşeu pentru nebunia ritmului de viaţă în care trăim, mase întregi de populaţie şi chiar popoare întregi (precum englezii sau japonezii, spre exemplu) suferă de insomnie cronică, oamenii nu se mai regăsesc şi nu mai ştiu în ce direcţie să-şi caute salvarea, rata sinuciderilor este foarte ridicată, mai ales în statele în care „democraţia” şi „prosperitatea” par a se fi instalat comod.

Lumea nu s-a trezit încă din halucinaţia pe care o trăieşte, pentru că încă nu s-a întors la Dumnezeul său, pentru că încă mai crede minciuna despre puterea omului de a se determina pe sine însuşi şi de a-şi determina singur viitorul.

Când această ideologie satanistă îşi va fi arătat şi mai mult efectele catastrofice pentru fiinţa umană, când cizma „tehnologizată” şi „cibernetizată” a asupririi va apăsa pe gâtul său atât de tare, încât nici nu va mai putea să respire şi când masca ştiinţei şi a culturii ateiste îşi va arăta nedisimulat toată hidoşenia sa, atunci va striga poporul către Dumnezeul său pe Care L-a uitat acum şi se va întoarce Israel la Dumnezeul părinţilor săi.

Căci atunci când trupul este asuprit şi chinuit, se trezeşte sufletul la viaţă şi-şi aduce aminte de libertatea şi de nemurirea

sa. Iar stăpânii greşesc întotdeauna când se bazează pe *docilitatea* sclavilor lor, căci robia îi face pe aceştia să conştientizeze libertatea duhovnicească pe care o au de la Dumnezeu.

Istoria lumii este *istoria înşelării omului de către Satana*, dar şi *a întoarcerii lui la Dumnezeul său*, după chipul şi asemănarea Căruia este creat. Cu cât ne trezim şi ne venim în fire mai repede, cu atât mai bine pentru soarta noastră în veşnicie.

Mulţumesc Părintelui Dorin Picioruş, autorul cărţii (în manuscris) *Lumea postmodernă şi depersonalizarea omului*[149], care mi-a permis prin munca sa de cercetare să îmi formez şi să îmi limpezesc această viziune despre lumea de azi.

[149] O găsiți la nivel online acum, pentru download, și anume aici: http://bastrix.wordpress.com/2009/10/01/lumea-postmoderna-%C8%99i-depersonalizarea-omului/. Ca o anexă a ei este *Biblia Satanică*, în ediția noastră, pe care o puteți downloada de aici: http://bastrix.wordpress.com/2009/10/12/biblia-satanica-edi%C8%9Bie-exclusiv-online-ro/.

Prima zi în UE a fost luminoasă

Anul care a trecut[150], 2006, am putea spune că a fost *însorit*, că Dumnezeu şi Preacurata ne-au dăruit un an frumos inclusiv din punct de vedere climateric, după ce 2005 ne-a zguduit cu ploi multe şi inundaţii în lanţ.

Am privit acest lucru, împreună cu Părintele Dorin, ca pe un dat al Providenţei dumnezeieşti, ca pe o mare purtare de grijă a lui Dumnezeu pentru noi.

Nu am putut să nu observăm că prima zi a lui 2007 a fost o zi cu soare, o zi de primăvară afară, dar şi cu mult har în sufletele naostre, cu o bucurie prin care credem că Dumnezeu ne-a dat semn *să nădăjduim*.

La 1 ianuarie 2007 am intrat în Europa. Din ceea ce am citit până acum, multe pronosticuri făcute de oamenii credincioşi sunt sumbre.

Mulţi analişti, inclusiv ortodocşi, avertizează asupra faptului că privim cu prea mult *idealism* spre Europa, că politicienii europeni sunt *nemiloşi* şi politica Europei este *secularistă* şi *atee* până în măduva oaselor.

Ba chiam am întâlnit avertismente dintre cele mai alarmiste cu privire la viitorul Bisericii noastre, venind chiar din partea unor teologi şi jurnalişti ortodocşi sau din partea unor voci cu mare rezonanţă în cultura românească, care şi-au asumat Ortodoxia, precum este domnul H. R. Patapievici[151].

Primul sentiment este de bucurie la vederea faptului că oamenii reacţionează, tind să se apere, vor să treagă semnale de alarmă cu privire la cele ce nu sunt bune în Europa: înseamnă că le pasă.

Al doilea sentiment este însă că ne punem prea multe întrebări, vrem să rezolvăm toate problemele deodată, vrem ca Biserica Ortodoxă să iasă imediat *triumfătoare* din contactul cu *bastionul ateismului* care este Europa, încă de pe vremea lui Voltaire[152], a lui Diderot[153], a lui Spinoza[154].

Considerăm însă că, dacă Dumnezeu a vrut să mărim rândurile în Europa, noi, românii şi fraţii noştri bulgari,

---

[150] Articol din data de 8 ianuarie 2007. România a intrat în spaţiul *Uniunii Europene* la 1 ianuarie 2007.
[151] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Horia-Roman_Patapievici.
[152] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Voltaire.
[153] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Denis_Diderot.
[154] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Baruch_Spinoza.

alăturându-ne grecilor, care erau acolo mai de mult, înseamnă că lucrurile au un rost şi un sens dumnezeiesc.

Personal, aştept ca şi Serbia şi celelalte ţări ortodoxe din fosta *Iugoslavie* să-şi vindece dureroasele răni ale războiului şi să vină alături de noi, precum şi fraţii noştri de peste Prut şi (de ce nu?) Ucraina, Bielorusia şi Rusia.

Viitorul este unul pe care pronosticurile nu-l pot detecta, pentru că el este în mâinile lui Dumnezeu.

Deocamdată, ni se pare că glasurile ortodoxe sunt *subversive* şi *catacombale* – ca mod de exprimare într-un ambient mediatic dominat de politica furibundă consumistă, de hedonism şi de filosofia materialistă – chiar în propria ţară, în care Ortodoxia este *religie naţională*.

Intrând în Europa, nu facem decât să prelungim catacombele credinţei noastre ortodoxe (inclusiv prin bloguri!) în Europa, să erodăm fundaţiile ateismului turnate odată cu *Revoluţia franceză*, deşi săpăturile acestor fundaţii au început în *Renaştere* şi s-au adâncit prin *Umanism*.

Şi apropo de *umanism*! Observăm cu multă bucurie că apărarea dreptului la identitate ortodoxă duce, în mediile culturale româneşti, la dezavuarea filosofiei umaniste şi a moştenirii ideologice renascentiste, de la care a început răul, dar care, până de curând, erau considerate valori şi virtuţi culturale *tabu*.

Ţările vest-europene (ca şi America, de altfel), încearcă să ne predea sentimentul *stabilităţii* lor de neclintit şi al *invincibilităţii* politicii şi filosofiei lor capitalist-ateiste, însă ele însele sunt subminate din interior, de glasurile unor comunităţi pe care noi nu le auzim prea bine şi nu le prea cunoaştem în acest moment, dar le vom percepe în curând.

Comunităţile magrebiene din Franţa, precum şi cele indo-pakistaneze din Anglia (predominant musulmane) nu s-au putut integra nu numai din punct de vedere economic, dar mai ales din punct de vedere cultural, pentru că nu s-au aliniat ateismului impus ca politică de stat şi „culturii" consumiste, fără valori morale stabile.

Amintiţi-vă anii '90, când ni se cerea imperios să ne integrăm ţiganii! Amintiţi-vă cum era când orice critică sau observaţie venită din Vest ne făcea să plecăm ochii de ruşine şi să ne credem ultimii oameni de pe pământ!

Faptul că astăzi ripostăm, denunţăm impostura şi ipocrizia „moralei" occidentale, ne afirmăm cu tărie trecutul şi tradiţiile, nu mai roşim şi nu ne mai lăsăm călcaţi în picioare,

este o mare victorie. Atunci nu aveam curaj să zicem nimic, pentru că ştiam că apărarea noastră va provoca şi mai mult aruncarea cu pietre în noi.

Altfel vom purta dialogul cu Europa însă, când vom fi *pe picior de egalitate*. Descoperirea şi bucuria noastră a fost, în aceste zile, că românii ard de nerăbdare să se afirme, să strige că sunt *români* şi *să trăiască după credinţa şi obiceiul lor*. *Integrarea în UE* a redeşteptat *credinţa* şi *patriotismul* din noi!

Cel mai esenţial este faptul că, cu cât primejdia care ne paşte e mai mare, cu atât ne trezim mai mult, iar *semnalul trezirii* e *un îndemn haric* şi nu *o iniţiativă* a noastră, ci o inţiativă de la Dumnezeu care ne mişcă inimile spre a fi mai curajoşi, spre a ne întoarce la propovăduirea adevărului Său în lume.

Între aberație și intoleranță în filosofie

Acest articol[155] este o continuare a celui cuprins între paginile 51-58 ale acestei cărți.

Articolul d-lui Sorin Lavric, *Filosofia ca act de credință*, din nr. 11 / 2006 al revistei *Idei în dialog* a stârnit reacţii diferite.

Noi am luat atitudine pe blog, pentru a atrage atenţia că nu ne recunoaştem în ceea ce crede domnia sa că ar fi *sentimentele unui creştin* atunci când citeşte Scripturile Sfinte şi nici nu identificăm credinţa noastră cu *seducţia puterii* ci, dimpotrivă, avem să ne aşteptăm numai la atitudini ostile din partea puterii lumeşti şi a curentelor care sunt la putere în lume.

Nici branşa filosofilor nu a stat cu mâinile în sân, nepăsătoare, în faţă a ceea ce domniile lor catalogează ca o atitudine *iconoclastă* a filosofului Sorin Lavric în faţă unei întregi istorii a filosofiei, începând de la Aristotel şi până la Hegel.

În consecinţă, în numărul următor al revistei, d-l Ştefan Vianu[156] ia atitudine (*Filozofia şi revoltă omului de azi*), într-un mod în care, în opinia noastră, îi jigneşte inteligenţă d-lui Lavric, oferindu-i definiţii filosofice la modul pedagogic cel mai pueril şi mai pedant cu putinţă.

Nu vrem să reţinem decât un singur lucru din acest articol, anume dovada pe care autorul său o aduce în spiritul instituirii filosofiei ca *adevăr obiectiv*, nu numai ca *adevăr al minţii umane imaginative*, cum susţine d-l Lavric (afirmaţie cu care suntem şi noi de acord); prin urmare, spune d-l Vianu:

---

[155] Articolul a fost editat la nivel online pe data de 19 ianuarie 2007.
[156] A se vedea: http://www.humanitas.ro/stefan-vianu.

„cum au ajuns mării filozofi să înşire mii de pagini de nonsensuri crezând că spun ceva?”[157].

În virtutea acestei întrebări esenţiale, pe care dânsul a subliniat-o în articol, domnia sa ar trebui ca să citească alte mii de pagini din alţi mii de autori din alte zeci de domenii şi să renunţe la filosofie, dacă simplul fapt de a scrie mii de pagini te face *infailibil* la non-sens.

Mai mult decât atât, dacă noi, ortodocşii, venim şi aducem argumentul miilor şi milioanelor de pagini de *teologie* sau *morală ortodoxă* (din care mai mult de jumătate s-au pierdut), scrise de Sfinţii şi teologii ortodocşi, singura reacţie cu care am fi trataţi ar fi *să ni se râdă în nas*. Numai Sfântului Fotie cel Mare[158] (sec. X), spre exemplu, i s-au ars de către inamicii săi, 8 saci de scrieri!

În fine, în numărul curent al revistei *Idei în dialog*, ambii filosofi îşi reiterează punctul de vedere, continuând dispută.

Ceea ce a înţeles d-l Sorin Lavric, anume faptul că gândirea este *preponderent imaginativă* şi că este bombardată de „sugestionari psihice”, la care reacţionează pozitiv sau negativ şi, prin urmare, nu se vede nicăieri libertate deplină, nu este decât *definiţia omului căzut*, a omului lipsit de orice transcendenţă, care nu are niciun „instrument” interior de măsurare a adevărului din lucruri, care merge adulmecând mirosul „puterii” şi al „seducției” în ceea ce i se prezintă drept veritabil în această lume.

D-l Lavric nici nu ştie că ceea ce afirmă dânsul despre sine nu este decât confirmarea, portretul pe care Biserica îl face de milenii *omului căzut din Rai* şi care e amăgit de diavoli în fel şi chip, mai ales prin gândurile şi imaginaţiile pe care aceştia i le insuflă şi tocmai de aceea *rugăciunea minţii* sau *rugăciunea cu mintea în inimă* are drept scop curăţirea minţii de gânduri pătimaşe şi a sufletului de pătimi.

D-l Lavric spune că nu crede în Dumnezeu „pentru simplul fapt că nu am nicio dovadă că, undeva în realitate, ar există ceva purtând numele acesta” („Filosofia de amvon”[159]).

Însă Dumnezeu e foarte „palpabil” în Biserică, unde noi Îi mâncăm adesea Preasfântul Trup şi Preacuratul Sânge şi ne unim cu El, iar prezenţa Lui în suflet este inconfundabilă şi

---

[157] Idem, p. 20.
[158] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Fotie_cel_Mare.
[159] Idem, p. 27.

incomparabila cu orice experienţă şi cu orice bucurie omenească.

D-l Ştefan Vianu replică, dar replica domniei sale se menţine dezamăgitor în acelaşi cadru ideologic sec („Ce e brut nu e (neapărat) bun”).

D-l Vianu îi predă d-lui Lavric, din nou, pe un ton de superioritate filosofică, nişte noţiuni absolut elementare, care pot fi contestate şi de un student oarecare.

Elementaritatea şi banalitatea explicaţiilor dumnealui, deşi cu pretenţii mari, nu au darul să lămurească pe nimeni, nici pe colegul sau de breaslă şi nici pe noi.

Am dat însă peste o frază care, în ciudă a tot ceea ce vrea să afirme d-l Vianu în articolul sau, nu face decât să îi dea sută la sută dreptate d-lui Lavric:

„Din fericire există şi azi un alt mod de a intră în contact cu operele filozofilor decât stearpă exegeză; mai există oameni care dovedesc prin scrisul şi cuvântul lor că această disciplină este pentru ei ceva viu. Aceşti truditori consideră că zecile de mii de ore consacrate lecturii operelor filozofice şi meditaţiei nu sunt timp pierdut. Prin meditaţie conţinutul acestor opere devine carne din carnea lor”[160].

Repet, prin urmare, dacă noi, ca ortodocşi, am prezenta acelaşi argument, d-l Vianu probabil că şi-ar astupa urechile.

Surprinzător însă, pentru a-şi dovedi abnegaţia sa pentru filosofie, totală sa dăruire, d-l Vianu încearcă să ne convingă folosind *o expresie biblică*.

Dar dacă noi îi spunem, domniei sale şi întregii tagme filosofice, că prin rugăciune, Spovedanie, Împărtăşanie, prin citirea Scripturilor Sfinte şi prin trăirea în ritm liturgic a vieţii ne simţim vii, devenim „carne din carnea” lui Hristos, ca cei pe care El îi face mădulare vii ale Trupului Său Viu, de ce nu ne cred?

De ce e mai nobil să devii „carne din carnea” ideilor filosofice, un trup cu abstracţiunile mentale, decât un trup cu Hristos, Dumnezeu-omul?

Prin aceste afirmaţii însă d-l Vianu nu face decât să-i dea dreptate d-lui Lavric, în afirmaţiile acestuia că filosofia nu este decât *o credinţa*, o opţiune de a crede *în altceva* decât *în Dumnezeu*.

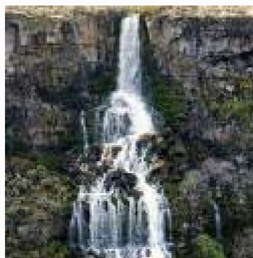
Ignorarea şi dispreţuirea creştinismului însă nu ne mai miră, într-o societate modernă şi postmoderna în care, aşa cum constată d-l H. R. Patapievici în articolul sau de pe ultima

---

[160] Idem, p. 28.

pagină, „ura faţă de creştinism, exprimată prin libertăţile pe care ni le luăm împotriva tradiţiei lui, a devenit aproape unicul conţinut spiritual al modernităţii noastre”.

Poezia sfinţeniei întrece poezia lumii, deşi amândouă se revarsă de la Dumnezeu

Vom ilustra[161] cele ce vrem să spunem astăzi, cu un citat din opera Sfântului Ioan Gură de Aur (traducerea din *Comentariu la Faptele Sfinţilor Apostoli* ne aparţine):

„Dar sufletul celui sfânt este ca piscul unui munte, cu aerul său curat, cu dulcea sa strălucire a luminii, cu apele sale izvorând limpezi, cu mulţimea florilor care te încântă, pe când poienile primăvăratice şi pajiştile se îmbracă cu veşmânt din copăcei şi flori şi clipesc în căderi de ape repezi. Şi dacă vreun sunet se aude aici, este unul dulce, făcut astfel încât să mângâie urechea cu o mare desfătare.

Căci fie păsările ciripind se suie pe vârfurile de pe crengile copacilor rămuroşi, fie greierii, privighetorile şi rândunelele, amestecându-şi glasurile într-o dulce armonie, împreună cântă un fel de muzică simfonică; fie zefirul mişcă frunzele cu gingăşie şi pare că fluieră încetişor printre acele brazilor, o adiere ce seamănă adesea cu aria lebedei.

Şi trandafirii, violetele şi alte flori, legănându-se lin şi vălurindu-se întunecos, seamănă întocmai cu marea când se mişcă de valuri gingaş unduitoare.

Şi multe pot fi asemănările pe care le poate găsi cineva.

Astfel, dacă un om se uită la trandafiri, poate să îşi închipuie că zăreşte în ei curcubeul; în violete, valurile mării; în florile [albastre] de liliac, cerul.

Dar nu numai spectacolul şi contemplarea lui în sine produc desfătarea celui care priveşte un asemenea peisaj, ci în însuşi trupul său el simte o înviorare, o prospeţime care îl face să simtă că respiră liber, astfel încât se crede a fi mai degrabă *în cer* decât *pe pământ*.

Mai mult, mai este şi un alt fel de sunet, când pârâul dintr-un munte prăpăstios, care îşi croieşte singur drum prin

---

[161] Un articol din 9 februarie 2007.

vâlcele, plescăie încetişor trecând peste patul său de prundiş, cu un şipot care se stinge, alinător, şi astfel ne odihneşte sufletul şi ne bucură simţirile, şi repede ne trage ochii la sine mângâierea molatică a somnului.

Aţi ascultat aceste descrieri cu plăcere şi poate că v-au făcut să vă îndrăgostiţi de pustietate. Dar cu mult mai dulce decât această pustietate este sufletul celui îndelung pătimitor.

Căci nu de dragul de a descrie o poiană şi nici de dragul de a-mi face cunoscută măiestria limbii, am arătat această asemănare, ci scopul a fost acela ca, văzând cât de mare este desfătarea ce răsare din îndelunga pătimire [a răului], şi cum, vorbind cu un om mult pătimitor, cineva poate fi cu mult mai desfătat şi mai câştigat decât de vederea unor astfel de locuri, voi să urmaţi unui astfel de om.

Fiindcă acolo unde nici măcar o mică urmă de răutate nu răzbate dintr-un asemenea suflet, ci numai blândeţe şi cuvinte minunate, în care îşi află asemănare gingăşia dulce a zefirului, unde şi rugăciunile cele stăruitoare, dezbrăcate de orice mândrie, se aseamănă cu păsările cântătoare zburând spre înălţimi: cu cât nu se află acolo ceva cu mult mai bun decât toate acestea?

Căci nu trupul este răcorit de adierea dulce a cuvântului, nu, ci acesta înviorează sufletele noastre încinse şi pârjolite [de patimi]”.

Vedem că sufletul celui împăcat cu Dumnezeu este liniştit, este în el însuşi un Paradis. Raiul este în sufletul lui, mai înainte de a fi mutat de Dumnezeu în Rai.

Sufletul celui care şi-a sfinţit viaţa prin multa pătimire a tuturor relelor este mai dulce şi mai desfătător decât pustiul, pentru că liniştirea nu ţine de un loc anume, ci pustiul unde ne liniştim este acolo unde ni Se face cunoscut Dumnezeu şi dragostea Lui pentru noi.

Iar dacă pustiul acesta se arată nouă sub forma unui Sfânt, a unui Învăţător duhovnicesc, care ni-L arată pe Dumnezeu cel mai bine pentru ochii noştri, atunci acesta este *pustiul* unde trebuie să ne nevoim, adică lângă Sfântul pe care ni l-a descoperit Dumnezeu, chiar dacă ar fi în mijlocul unui oraş. Cred că pot să înţeleg şi astfel cele spuse de Sfântul Ioan.

Transfigurarea sufletului şi transformarea lui într-un rai a cărui vedere ne aduce o mare desfătare şi un nespus de mare folos duhovnicesc, se face prin chinuri şi prin multa pătimire, prin îndelunga răbdare a răului şi a suferinţelor, cu mulţumire şi prin lupta aprigă cu patimile, prin războiul nevăzut.

Nouă ne place să ne desfătăm de o astfel de vedere duhovnicească, de întâlnirea cu Sfinţii lui Dumnezeu, care să ne aline sufletele şi să ni le umple de mireasma Duhului Sfânt, aşa cum nicio mireasmă a florilor sau a aerului curat nu poate face, dar trebuie ca, îndrăgostindu-ne de această vedere dulce să şi urmăm aceeaşi cale, a multei pătimiri şi a multei nevoinţe, interioare mai ales, pentru a ajunge să răspândim şi noi măcar puţin din această mireasmă şi a scăpa de duhoarea păcatului, de zgomotul asurzitor al patimilor din noi care sunt ca *un oraş în mişcare*.

Însă cel care s-a liniştit este ca un vârf de munte chiar şi în mijlocul oraşului şi nu îl tulbură zarva patimilor celorlalţi şi nici cea a demonilor care vor să-l distragă şi să-l înfricoşeze, pentru că inima lui e răpită tot timpul de dorul lui Dumnezeu.

Omul pătimaş, chiar şi atunci când crede despre sine că e *un om blând* şi care *nu face rău altora* (şi auzim adesea această afirmaţie din partea multora: *de ce să mă duc la Biserică, dacă n-am făcut rău la nimeni şi nu am de ce să mă pocăiesc?*), în sinea sa este *un om clocotitor de mânie* şi *de dorinţă de răzbunare*, pe care însă nu le pune în practică pentru a nu-şi periclita statutul social şi astfel crede despre sine că este un om care *nu răsplăteşte răul cu rău*.

De această mânie şi ură nu putem scăpa decât luptând împotriva patimilor şi iubind pe Hristos, altfel ni se pare că facem *binele*, când, de fapt, binele acesta este profund interesat şi fără niciun fundament afectiv autentic.

O foarte mare minciună şi înşelare demonică a societăţii umane, de câteva secole bune încoace, proclamată ca adevăr începând cu Renaşterea şi întărită în Romantism, este aceea de a susţine că *omul poate fi bun şi poate face binele şi fără Dumnezeu, că bunătatea omului ţine de firea şi de constituţia lui cu totul independent de credinţa lui şi de relaţia lui cu Dumnezeu*.

Din cauza acestei idei adânc înrădăcinate, prin care oamenii cred că pot fi buni de la ei înşişi, că sunt buni şi nu le mai trebuie nimic, mulţi nu îl caută pe Dumnezeu şi nici nu înţeleg la ce le-ar folosi aflarea Lui.

În acest timp, sufletul celui îndelung pătimitor, care se face, prin cuvintele lui, privelişte celui turmentat de patimi, îl ruşinează pe acesta din urmă şi face să tacă vorbăreţele patimi dinlăuntrul său, în faţa liniştii dumnezeieşti şi a frumuseţii morale şi spirituale a aceluia.

De aceea, mulţi nu ne dăm seama, dar să ştim că atunci când un om ne smereşte prin tăria cuvintelor sale şi înălţimea sa duhovnicească, cuceritoare, înseamnă că a şi suferit mult, a pătimit îndelung, chiar dacă nu s-a văzut de către noi sau noi nu cunoaştem trecutul său prea bine.

Sufletul celui mult pătimitor este şi mult înţelegător şi răbdător cu ceilalţi, de aceea este *blând* şi *duios*, dar noi nu înţelegem prea bine că blândeţea şi duioşia lui vin din chinurile şi pătimirile îndurate şi din multa suferinţă.

În altă ordine de idei, de câte ori nu am fost învăţaţi la şcoală că *înfiorarea în faţa frumuseţii este numai apanajul artiştilor*, că artiştii sunt „inventatorii" unor stări poetice, ai unor trăiri neobişnuite?

De câte ori am citit descrieri de natură asemănătoare în lecturile care ni s-au recomandat (sau pe care le-am întreprins din proprie iniţiativă) şi am fost lăsaţi să înţelegem că în epoca modernă oamenii au căpătat „brusc" această sensibilitate creatoare?

Din textele moderne şi chiar postmoderne, care nu fac decât *să copieze* sau *să remodeleze* o înţelegere străveche a frumuseţii cu care Dumnezeu a împodobit lumea, care nu fac decât să preia o sensibilitate creştină (inclusiv în sensul atribuit de Tertulian, în care *sentimentul drept şi frumos*, *adevărat creştin*, este omniprezent în întreaga istorie a umanităţii) la tot ce este frumos în natură şi în lume, din aceste texte lipseşte însă finalitatea sensului acestui tablou în Dumnezeu.

Sensibilitatea poetică este un mare dar dumnezeiesc, pentru ca oamenii să sesizeze dragostea Sa. Sfântul Ioan trece de la comparaţia sufletului cucernic cu înălţimea unui munte, la realitatea contemplării unui peisaj de natură care te poate umple de frumuseţe şi de har, pentru că Dumnezeu nu îi dăruieşte omului numai *încântare estetică* prin frumuseţea cu care a împodobit pământul, ci şi *linişte interioară* şi *simţirea abundenţei harului Său care umple toate*.

„Din Duhul Sfânt izvorăsc izvoarele harului, care adapă toată făptura, spre rodire de viaţă", spune un antifon, o cântare bisericească.

Fiecare suflet este înzestrat cu sensibilitate poetică, cu putinţa de a se înfiora în faţa frumuseţii cutremurătoare a lumii, a naturii, pentru ca prin această cutremurare să ajungă la cunoaşterea măreţiei lui Dumnezeu.

„Cerurile povestesc slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria" (Ps. 18, 1; ed. BOR 2001).

Fericitul Porfirie Bairaktaris[162] spunea că *Sfinţii au suflete poetice* şi că *sufletele grosolane*, care nu sunt impresionate în faţa frumuseţii, *nu se pot apropia de Dumnezeu*:

„Toate împrejurul nostru sunt picături care izvorăsc din iubirea lui Dumnezeu. Cele însufleţite şi cele neînsufleţite, şi plantele şi animalele, şi păsările, şi munţii, şi mările, şi apusurile de soare, şi cerul înstelat.

Sunt *micile iubiri* prin mijlocirea cărora ajungem la *iubirea cea mare*, la Hristos. (…)

Ca să devină cineva *creştin* trebuie să aibă *suflet poetic*, trebuie *să fie poet*. Hristos nu voieşte lângă el sufletele «grosolane».

Creştinul, chiar şi numai când iubeşte, este poet, petrece în poezie. Inimile poetice îmbrăţişează iubirea, o aşază înlăuntrul lor, o simt în adâncuri”[163].

Ceva foarte asemănător afirma şi Fericitul Paisie Aghioritul[164].

Fericitul nostru Părinte Nicolae Steinhardt spunea şi el:

„Orice operă de artă autentică stă sub semnul unui *duh iubitor de oameni*. Orice operă de artă autentică e *un imn de slavă* a creaţiei. Departe de a porni de la demonism, arta e un mijloc de înălţare a sufletului şi un izvor de bucurie curată şi nobilă”. Şi adăuga că „Îi place lui Hristos să se facă presimţit *copiilor* şi *poeţilor*”[165].

În fine, în *Ortodoxia pentru postmodernişti*, Părintele Savatie Baştovoi identifica în Sf. Scriptură momentul apariţiei artei în lume:

„Atunci când se construia Templul din vremea lui Moise, Dumnezeu S-a făcut auzit şi a zis: «Iată, am dat har şi pricepere lui Beţalael ca să sape în lemn şi în aur» şi alte însuşiri pe care le enumeră Dumnezeu, dăruite lui Beţalael pentru înfrumuseţarea, împodobirea Templului.

Aici asistăm chiar la intrarea artei în viaţa omului de după cădere. Intrarea frumosului material în viaţa omului.

---

[162] A se vedea: http://www.crestinortodox.ro/parinti/parintele-porfirie-bairaktaris-grecia-96288.html.

[163] ****Ne vorbeşte părintele Porfirie*, trad. din limba greacă de Ierom. Evloghie Munteanu, Ed. Bunavestire, Galaţi, 2003, p. 359-360.

[164] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Paisie_Aghioritul.

[165] N.[icolae] Steinhardt, *Primejdia mărturisirii (Convorbiri cu Ioan Pintea)*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1993, p. 57, 83.

Despre sine aici: http://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Steinhardt și aici găsiți unb blog dedicat sieși: http://nicolaesteinhardt.wordpress.com/.

Acest frumos exterior vine să înlocuiască golul care a apărut în viaţa noastră de la momentul divorţului nostru de Dumnezeu.

S-a golit sufletul nostru de frumos, de adevăr, de absolut. Şi Dumnezeu face acest pogorământ şi-i dăruieşte omului arta, care este, desigur, inferioară culmilor spirituale pe care le-a cunoscut Adam în Rai, dar care este un vehicul ce ne apropie, ne duce până la ultimul stadiu al întâlnirii noastre cu Dumnezeu, pe care însă va trebui să-l abandonăm.

Arta, în drumul nostru către Dumnezeu, seamănă cu *autobuzul* care duce la o mănăstire situată în munte. El ne duce până la poalele muntelui, dar mai departe el nu mai poate urca…”[166].

Mai multă poezie decât în Sfânta Scriptură, în cuvintele insuflate de Duhul Sfânt, nu se găseşte nicăieri pe pământ, în nicio carte. Iar după aceasta, adevărate revărsări de frumuseţe şi de poezie aflăm în textele Sfinţilor Părinţi.

Autorii clasici ai literaturii universale au avut o întemeiată cunoaştere a Scripturii şi a teologiei creştine (chiar dacă *eretică*, în Apus, după 1054 d. Hr.), care a constituit elementul formativ esenţial al sensibilităţii europene.

În textele lor, ei au deviat de la sensul teologic al acestei sensibilităţi, pe care au coborât-o la nivel pur uman, lipsit de transcendenţă şi din care au păstrat elementele exterioare, legate de expresivitate.

Tradiţia culturii porneşte de la valorificarea în sens unilateral, strict orizontal, a frumuseţii folosite drept faţadă, din care a fost „golit” interiorul de har şi căreia i se „interzice” recuperarea în veşnicie, perspectiva nestricăciunii.

---

[166] Monah Savatie (Baștovoi), *Ortodoxia pentru postmoderniști. În întrebări și răspunsuri*, Ed. Marineasa, Timişoara, 2001, p. 45. Despre sine, pe blogul său: http://savatie.wordpress.com/about/.

Amenințarea fricii

Fericitul, Părintele nostru[167], Nicolae Steinhard a bătut foarte mult monedă, în cărțile sale, pe atragerea atenției asupra a două patimi mari, foarte mari, care îndeobște nici nu sunt luate în considerare ca atare: *prostia* și *frica*.

Despre prima dintre ele nu-mi propun să vorbesc nimic acum, ci doar să spun câteva cuvinte despre cea de-a doua.

În ce le privește însă pe amândouă, cuvintele Fericitului Nicolae de la Rohia sunt foarte bine venite pentru cei care suferă de aceste patimi și vor să lupte împotriva lor. Și îmi permit să spun că mulți suferim, greu de tot, de ele, mai ales în ziua de astăzi.

Vorbind despre ele, Fericitul Nicolae le așeza, cu o înțelepciune și o limpezime duhovnicească aparte, în categoria celor mai grele patimi. El însuși s-a luptat cu ele și le-a biruit, pe prima prin multa citire și cugetare și pe a doua prin acceptarea cumplitei detenții comuniste.

Despre această frică teribilă, pe care a trebuit să și-o învingă, avea să spună mai târziu, citând din Apocalipsă, că ea este prima dintre păcate care împiedică intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, mai înainte de curvie, crimă și alte păcate grele (Apoc. 21, 8: „Iar partea celor fricoşi şi necredincioşi şi spurcaţi şi ucigaşi şi desfrânaţi şi fermecători şi închinători de idoli şi a tuturor celor mincinoşi este în iezerul care arde, cu foc şi cu pucioasă, care este moartea a doua”.).

Îmi amintesc acum și de o rugăciune a Sfântului Efrem Sirul[168] (cred că nu mă înșel că a sa este) în care se spune:

„Doamne, izbăvește-mă de frica cea care cumplit mă tiranisește ziua și noaptea” și în multe rugăciuni ortodoxe se cere izbăvirea de frica adusă în suflet de demoni.

În Psaltire *frica* este condamnată ca *nelegitimă*, căci se spune: „Acolo s-au temut de frică, unde nu este frică, căci Dumnezeu este cu neamul drepților” (Ps. 13, 5); „Pe Domnul

---

[167] Articol din data de 7 martie 2007.
[168] Despre sine aici: http://ro.orthodoxwiki.org/Efrem_Sirul.

nu L-au chemat. Acolo s-au temut de frică unde nu era frică, că Dumnezeu a risipit oasele celor ce plac oamenilor; ruşinatu-s-au, că Dumnezeu i-a urgisit pe ei” (52, 6) și „Domnul este luminarea mea și mântuirea mea; de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieții mele; de cine mă voi înfricoșa?” (Ps. 26, 1-2).

Frica și timorarea noastră în fața oamenilor sau a demonilor în așa măsură, încât să ne facă să renunțăm la a mai fi oameni sinceri și corecți și la a mai face binele, alegând în schimb ascunderea, închiderea în sine, deghizarea sentimentelor, cameleonismul social, minciuna și dedublarea cotidiană sunt, prin urmare, sever osândite de Dumnezeu.

În același timp, frica este o patimă grea, care cere de la noi multe rugăciuni și umilință înaintea lui Dumnezeu pentru a scăpa de ea.

Vizitele la psiholog sau la psihiatru și tratamentele psihiatrice nu fac decât să o amelioreze puțin sau să te facă să te minți singur că nu mai ai această boală, dacă te îndopi cu antidepresive sau cu alte pilule.

Există frici și frici: frica de hoți și frica de penibil, frica de moarte și frica de a nu fi dat afară de la serviciu, frica de oamenii bârfitori și frica de non-sens sau de obsesii, frica de asteroizi sau de catastrofe și frica de întuneric, frica de boli și suferințe și frica de vrăjitori, demoni sau de Judecată.

Niciuna din aceste frici nu este bună dacă te lași copleșit de ea, paralizat, timorat în tot timpul, fără să cauți un răspuns și fără să lupți ca să o depășești, fără să fie însoțită de pocăință adevărată, care atrage iertarea lui Dumnezeu și scoate frica afară din inimă. Pentru că frica este adesea legată cu mândria, frivolitatea și necredința.

În fiecare moment se pot ivi ocazii care cer să-ți depășești frica prin credință: poți să rămâi blocat în lift, să se strice metroul între stații sau să ia foc, să te amenințe cineva fără motiv, să se mânie șeful și să vrea brusc să te dea afară, să fii nevoit să te întorci pe întuneric acasă pe străzi lăturalnice, să-ți moară cineva drag sau să rămâi singur, etc., etc. Toate sunt *încercări* care așteaptă de la noi *rugăciune cu nădejde*.

O mare frică ne-o induc în suflet păcatele noastre, făuritoare de obsesii și de frici fără număr, dar și a unei stări generale de incertitudine, de negură interioară, de teroare permanentă și „inexplicabilă”.

Cînd intervine acestă frică semi-permanentă sau permanentă, dezlegarea ei se găsește în cercetarea de sine și

descoperirea lucrurilor cu care mâniem pe Dumnezeu, chiar dacă nouă ni se pare că nu facem *păcate mari*.

Prin aceasta se arată însă față de noi și mila lui Dumnezeu, pentru că dorința de a ieși de sub imperiul fricii și al terorii demonice sub care stăm, ne îndeamnă să căutăm salvare la Dumnezeu, la Biserică, la stabilirea unei relații cu Dumnezeu care să aducă în noi harul și să pună pe fugă dracii.

Vorbesc despre frică nu ca una care am scăpat de ea, ci ca una care încă am multe de pătimit de pe urma ei.

Din fragedă copilărie mi-a rămas în minte o întâmplare cu resorturi demonice, o apariție stranie, iar apoi, în copilărie și adolescență eram foarte ușor de timorat.

De-abia când, târziu, m-am întors la Biserică (la 18 ani) am început cu adevărat să lupt împotriva acestei patimi, iar Fericitul Nicolae Steinhard a fost primul care mi-a deschis ochii spre *a privi cu seriozitate* această patimă.

A avea un rol în viață

Motto: *Ceea ce vrei tu de la tine însuți este cu mult mai mult decât ceea ce îți cer alții: ei vor să joci* ***un rol****, tu vrei să scrii* ***o piesă***. Constantin Noica (citat din memorie).

A dori să joci[169] *un rol* în viață trebuie să înceapă cu a dori să cunoști *cine* și *ce ești* tu ca *om*, cu adevărat, ce te împlinește ca ființă spirituală, pentru a-ți acorda mai apoi rolul din viață cu împlinirea personală, pentru ca rolul pe care îl joci în societate să nu intre în conflict cu dorința de a-ți sfinți viața, de a te îndumnezei printr-o viață de pocăință.

Dacă vreau să trăiesc creștinește, nu mai vreau să trăiesc viața *altcuiva*. Și spun aceasta pentru că demonii vin la noi numai ca să ne inculce ideea că noi suntem *alții* decât suntem, că suntem nebuni, păcătoși, animale, răzvrătiți, ucigași, aventurieri.

Dorul de Dumnezeu înseamnă dorul de ingenuitate și de naturalețe, dorul de a dezbrăca toate aceste cămăși succesive pe care le îmbrăcăm în viață, ca oameni pătimași, de a lepăda toate scenariile care ne fac să jucăm un rol la un moment dat și apoi să ne schimbăm masca, în funcție de situație. Rolul împlinitor al omului este acela de ființă duhovnicească și de slujitor al lui Dumnezeu, împreună cu Îngerii.

Chiar și atunci când în sufletul tău detești toate măștile, chiar și când ești o expoziție de sentimente pe dinafară, iar înăuntrul tău e liniște, smerenie și rugăciune, chiar și așa te ajunge uneori greața, lehamitea de această paradă exterioară obositoare pentru inima care vrea să se odihnească în odihna ei cea adevărată și împlinitoare.

Am citit în cărți, am auzit despre și am văzut bătrâni care doresc cu seninătate să moară, care au înțeles de la sine că s-a terminat periplul de imagini pământești, că ele nu mai au rost, că e vremea să se mute la singura și adevărata noastră

[169] Un articol din 22 martie 2007.

patrie, cea cerească, din care omul este și doar în care se simte bine.

Cred că Dumnezeu așteaptă ca un Multmilostiv ca să ajungem cât mai mult la această concluzie în sufletul nostru, ca să ne dezlipim inima cât mai mult de cinematograful vieții acesteia, ca de un film pe care te-ai săturat să-l tot vezi și pe care, cu cât îl vezi mai mult, cu atât îi găsești mai multe cusururi.

Așa se întâmplă și cu noi, oamenii, care, cu cât petrecem mai mult timp pe pământ, cu atât mai mult înțelegem imperfecțiunile acestei vieți și păcatele și viciile noastre adânci.

Ca să aflăm cine suntem noi înșine, ca oameni (ființe umane), dar și fiecare în parte, ca personalități deosebite și unice, trebuie să întrebăm de aceasta pe Făcătorul nostru, nu gândurile noastre, pe Cel ce știe despre noi mai multe decât noi înșine, Care ne-a gândit din veșnicie, ne-a zidit oasele şi tot lăuntrul nostru și cunoaște adâncul sufletelor și al inimilor noastre, Care știe și sfârșitul nostru, fără ca prin asta să ne silească la a face ceva ce nu vrem.

Prin tot ce facem pe pământ ne pregătim pentru *despărțirea de pământ*. Esențialul este să înțelegi că viața aceasta este *un scurt intermezzo* și să te desparți de ea fără păreri de rău.

Iar ca să n-ai păreri de rău după viață, trebuie neapărat să înțelegi și să simți, să simți mai ales, că acest fel de existență ți-a devenit impropriu și să te bucuri să te muți într-o altă existență de care te-ai atașat deja, pe care harul ți-a dat să o adulmeci și pe care o dorești ca pe o pădure pe care o presimți după foșnetul copacilor, în timp ce te apropii.

Însă preschimbările acestea se produc în timp. Trăirea creștină înseamnă *înnoire continuă*, schimbare perpetuă de orizonturi interioare, de perspective.

Pe cât teatrul de afară, din lume, se ofilește în ochii tăi, pe cât realitatea obiectuală devine tot mai repetitivă, tot mai nesurprinzătoare, pe atât scena interioară devine tot mai animată, mai captivantă, acea scenă în care joci rolul celui care ești tu cu adevărat, în care te dezbraci de măști, te privești dincolo de patimi, care ți-au servit drept oglinzi deformatoare până de curând.

Parafrazându-l pe Eminescu, ochiul închis afară, înăuntru se deșteaptă. Ochiul odată închis pentru deșertăciunea vieții, care nu mai tresare exaltat de vederile cele trecătoare, se

deschide înăuntru, cu uimire și bucurie, spre o lume cu mult mai bogată, din ce în ce mai mult și din ce în ce mai definitiv.

Mai multe feluri de a scrie

Există mai multe feluri[170] de a scrie. Unii scriu puţin şi cizelează textul la nesfârşit. Dar în felul acesta mesajul îşi pierde unitatea de gândire şi de simţire, pentru că e scris în etape şi înseşi gândurile omului pendulează de la un lucru la altul, chiar dacă pare că le *uneşte* un subiect comun.

Astfel nu ai sentimentul că cele scrise te împlinesc, îţi unifică mintea şi îţi adună inima într-un singur sentiment ci, dimpotrivă, că te *disipează* şi îţi *atomizează* gândurile. Însă acesta este un model *impus* de literatură mai ales.

În comparaţie cu acest mod de a concepe scrisul, textele Sfinţilor Părinţi, necizelate de 10 ori, scrise dintr-o suflare, te prind şi te absorb cu totul în unitatea lor de iubire, în văpaia mărturisirii lor, încât nici nu mai poţi să te mai gândeşti la stil în timp ce citeşti, ci doar la sfârşit poţi eventual să îţi dai seama de stilul întregului, deşi adâncul cuvintelor e cel care te copleşeşte şi rămâne în inima ta.

Văpaia gândirii lor sfinte, te înconjoară şi te pătrunde, firul cugetării dumnezeieşti nu te mai lasă decât să cobori cu mintea în inimă şi nu să te uiţi la amănunte de suprafaţă.

Faţă de cei care scriu puţin şi fasonează mult, alţii scriu mult şi nu se mai uită la stil. Înţeleg că au ceva de deliberat, ceva de cugetat şi de aprofundat sau de transmis altora, înţeleg că trebuie să scrie neîncetat, pentru ca să discearnă şi mai bine lucrurile şi pentru ca să prindă în foaie 0,1% din gândurile lor, deşi scrierile par foarte multe. Nu sunt mulţi ca aceştia. Unul dintre ei a fost Mircea Eliade[171].

Undeva, încă tânăr fiind, mărturise că îşi citea articolele proprii din reviste cu creionul în mână, ca pe textele altcuiva şi era şi el surprins de cele ce afla, ca şi cum n-ar fi fost articolele lui, căci între timp uitase ceea ce scrisese, de multa muncă pe care o desfăşura neîncetat citind şi scriind.

Scrisul este o necesitate nu numai pentru scriitori, dar asta nu ne spune nimeni. Scrisul mult n-ar trebui să fie *o profesie*, ca şi cititul mult, ci *o preocupare* cât mai deasă a fiecăruia dintre noi.

Ortodoxia cere oameni care să judece adevărul *milimetric* dar şi *holistic*, care să departajeze adevărul de minciună atât în ce priveşte sfânta teologie, cât şi în ce priveşte

---

[170] Un articol din 28 mai 2007.

[171] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Mircea_Eliade.

ascunzişurile şi adâncimile propriilor inimi: adâncimi de negrăit şi într-un caz şi în altul.

Scrisul ar trebui să fie o ocupaţie de căpetenie pentru a ne cunoaşte pe noi înşine, cine suntem şi cât ştim, cât suntem de păcătoşi şi ce gândim şi simţim zilnic.

Unii Părinţi duhovniceşti recomandă cu căldură ucenicilor şi credincioşilor pe care îi îndrumă să aibă jurnale personale în care să noteze tot ceea ce cred că este important.

Jurnalul duhovnicesc ortodox, chiar şi nepublicat, ar trebui să fie o realitate cotidiană. Exigenţele rugăciunii ortodoxe isihaste şi ale nevoinţei ortodoxe, precum şi intimizarea cu teologia ortodoxă ne cer să ajungem la despărţirea dintre *adevăr* şi *înşelăciune*, iar scrisul este *o verificare* a noastră permanentă.

Departajarea adevărului de minciună nu este un lucru uşor şi adesea eroarea pe care n-o sesizează mintea se vede mai bine pe foaie. Sau pe net.

În comparaţie cu Părintele Dorin, care a scris enorm, nici eu nu am scris foarte mult, inclusiv pagini personale, însă dau mărturie că atunci când mai recitesc unele pagini îmi dau seama că nu mai ţin minte nimic şi că, dacă nu le scriam, nici nu erau şanse să-mi mai amintesc vreodată ceva.

În concluzie, apologia de pe acest blog[172], a scrisului *personal* şi *mult*, fără rafinări succesive ale stilului, care însă secătuiesc esenţa de gândire şi de simţire, este una care are o experienţă semnificativă în spate, în acest domeniu, care ştie că scrisul face bine, smereşte şi luminează, atunci când e practicat cu onestitate şi cu sete de înţelepciune şi de cunoaştere, stând cu umilinţă înaintea lui Dumnezeu.

Scriind mult, nu mai ai senzaţia că *ai scris* sau *ai făcut un lucru mare*, pentru că ajungi să uiţi ce ai scris, inevitabil, după cum uiţi cine ai fost şi ce ai făcut ieri sau acum două zile sau acum un an.

Mulţi nu scriu mult, ci puţin, ştiut fiind faptul că *tăcerea te face filosof*, iar scrisul *minimal* şi *distilat* te face *publicabil* şi *bun de lăudat*.

Însă tocmai scrisul mult te face Mircea Eliade, Eminescu[173], Ioan Gură de Aur[174] sau Serafim Rose[175].

---

[172] Autoarea se referă la *blogul principal* al platformei *Teologie pentru azi*: http://bastrix.wordpress.com/.
[173] Un sait dedicat sieși: http://www.mihaieminescu.eu/.
[174] Un blog despre sine și opera sa: http://www.ioanguradeaur.ro/.
[175] A se vedea: http://en.wikipedia.org/wiki/Seraphim_Rose.

De ce „obsesia postmodernă a demitizării" îi afectează pe ortodocşi, dar nu şi pe eterodocşi?

E o întrebare legitimă[176], cred eu, pe care nu mi-am pus-o prima dată astăzi. Dimpotrivă, ea a revenit, dureros, în mintea mea, ori de câte ori am citit cărţi şi articole publicate de eterodocşi (nu neapărat *clerici* sau *teologi*), în care aceştia erau extrem de reverenţioşi faţă de propria tradiţie, de ierarhia şi de valorile în care credeau dânşii, şi îi comparam în sinea mea cu exagerările *demitizante* ale ortodocşilor noştri, oameni de cultură sau chiar din arealul Bisericii noastre.

Aşa încât întotdeauna m-a durut această constatare: deşi toţi, şi ortodocşi şi neortodocşi, ne aflăm în aceeaşi lume secularizată şi postmodernă, care îşi afirmă sus şi tare ca principiu destructurarea oricărei gândiri şi a oricărui reflex tradiţional şi evacuarea istoriei pe canalul de scurgere, de ce atunci, numai ortodocşii sunt cei care pun în practică şi iau în serios această experienţă ideologică automutilantă, pentru a se *sincroniza* (nenorocită *sincronizarea* asta!) cu prezentul, iar eterodocşii se manifestă în continuare ca în lumea lor tradiţională?

Cel puţin în scris şi în atitudinile publice, eterodocşii nu au darul de a se autodinamita, de a-şi asasina tradiţia şi ierarhia aşa cum îl au ortodocşii.

---

[176] Un articol din 14 ianuarie 2008.

Să fie un *ceva* românesc, un *duh de autodenigrare*, pe care, într-un articol anterior, îl sesizam a fi relevat încă de *Letopisețul* lui Grigore Ureche?

Adică din secolele XVI-XVII, când primii cărturari români au început să studieze în străinătate şi să vină de acolo cu ideea de a-şi bate joc de lipsurile poporului lor, mai mult sau mai puţin *obiective*.

Unii ca Grigore Ureche[177] (ca să nu mai vorbesc de interpolatorii săi abjecţi!) sau Dimitrie Cantemir[178] (care l-a indignat pe Noica[179], pentru autocritica neamului său, prea *relaxată* în faţa occidentalilor) s-au raliat acestui curent, însă Ortodoxia era încă destul de puternică şi vie, inclusiv în conştiinţele acestora, ca aceasta să devină un fenomen major.

Alţii, ca Miron Costin[180] sau Constantin Cantacuzino[181], nu s-au raliat.

Epoca paşoptistă a adus însă un *entuziasm* şi un *ataşament bulversant*, născut peste noapte, faţă de valorile sociale şi culturale occidentale, mai ales franceze.

Tinerii, aristocraţi (fii de boieri) sau nu, români, ieşiţi peste graniţă cu scopul de a studia în străinătate (dar şi de a *voiaja* în libertate) s-au întors acasă cu o *dragoste subită* de tot ce se găsea *dincolo* şi nu se găsea *aici* şi un dispreţ satanic faţă de tot ce era românesc şi ortodox şi nu era specific Occidentului.

Eminescu e un caz aproape singular de om care şi-a păstrat fierbinte iubirea de ţară şi de tradiţia ei şi el este cel care semnalează, peste tot în opera sa, *trădarea* faţă de neamul lor a celor care se duc în Occident şi se întorc cu aere de intelectuali: *Ce au scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?*[182] (ca să citez doar un vers dintr-o lungă pledoarie eminesciană de acest fel).

Impresia mea e că ne luptă din răsputeri, şi nu de azi, de ieri, nişte demoni care s-au specializat în a-i determina pe ortodocşi să se subestimeze şi să-şi facă permanent *autocritica*, tocmai când e vorba de valorile lor autentice şi fără să pună nimic în schimbul a ceea ce denigrează, în timp ce pe

---

[177] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_Ureche.
[178] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dimitrie_Cantemir.
[179] Constantin Noica.
[180] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Miron_Costin.
[181] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Cantacuzino,_stolnicul.
[182] Un vers din *Scrisoarea III*, prezentă la nivel online aici: http://www.romanianvoice.com/poezii/poezii/scrisoarea3.php.

eterodocşi îi vezi lăudându-se neîncetat cu tot ceea ce le aparţine, cu tot ceea ce fac, cu tot ceea ce vine de la ei.

Am citit recent un articol în ultimul număr al revistei *Idei în dialog*, al doamnei Tereza-Brânduşa Palade[183], care este romano-catolică, un articol intitulat *Curajul de a gândi până la capăt*. Care mi-a produs, pentru a mia oară, reflecţii pe această temă. Şi nu neapărat prin subiectul abordat de domnia sa, pe care nu intenţionez să îl discut, ci prin *atitudine*.

Am privit comparativ şi retrospectiv textele publicate, aici sau în altă parte, de ortodocşii noştri şi nu mi-a plăcut concluzia.

Căci concluzia este că ai noştri nu ştiu decât *să dărâme*, să *se autodărâme* (fiindcă cine mai eşti tu, dacă singur îţi spulberi temelia?), în timp ce credincioşii altor confesiuni nici nu fac altceva decât *să se afirme* şi *să se pună în valoare*, cu tot ceea ce consideră că este *reprezentativ* în ierarhia, în doctrina şi în tradiţia lor.

Doamna Palade este *Doctor în Filozofie* şi nu îi este *ruşine* să fie *catolică*, în timp ce filozofii noştri şi intelectualii academici, în mare parte, nu ştiu unde să se ascundă ca nu cumva să rezulte că sunt *habotnici ortodocşi*.

Aproape toate vârfurile universitare ale filosofilor şi literaţilor noştri sunt nişte *atei declaraţi*, nişte luptători în mod deschis împotriva credinţei şi a Ortodoxiei.

Dar chiar şi atunci când nu vorbim de asemenea cazuri conflictuale cu credinţa, oamenii noştri de cultură ortodocşi se sfiesc să fie *ortodocşi până la capăt*, se tem de catalogări şi de etichete care să-i caracterizeze religios, ocolesc punerea pe tapet cu claritate a unor adevăruri ortodoxe, chiar şi atunci când cred în ele.

Şi eu cunosc, personal, cazuri destule, ca să nu mai vorbesc de cele care se fac evidente din modul scrierii.

Doamna Palade vorbeşte la superlativ despre *„Sfântul Toma”* (Toma d'Aquino)[184], citează din papa Ioan Paul al II-lea[185] pentru a-l combate pe Sorin Lavric, din Hans Urs von Balthasar[186] şi din *Conciliul II Vatican*[187].

Şi parcă am o presimţire că nu o s-o considere nimeni *habotnică*. Când eu am scris un articol polemic, ca răspuns,

---

183 Articolele sale în *Idei în dialog*: http://www.ideiindialog.ro/autor_45/tereza_brandusa_palade.html.
184 A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Toma_de_Aquino.
185 Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Papa_Ioan_Paul_al_II-lea.
186 Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Hans_Urs_von_Balthasar.
187 Idem: http://www.intratext.com/IXT/RUM0006/.

domnului Lavric, folosind tot la fel, argumente religioase, doar că *ortodoxe*, m-am trezit *bombardată* de tinerii filosofi online, cu comentarii care mai de care mai *amabile* la adresa *neputinţei* mele de a mă extrage unei viziuni religioase asupra subiectului.

Atât de *amabile*, încât pe cele mai multe nu le-am putut modera favorabil și le-am șters. Şi cele care *au trecut*, totuşi, şi au fost publicate, sunt o dovadă palpabilă de *toleranţă* faţă de opţiunea noastră.

Însă apropo de *„Sfântul Toma”*...Acesta apare în scrierile oamenilor de cultură de confesiune catolică, cu această denumire, în mod permanent.

Şi la fel toţi pe care biserica catolică îi consideră drept *sfinţi*, dar pe care Ortodoxia nu îi recunoaşte ca atare: Tereza d'Aquila, Ioan al Crucii, etc.

Iar cei ce nu sunt *sfinţi* dar aparţin *tradiţiei catolice*, sunt ridicaţi în slăvi fără drept de apel. Un ataşament care pare multora *indiscutabil* (şi nu doar în cazul catolicilor), dar care…este *interzis* şi *absurd* când e vorba de *ortodocşi*.

Mai mult decât atât, am regăsit în cărţile şi articolele unor autori ortodocşi români (unii chiar necredincioşi!), particula *sfântul* adăugată lui Toma d'Aquino, în timp ce Sfântul Vasile cel Mare[188] era doar *Vasile cel Mare*, Sfântul Ioan Gură de Aur, doar *Ioan Hrisostom*, sqq.

Îmi amintesc şi de vizita de anul trecut a unui primar german şi a altor oficialităţi importante la Sibiu, da, de anul trecut, când Sibiul a fost *capitală europeană* (am văzut la tv).

Şi unde credeţi că s-au oprit prima dată şi cel mai mult oficialităţile germane? La primăria Sibiului? Vă înşelaţi!...

Nu la *primărie*, ci la *biserica evanghelică*, unde au adăstat îndelung şi au ţinut discursuri lungi, amintind despre valorile protestante şi tradiţiile locale ale populaţiei protestante (de parcă *ortodocşii* se *evaporaseră*), în timp ce la primărie s-au oprit vreo câteva minute.

Dacă se ducea Videanu[189] sau un alt primar român în Occident şi în loc să se oprească la primăria oraşului, se ducea la Biserica Ortodoxă…atunci să fi văzut scandal în presă!

Asta da subiect care să facă *deliciul* lui Cristian Tudor Popescu[190] şi a altor *fătuce*[191] demne să judece *fanatismul* unui astfel de (virtual) primar român.

---

[188] Un sait dedicat sieşi: http://www.sfantulvasilecelmare.info/.
[189] Adriean Videanu: http://ro.wikipedia.org/wiki/Adriean_Videanu.
[190] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Cristian_Tudor_Popescu.

Mai pot curge multe pagini pe această temă, dar ne oprim aici. Până unde merge *denigrarea de sine* şi *ura faţă de istoria* şi *tradiţia proprie*? Uneori: neînchipuit de departe.

[191] Conform apelativului ironic, la adresa jurnalistelor neprofesioniste, al lui Ion Cristoiu.
Aici găsiți articolele sale din *Jurnalul Național*:
http://www.jurnalul.ro/cautare/autor/ion-cristoiu-7.html.

Perceperea dureroasa a timpului

Din felul în care privim[192] realitatea şi lumea noastră în copilărie şi adolescenţă, în comparaţie cu perspectivele maturităţii, se vede treaba că firea noastră nu iubeşte *animozitatea* prefacerii vremurilor.

Nu ştiu prea bine, în acest moment, dacă nostalgiile care ne apucă uneori privind înspre trecut, nu sunt legate şi de faptul că odinioară nu aveam percepţia *pierderilor ireparabile*, care acum a devenit irepresibilă.

Nostalgia care ne doboară, conţine multe date ale trecutului, pe care creierul nostru nu le mai procesează în detaliu, dar care se topesc în pasta afectivităţii ca într-un tablou culorile calde.

Datele reale pe care le acumulăm de-a lungul vieţii, nici nu mai suntem în stare, poate, cu maximă precizie, să le mai descoperim selectiv şi să le mai analizăm concret.

Vremea lui Ceaşescu şi *vremea comunismului* nu e frumoasă, pentru mulţi, doar din cauza lui Ceauşescu, „tătucul" ce avea grija locurilor de muncă pentru fiecare şi a porţiei de mâncare, ci pentru că e vremea în care am trăit noi, în care am copilărit, am iubit, am făcut copii sau ne-am întemeiat o familie.

Dacă nu avem perspectiva universalităţii cronologice, cădem în ispita de a amesteca nivelele de conştiinţă şi a ne reprezenta *o epocă de tiranie* drept *o perioadă frumoasă* de existenţă.

Dacă, în schimb, pe noi ne apucă crizele de conştiinţă sau durerile şi necazurile cele mai mari într-o vreme paşnică şi prosperă pentru majoritatea oamenilor, e sigur că nu vom putea expune decât o memorialistică înecată în valurile negre ale amintirilor.

Însă, de cele mai multe ori, constatăm că cel mai zdrobitor lucru, mai greu decât experienţele cele mai grele, este acela de a te simţi constatativ, inexpresiv sau prea puţin expresiv în faţa implacabilului, care te loveşte chiar şi fără să te lovească nimic.

A constata că lucrurile trec, se duc ca strălucirea soarelui pe suprafaţa mării, devine în tine o nostalgie, sentimentul unei necunoscute ontologice.

---

[192] Un articol din 10 decembrie 2006.

Peisajele exterioare se prelungesc şi se confundă cu peisajele interioare ale sentimentelor şi ale gândurilor, datele percepţiei empirice cu rezultatele proceselor de filtrare a realităţii şi cu rafinările decantărilor intelectuale zilnice, încât, deşi un tablou de van Gogh[193] nu se confundă cu un câmp de floarea soarelui sau cu un cer înstelat şi niciun om viu cu norul unui sentiment, nici chiorăitul maţelor cu foamea gândului, cu toate acestea, ele se combină în noi, iar la sfârşitul tuturor analizelor şi a tuturor prefacerilor, ne vedem că suntem suma a tot ceea ce trăim, că apa vieţii prin care trecem nu ne lasă uscaţi.

Sentimentul trecerii vine treptat, după ce în fiinţa noastră încep să se înmagazineze lucrurile vieţii ca nişte haine vechi, cu care nu ştii ce să mai faci, să le arunci sau să le păstrezi, din care nu te isterizează *culoarea moliilor*, ci *dilema*.

Greutatea stă în faptul că nu poţi şi nu vrei să arunci o amintire ca pe o ladă veche, ca pe un cufăr cu ţoale demodate, că o iubire din trecut nu se demodează în fiinţa ta şi nu se supune legilor deteriorante ale materiei, că nu poţi să renegi ceea ce eşti şi că trebuie să te asumi chiar şi atunci când îţi vine să urli la ceasul singurătăţii cu tine însuţi, mai rău ca un lup, văzând că te-ai simţi mai bine în mijlocul pustiului sau al pădurii sălbatice, decât în mijlocul conştiinţei tale agresive, agasante, feroce, însetate de sângele tău amestecat cu dureri cadaverice.

Realitatea vine să ne înveţe că *totul e trecător*. Apa Dâmboviţei curge ca şi apa lui Heraclit[194]. Verdele frunzelor ne izbeşte cu o adiere de durere care se transformă în torentele nefericirilor şi ale nemulţumirilor nerezolvate.

Copiii mici, în cruzimea vârstei lor, se joacă râzând în parcuri şi zâmbesc vieţii fără să înţeleagă că părinţii lor îi privesc cu neîncredere, cu deziluzionare obiectivă, cu gelozie, pentru că pe ei a început, de ceva vreme, să-i doară indeterminarea, neştiinţa, nefiinţa proprie sau, altfel spus, plaga neantului nevindecată în fiinţa lor şi manifestată ca *păcate îngropate în sine*.

Realitatea empirică vine cu ce are ea: *fugit ireparabile tempus*[195].

Iar omul nu mai înţelege nimic, pentru că în planul vieţii sale interioare, timpul nu fuge nicăieri, timpul se acumulează.

---

[193] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh.

[194] Heraclit din Efes: http://ro.wikipedia.org/wiki/Heraclit.

[195] Expresie latină: *timpul zboară în mod iremediabil*.

În sine însuşi omul percepe două realităţi complet diferite: una care îl somează să recunoască faptul că se preschimbă şi moare, împreună cu ambinţa vieţii sale, şi alta care îl terorizează cu nemurirea sa, cu nedestrămarea a ceea ce este, a ceea ce a devenit prin acumularea lucrurilor despre care a crezut că *trec* şi *nu se mai întorc niciodată*.

Dacă a vrut să fie hoţ şi a crezut că apele timpului spală nesinceritatea lui, atunci e silit să constate că *amprentele hoţiei* s-au întipărit şi îl caracterizează la fel de mult ca şi *amprentele genetice*.

Inconsecvenţa constatărilor noastre introspective nu face decât să adauge perdele de întuneric peste dosarele multelor noastre crime clasate, aruncate în sertarele conştiinţei, pe care nu mai vrem să le mai redeschidem.

Toţi avem în conştiinţele noastre arhive CNSAS enorme[196], necercetate, filme şi microfilme ale deraierilor morale, până la cele milimicronice[197], pe care nu vrem să le răsfoim cu ochii minţii.

Una peste alta, pentru că e toamnă, nu pot să-mi reprim amintirea că frunzele moarte snopite de vânt aveau *un alt gust* pe vremea lui Ceauşescu[198].

Dar nu din cauza *lui Ceauşescu*. Atunci străzile pe care le străbăteam erau mai puţin măturate şi toamna îmi aducea dureri de carne smulsă, impresia că mă împrăştii şi că iubirea mea rămâne în oameni pe care, nu ştiu de ce, nu eram sigură că aveam să îi mai regăsesc, vedeam cum îi pierd, cum se îndepărtează ca un peisaj oarecare pe care îl laşi în urmă.

Iar azi mă doare toamai neperimarea lor, consistenţa agasantă a vieţii lor în viaţa mea, mai ales acolo unde n-aş mai vrea nicio persistenţă de acest fel.

Împreună cu cele două realităţi de care am vorbit mai devreme, există o a treia realitate, a imuabilului inefabil haric, singurul care ne poate scăpa de apele morţii şi ale nemuririi nedorite, care gestează apele timpului în acelaşi sens de primordială iubire.

Interferenţa lui în spaţiul interior şi exterior al vremii *vremuite* şi contorizate insuportabil de biata noastră fiinţă, ne deschide o a treia dimensiune, a veşniciei netrăite încă,

---

[196] Aluzie la fondul de dosare, ale fostei *Securităţi* comuniste, de aici: http://www.cnsas.ro/.

[197] *Milimicronul* reprezintă a mia parte dintr-un micron. Iar *micronul* reprezintă a mia parte dintr-un milimetru.

[198] Nicolae Ceaușescu: http://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Ceau%C5%9Fescu.

ininteligibile şi inimaginabile, care ne usucă în sfârşit lacrimile şi sudorile grele ale durerilor.

Însă pentru har nu avem *percepţie*, *organ* al transcendenţei, pentru că toată fiinţa noastră este *un astfel de organ*, un ochi avid de zorii veşniciei, o sete de ordine fericită în dulapul sufletului, din care să nu mai fie nevoie să aruncăm bluza strâmtă a iubirii decolorate cu care nu ne putem prezenta la recepţii mondene sau chiloţii sexy ai minţii dezavuate de liniştea adâncă a lepădării de sine.

Moartea trecea[199], cu cai mascaţi, ca în cântec, prin faţa porţii. Auzeam fanfara care, în oraşul[200] în care am copilărit, era nelipsită de la morţi şi alergam la poartă, căci drumul ducea cu consecvenţă, de la Biserica Sfânta Vineri, de lângă noi, spre cimitir.

Aruncam o ocheadă plină de frică la chipul palid din sicriu, care se vedea prin geamul de la dric. Alb, prea alb. Uneori cenuşiu, cu un nas mare.

Contactul cu *moartea pasageră* prin faţa porţii noastre m-a făcut să privesc cu alţi ochi oamenii vii, pe nesimţite.

Am plâns moartea bunicii mele[201] cu mult înainte ca ea să se petreacă şi fără ca să existe încă semne vădite ale unui final de existenţă pământeană, pentru că aveam *sentimentul morţii* viu în mine.

Odată m-am oprit în faţa porţii casei, cum făceam de multe alte ori, şi am constatat cu durere că va veni o zi în care nu-mi va mai deschide nimeni. Şi a venit acea zi! Însă am plâns şi m-am îndurerat pentru aceste momente mai mult *înainte* ca ele să se producă, decât *după*.

Bătrânii mai ales, în hainele lor vechi, ponosite, demodate, mi se pare că îmbracă, încă de pe acum, *veşmintele morţii*. Cei munciţi, osteniţi, pe care viaţa i-a încercat mult, cu trupul uscat şi uşor ca o lumânare, îmi par că încep să se pătrundă de transfigurare, că strigă să lepede hainele învechite ale trupului.

Fiecare cred că avem în inimă icoanele unor oameni neştiuţi de alţii, prin care, la un moment dat, ne-a zâmbit însăşi *icoana lui Dumnezeu*.

O astfel de icoană în copilăria mea s-a numit *ţaţa Maria*. Ce-aş putea spune că o deosebeşte de toate celelalte persoane pe care le-am întâlnit atunci? Raţional gândind, nimic.

Avea însă un fel de a ne vorbi nouă, copiilor, un fel de a ne aduce daruri, prăjiturele şi bomboane, şi de a ni le da, incomparabil.

Răspândea lumină. Astăzi aş putea spune, fără să greşesc, că *ne umplea inima de har*.

---

[199] Un articol din 10 decembrie 2006.
[200] Roșiorii de Vede (Teleorman): http://ro.wikipedia.org/wiki/Ro%C5%9Fiorii_de_Vede.
[201] Maria Voivozeanu, născută *Stănescu*, mama soacrei mele. Iar pe bunicul doamnei preotese, din partea mamei, îl chema *Constantin Voivozeanu*.

Venirea ei la noi era o bucurie de nedescris. Alergam strigând: *A venit ţaţa Maria! A venit ţaţa Maria!* Nimeni altcineva *nu mai scotea bucuria* din noi aşa cum o făcea *ea*.

O singură dată am fost la ea acasă, împreună cu mamaia. Era singură, văduvă. Nu-mi amintesc detalii din locuinţa ei, dar îmi amintesc uluirea pe care am avut-o să întâlnesc cea mai sclipitoare curăţenie în căsuţa ei modestă, în cămăruţa ei, frumuseţea unei curăţenii care a rămas un reper al conştiinţei pentru mine, până în ziua de astăzi.

Sunt sigură însă acum că *harul* se adăuga la *curăţia reală* care domnea acolo, o făcea să strălucească şi mai mult în ochii mei, pentru că nicăieri în altă parte nu am mai trăit această impresie.

Nu ştiu nimic din viaţa ei, decât că a murit singură, pentru că era certată cu rudele ei. Habar nu am cum a trăit.

Într-o zi a trecut un cunoscut prin faţa porţii şi ne-a strigat că *a murit*, ca să ştim. N-am fost la înmormântare. Ştiu însă că mi-a lăsat o amintire plină de duioşie în inimă, inconfundabilă.

Am întâlnit şi la Părintele Savatie[202] o astfel de evocare, a unui om care i-a marcat prin bunătate copilăria (chiar dacă el părea să fi avut oarecare păcate), iar Părintele Dorin[203] mi-a povestit tot la fel, despre un om care l-a impresionat profund, cu detalii care m-au mişcat până la lacrimi.

De aceea am spus la început că tind să cred că fiecare din noi am avut parte de *o persoană trimisă* de Dumnezeu, care să ne impresioneze profund prin umanitate, care să ne pregătească – fără ca să ştim – pentru credinţă şi pentru iertare, prin predica pildei iubirii lor.

I-am pus pe aceşti oameni la pomelnic, pentru că era cel mai firesc gest cu putinţă, cu atât mai mult cu cât ei sunt *foarte vii* în pomelnicul inimilor noastre, în care icoana lor respiră neîncetat.

Însă am sentimentul rugăciunii reciproce, când rememorez lucrurile, al scufundării în acel adânc al inimii de la nivelul căruia nu se întrevede nicio ruptură, niciun hiatus între *vii* şi *morţi*, între *prezent* şi *veşnicie*.

---

[202] Baştovoi.
[203] Picioruş.

Lumină lină

Auzim la Sfânta Slujbă[204] a *Vecerniei*[205] întotdeauna minunatul imn[206]:

Lumină lină a Sfintei Slave a Tatălui ceresc Celui fără de moarte, Celui Sfânt şi Fericit, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Suntem în momentul în care vedem lumina blândă a înserării, în care geana de lumină se pleacă încet spre a se închide.

Suntem la momentul înserării şi în curând ne vom afla pe pragul patului, ca un exerciţiu al morţii pe care îl facem în fiecare zi (*oare nu îmi va fi acest pat groapă?* – zicem la rugăciunea înainte de culcare).

Şi ce vedem că ne pune Biserica noastră înainte? Cu ce ne mângâie, pentru asfinţirea luminii, pentru lăsarea întunericului, pentru reiterarea clipei morţii, pentru preambulul sfârşitului vieţii noastre pământene?

Mângâierea noastră este Dulcele Iisus, Lumină din Lumină, Lumina lină a Tatălui Său, căci „venind [noi] la apusul soarelui şi văzând lumina cea de seară”, lumina soarelui care se stinge ca o lumânare, strigăm către Lumina, Care ne-a dat viaţă şi Care ne-a mântuit din întunericul Iadului, prin întruparea Sa, strigăm ca să nu fim uitaţi ci să-şi amintească Fiul lui Dumnezeu şi Judecătorul nostru de noi în Lumina lină a sfintei slavei Sale şi zicem, cu alte cuvinte:

Iisuse Hristoase, dă-ne nouă să vedem pururea slava Ta, când viaţa noastră va fi spre seară şi când lumina palidă a acestei lumi se va stinge definitiv, Cel ce ai zidit lumea şi ai făcut ziua şi noaptea, Cel ce pentru noi ai apus ca un Soare şi te-ai pogorât în Iad ca să luminezi pe strămoşi, şi iarăşi ai răsărit, Soarele dreptăţii, înviind din mormânt şi dăruind tuturor viaţă veşnică!

---

[204] Articol din 11 decembrie 2006.
[205] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Vecernia.
[206] O puteți asculta de aici, în format audio: http://audio.crestinortodox.ro/jRQM9SWclFj/10_Lumina_lina.html.

Şi iarăşi zicem: Slavă Sfintei Treimi, Dumnezeului nostru, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, şi vrednic eşti, Fiul lui Dumnezeu, a fi lăudat de glasuri cuvioase, de glasuri sfinte, Cel ce dai viaţă!

Când vedem că apune soarele pe cer, ne gândim că şi Soarele nostru, Hristos, a apus în mormânt, dar şi că vom răsări cu El, întru sfântă slava Sa, dacă vom trăi după poruncile Lui.

Cine e mângâierea noastră? Cine e alinarea suferinţei noastre? Cel ce a stins moartea noastră cu moartea Sa. E Iisus Hristos, Lumina lină a Tatălui, Cel blând şi smerit cu inima, întru care nădăjduim să nu ne lase afară de cămara cea prea luminată a Împărăţiei Sale şi să ne privească cu ochi blând şi lin la dreapta Sa Judecată. Amin!

Când creştinii noştri[207] ortodocşi se convertesc, se întorc la credinţă şi vor să se pocăiască, nu înţeleg prea bine că ceea ce au de înfruntat cel mai mult este *orgoliul propriu* şi *încrederea în sine* (părerea că *ştiu ce trebuie să facă*), mai mult chiar decât păcatele lor, pe care şi le-au recunoscut şi le pare rău pentru ele.

Ceea ce nu înţeleg noii convertiţi, obişnuiţi prea mult cu răceala omenească şi având ei înşişi inima încă rece, este că *Dumnezeu iartă repede* şi *dăruieşte imediat bucurie, bucurie multă*.

Ispita noastră a fost şi este pentru mulţi, aceea de a ne pune lanţuri la inimă, de a ne cenzura bucuria care ne vine de la Dumnezeu pentru întoarcerea noastră, de a nu ne considera iertaţi, de a crede că mai trebuie să treacă timp, ani mulţi, pentru ca să „primim" iertarea lui Dumnezeu, arătându-ne bosumflaţi şi „drepţi" cu noi înşine, refuzând iubirea Lui şi făcându-L astfel *nemilostiv*.

Ne comportăm ca nişte tirani, ca cei mai răi tirani cu propria noastră fiinţă, cu sufletul şi trupul nostru, transformându-ne în „sado-masochişti" duhovniceşti, după modelul catolic al lui Francisc de Assisi[208] sau al Teresei d' Avila[209], a căror înşelare a dat-o în vileag, în mod remarcabil, Sfântul Ignatie Briancianinov[210].

Cu alte cuvinte, ne refuzăm bucuria pe care Dumnezeu doreşte să ne-o dăruiască, pentru că vrea să împlinească repede iertarea şi înaintarea noastră duhovnicească, unirea noastră cu El, pentru că Dumnezeu nu aşteaptă moartea noastră ca să ne miluiască. Şi astfel ne aflăm luptători împotriva Duhului Sfânt.

Citirea Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi, în loc să o lăsăm să ne înveţe despre milostivirea dumnezeiască („Milă voiesc, iar nu jertfă"[211]), noi o convertim în frică şi în deznădejde demonică şi nu înţelegem că motivele acestor trăiri nu sunt acele păcate la care ne gândim noi – a căror conştientizare ne-a adus la pocăinţă, dar tot din darul lui Dumnezeu – ci necredinţa adâncă, ura, încrederea în mintea proprie şi în propriile raţionamente, pe care le socotim *gânduri*

[207] Articol din data de 13 decembrie 2006.
[208] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Francisc_de_Assisi.
[209] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Teresa_of_%C3%81vila.
[210] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Ignatie_Briancianinov.
[211] *Cf.* Mt. 9, 13 // Os. 6, 6.

duhovniceşti, iar uciderea abia răsărindei bucurii harice din noi o socotim *nevoinţă duhovnicească*.

Nu ne dăm seama că, dacă ne „interzicem" nouă înşine să păcătuim, nu realizăm *nepăcătuirea*, ci adăugăm păcatul mândriei luciferice, al încrederii că putem să ne *auto-sfinţim* pe noi înşine.

Dumnezeu nu vrea să *ne anuleze* personalitatea, pentru că El ne-a dăruit-o. Ci noi vrem să ne anihilăm, dintr-o ură de sine, care nu este *sfânta ură de sine* de care vorbea Fericitul Sofronie Saharov, nici *sfânta deznădejde*.

Ura aceasta de sine pe care o credem noi *nevoinţă duhovnicească*, nu este decât *iubire a tuturor patimilor*, *orgoliu demonic* că nu putem să devenim *sfinţi* peste noapte, că avem patimi nenumărate, că suntem legaţi de pământ cu toate fibrele fiinţei noastre, că nu putem şi noi să fim văpăi ale iubrii şi, prin aceste gânduri şi simţiri luciferice, ajungem să stingem şi făclia adevărată a pocăinţei şi a harului care începea să ardă în noi.

Citim la Sfinţii Părinţi despre trăiri dumnezeieşti, despre nevoinţe mai presus de fire, şi credem că trebuie şi că putem să facem şi noi asemenea, silindu-ne trupul (dar şi mintea şi sufletul), dar nu străduindu-ne să aprindem simţirea Duhului şi a frumuseţii din noi, prin iubirea aproapelui şi iconizarea lui în inima noastră.

Noi credem că din *nevoinţa trupească* răsare *harul* în suflet, ceea ce nu are niciun sens, pentru că adevărul este tocmai pe dos, adică, din *harul lui Dumnezeu* răsare dorul după şi *mai mult har* şi *dragostea dumnezeiască* şi abia din aceasta, cu măsura specifică fiecăruia, *nevoinţa trupească*.

Credem că la Dumnezeu există *legi* ca în pădure, unde noi frecăm pietrele sau lemnele şi apare focul. Însă, în cele duhovniceşti ,apare mai întâi *focul*, adică *harul*, şi apoi punem noi *lemnele nevoinţelor*, ca să îl întreţinem, dar nu cum vrem sau cât vrem noi, ci cât simţim de la Dumnezeu.

Altfel nu se pogoară nimic la noi, cu atât mai mult dacă peste o mică pâlpâire aruncăm o grămadă de lemne, în speranţa că imediat o să se aprindă *un foc mare*. Şi, în loc de foc mare, ne trezim că s-a stins şi pâlpâirea şi ne mai plângem apoi că ne simţim *reci* şi *goi*.

Noi alergăm la *nevoinţe trupeşti* sau *la vise mari de înduhovnicire*, fără să avem *îndemnul haric lăuntric* pentru ele, din cauză că avem o părere *prea bună* despre noi şi *ne*

credem în stare şi chiar *vrednici* să facem nevoinţe şi să fim miluiţi.

Când, de fapt, *pocăinţa* înseamnă *să te vezi cine eşti*, să-ţi constaţi păcatele ca-ntr-o oglindă şi, aşa cum accepţi că arăţi aşa cum arăţi şi nu poţi schimba ceva, aşa să accepţi şi că eşti cine eşti şi că, dacă Dumnezeu va vrea, El va schimba, când şi cum va voi, această înfăţişare duhovnicească a interiorului nostru.

Însă noi nu avem chef să răbdăm, nici nu vrem să ne schimbe cineva, fie El şi *Dumnezeu*, ci vrem să ne modelăm noi cum vrem noi – şi mai arătăm apoi cu degetul pe cei/ cele care se machiază şi se cosmetizează în fel şi chip!

Dar şi noi facem acelaşi lucru şi într-un mod cu mult mai grav decât cei care practică numai *cosmetizarea exterioară*!

Pocăinţă este atunci când noi ne vedem cum suntem, constatăm, luăm la cunoştinţă, şi ne bucurăm, ne veselim că mai există clipe în care mai răsare soarele peste noi, fără să alergăm în mod ipocrit şi infantil în braţele tristeţii orgolioase, pentru că nu suntem *atât de frumoşi* pe cât vroiam noi, ca nişte adolescenţi ofticaţi pe coşurile de pe faţă.

Pocăinţă înseamnă *să recunoaştem*, singuri, în faţa conştiinţei noastre, de ce suntem în stare şi nicio picătură mai mult.

Să ne bucurăm cu exaltare mare pentru milostivirea lui Dumnezeu, ca să arătăm că primim şi dorim dragostea Lui, şi să muncim cu bucurie şi cu râvnă ceea ce ştim noi să muncim, ceea ce ne aduce pace şi împlinire sufletească şi pentru care Dumnezeu ne-a dăruit talant.

Pocăinţă înseamnă conştientizarea a ceea ce eşti şi căutarea de a împlini datul tău, care e în acord cu voia lui Dumnezeu cu tine.

Dacă intervine dezamăgirea, neplăcerea, nemulţumirea sau apatia, înseamnă că nu suntem pe drumul cel bun, că nu căutăm cu râvnă împlinirea vieţii noastre.

Să ne bucurăm deci, şi să nu mai reprimăm bucuria Duhului Sfânt, Care vrea să Se sălăşluiască în noi, ci să ne bucurăm în fiecare clipă şi pentru toate câte se întâmplă.

Cu cât ne vedem mai păcătoşi, cu atât să ne bucurăm mai mult. Nu pentru că suntem *păcătoşi*, ci pentru că Dumnezeu e *Bun*.

„Gustaţi şi vedeţi”! Dar cum o să gustaţi, dacă nu vreţi să simţiţi nicio bucurie?

Tristeţea şi *deznădejdea de orice bine* sunt patimi foarte mari, pe care am constatat că le avem mulţi dintre creştinii ortodocşi (acum nu vorbesc decât *cu ortodocşii*), din *mândrie ascunsă*.

Iar remediul este opusul lor, adică bucuria, blândeţea, pacea, dorirea binelui pentru toţi oamenii, multa iertare şi nejudecare a semenilor (lepădarea de a judeca în mod disproporţionat mai ales, judecată prin care vedem greşelile fraţilor ca pe nişte *elefanţi*, ca pe nişte păcate şi erezii enorme, iar pe noi nu ne vedem vinovaţi de mai nimic, cu adevărat, în sufletul nostru, măcar că din gură mereu repetăm, cu o mecanicitate supărătoare şi fără simţire: „suntem păcătoşi"), constatarea, cu mulţumire, a păcatelor proprii, pentru că *vederea păcatelor* este *un mare dar*.

Să ne bucurăm cu Cel care vrea să ne bucure şi cu toţi oamenii, care vor să fim bucuroşi împreună cu ei.

Tridimensionalitatea şi realismul eshatologic al Icoanelor

Unora li se pare[212] că sunt mai frumoase *statuile* decât *Sfintele Icoane*, pentru că îţi oferă o imagine mai completă, tridimensională, a realităţii, augmentând sentimentul estetic.

Însă şi imaginea din Sfintele Icoane este *tridimensională*, căci a treia dimensiune a lor suntem noi, închinătorii, interiorul nostru care se integrează lumii spirituale, nevăzute.

A treia dimensiune a Sfintelor Icoane este prelungirea lor în sufletele şi în fiinţa noastră, prin care noi, dacă ne închinăm cu evlavie, suntem încorporaţi, integraţi în peisajul eshatologic, transmundan, al Sfintelor Icoane, ne facem părtaşi Împărăţiei veşnice şi orizontului infnit al zilei neînserate, care va să fie, în care Sfinţii cărora noi ne închinăm *vor lumina ca soarele* (*cf.* Matei 13, 43).

Sfintele Icoane ne transmit astfel faptul că Dumnezeu şi toţi Sfinţii ne aşteaptă şi ne rabdă ca să ne pocăim, că Domnul nu face încă Judecata, pentru ca noi să ajungem cu adevărat să fim în *Icoana* celor mântuiţi şi fericiţi.

În afară de faptul că, în Sfintele Icoane, lipsa unei corporalităţi grosiere ne transmite o învăţătură despre transfigurarea şi înduhovnicirea trupurilor la învierea cea de obşte, această absenţă a fenomenologicului propriu lumii alterate prin păcat, ne transmite tensiunea aşteptării mântuirii noastre, a vindecării de greutatea păcatului şi a „re-prezentării" noastre în realitatea transfigurată, îndumnezeită a veşniciei.

Ceea ce vedem în Sfintele Icoane este aceea spre care tindem, evidenţa duhovnicească cu care vrem să ne confundăm. Sfânta Icoană ne trage, ne absoarbe întru sine, în Împărăţia Cerurilor.

Ea este o *avangardă*, cum spunea domnul Sorin Dumitrescu[213], cea mai autentică avangardă, pentru că prefigurează ceea ce urmează să se întâmple, dar nu s-a întâmplat încă.

Iar noi, închinându-ne Sfintelor Icoane, ne manifestăm adeziunea, dorinţa de a vedea împlinit ceea ce preconizează acestea, anume Învierea de Apoi şi restaurarea lumii, la care vrem să fim şi noi părtaşi în rândul Sfinţilor, care prin truda

[212] Un articol din 13 decembrie 2006.
[213] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Sorin_Dumitrescu.

vieţii lor au ajuns deja la acest ţel suprem, de a fi veşnic cu Dumnezeu şi cu cei care Îl iubesc pe El.

Aşadar, frumuseţea estetică a statuilor, oricât de armonioase artistic, nu sugerează nicio clipă transcenderea acestei lumi evanescente, nici nu îşi asumă închinătorii, ci îi ţine la distanţă prin superbia artistică.

În Biserica Ortodoxă însă, scopul nu este ţinerea oamenilor la respect, într-un soi de *veneraţie platitudinală, apatică*, prin expunerea unui model intangibil, ci ţelul este tocmai *stimularea fiorului plin de dragoste* şi *de dorire* a sufletului nostru, reînnoirea acelei tensiuni ardente interioare prin care ne legăm de planul nevăzut al existenţei, prin care dorim transfigurarea noastră întru Hristos şi mutarea în Cămara de Nuntă a Mirelui nostru veşnic, pentru care lucru strigăm: „Scoate din temniţă sufletul meu, ca să se mărturisească numelui Tău”[214].

Evlavia noastră nu înseamnă *adulaţie de pigmei spirituali* – cu atât mai mult cu cât, de multe ori, în faţa unei statui, admiraţia şi gândul se îndreaptă oarecum spre artist, uneori chiar mai mult decât spre ceea ce înfăţişează statuia – , ci *dragoste şi dorinţă de părtăşie*.

Iar realismul şi adeziunea desăvârşită a statuilor la realitatea pământească (întrucât au legătură mai mult cu realismul antic al artei păgâne, al cărei idol perfecţionist era pur uman, dar nu cu desăvârşirea evanghelică pe care ne-a adus-o Hristos şi pe care arta nu o poate cuprinde în întregime, ci doar o poate sugera), le anulează din start orice tangenţă cu realitatea duhovnicească şi cu realismul eshatologic întruchipat în Sfintele Icoane.

[214] Unul dintre stihurile Vecerniei.

De ce este adevărul frumos?

Un răspuns pentru cei care pun în antiteză *frumuseţea* cu *adevărul* lui Dumnezeu.

Adevărul este o poezie[215], o mare poezie. A citi adevărul este ca şi cum ai privi o apă limpede, un răsărit de soare dulce strălucind într-un aer curat care te renaşte şi cu duhul, şi cu trupul, sau o pădure plină de răcoare şi de linişte vorbitoare!

Apropo: oare aţi văzut, v-aţi dat seama până acum, că toate lucrurile din natură, aşa cum le-a creat Dumnezeu, câmpurile, pădurile, munţii, apele, toate, toate, *vorbesc*, sunt *o tăcere care vorbeşte cu noi*, care ne predică despre isihie, sunt nişte cuvinte asurzitoare pentru rezonanţa cea mai adâncă a inimii omeneşti?

Da, adevărul este cea mai mare poezie. El este o mireasmă, un tablou mirific, un poem care face să vibreze corzile sufletului.

Şi cu cât citim mai mult adevărul, din Sfintele Scripturi, din Vieţile Sfinţilor, din cărţile dumnezeieşti ale Sfinţilor Părinţilor noştri mai vechi sau mai noi, purtători de Duh, care ne transmit Duhul lui Dumnezeu prin cuvintele lor, cu atât mai mult ni se acordează sufletul nostru, care se înţepenise prin păcat, care îşi acoperise cu rugina patimilor corzile sale atât de sensibile.

Adevărul este un peisaj dumnezeiesc, mai frumos decât toate peisajele de pe pământ, cu cât mai mult îţi obişnuieşti ochii, îi deprinzi cu contemplarea frumuseţii din cuvintele sfinte. Ele îţi înmiresmează inima, te umplu de linişte, de trilurile liniştirii duhovniceşti, pe care ai vrea să le ai în urechi neîncetat – în urechile minţii – mai mult decât orice alt sunet dulce de pe pământ, care te-ar inunda cu pace.

Când te afunzi în adevăr, frumuseţea te îmbată. El e un izvor care gâlgâie în inima ta şi care te adapă cu viaţă, fără de care simţi că te topeşti, că te stingi ca o lumânare, că pieri încet dar sigur – nimic mai dureros.

Pe Hristos, Adevărul şi Creatorul lumii, Îl simţi şi ca Persoană, Care te iubeşte şi care te susţine, dar şi ca frumuseţe şi dulceaţă, Care Se ascunde în spatele tuturor lucrurilor de pe pământ, pe care le-a adus şi le ţine în existenţă prin harul Său,

[215] Un articol din 13 decembrie 2006.

şi Care Se simte şi în cuvintele Sale, cu precădere ale Sfintelor Scripturi, dar şi ale tuturor Sfinţilor insuflaţi de El.

Adevărul e numai poezie, numai frumuseţe.

Contemplându-l mai des, te umpli de dor după munţii înalţi ai sfinţeniei, după dealurile line ale cuvioşiei, după apele limpezi şi curate ale harului, doreşti cu ardoare să auzi din nou mierlele cele dulci şi bine viersuitoare ale teologiei, privighetorile bunelor vestiri ale zorilor feciorelnici ai vieţii venice.

Nu te mai saturi să vezi câmpiile pline de lanuri aurii şi de holdele roadelor duhovniceşti, care aşteaptă secerişul, nu te-ai mai da dus de la umbra fermecătoare a pădurii înţelesurilor dumnezeieşti, care te mângâie şi te alină cu nădejdea întâlnirii prea iubitului Mire, a Celui pe Care Îl simţi, Îl presimţi, mai întâi, în toată frumuseţea şi poezia care te înconjoară.

De aceea am renunţat la poezie, la literatură, la cultură[216] şi Îl caut pe Hristos, pe Începătorul a toată frumuseţea, pe Cel Care ne-a iubit mai înainte de a face lumea, Care a zis: „cunoscut-am toate păsările cerului şi frumuseţea ţarinii cu Mine este” (Ps. 49, 12), Care e minunat „mai mult decât zbuciumul neasemuit al mării” (Ps. 92, 6), pe Cel ce este „împodobit cu frumuseţea mai mult decât fiii oamenilor” (Ps. 44, 3), şi Care, la vremea cuvenită, pe o Cruce ridicată de păcatele noastre, „nu avea nici chip, nici frumuseţe” (Is. 53, 2).

Adevărul, chiar când nu pare că are chip şi frumuseţe, este mai frumos decât toate lucrurile din univers. Poate că de aceea nici nu putem recunoaşte frumuseţea Lui, pentru că nu este din lumea aceasta.

Nicio politică, nicio filosofie, nicio cultură, nicio artă şi niciun adevăr *personal* sau *vremelnic* nu merită să-i jertfeşti *slujirea* Adevărului veşnic.

[216] De a mai scrie literatură fără profil religios.

Colțul de Rai din fiecare

Totdeauna păstrăm *un colţ de Paradis* în suflet, care ne e foarte drag, chiar şi atunci când decădem mult: fie că e vorba despre o persona iubită, a cărei amintire ne înduioşează, fie amintirea copilăriei sau altceva.

Există, credem, în fiecare om, ceva care îi aduce aminte de inocenţă, mereu, când el uită sau vrea să uite, când se comportă sălbatic sau fără scrupule sau cu indiferență: ceva îi revine, ca un flash, ca o străfulgerare şi poate nici nu îşi dă seama că îl schimbă puţin, că îl smereşte.

De multe ori credem că uităm, credem că vremea ne-a furat amintirile şi am uitat ceea ce am trăit cu mai mult timp în urmă.

Când însă te cauţi pe ţine, când te apropii de Dumnezeu şi te regăseşti, câtuși de puţin, descoperi cu uimire că toată viaţa ta, care s-a afundat ca într-o fântână adâncă în sufletul şi în inima ta, te priveşte ca oglinda apei din aceeaşi fântână, neclar, dar tulburător de profund.

Dorul de oameni sapă în tine puţuri chiar fără să conştientizezi prea bine. Sau Hristos spre care vrem să înaintam face în inima noastră cămări noi. Poate pentru că atunci când El vine în cămara inimii noastre vrea să se întâlnească *cu noi* dar şi *cu toţi oamenii*, cu întreaga umanitate din inima fiecărui om.

Hristos sapă în noi tuneluri adânci, care trebuie să ne unească pe noi cu fiecare om pe care-l iubim, cu fiecare om pe care-l întâlnim sau pe care nu-l întâlnim.

Hristos e în noi un dor prelung, un dor după Dumnezeu şi după fiecare om, cunoscut ori necunoscut.

Dumnezeul nostru, El e „viermele” (Ps. 21, 6) cel mai ocărât, Care lucrează în pământul inimii noastre, ca să ne facă noua *canale de legătură* cu Dumnezeu şi cu toţi oamenii, puţin câte puţin, fără să-L vedem, fără să-L auzim.

Dar când ne trezim iubind şi iertând, înduioşându-ne şi plângând, ştim că numai Dumnezeul nostru a putut să facă această minune cu multă răbdare şi cu multă smerenie.

El e muncitorul cel mai umil, fără plată, din adâncul pământului inimii noastre, minerul cel mai ostenitor, care dărâmă munţii răutăţii pe care noi i-am zidit şi iadul pe care l-am construit prin multe păcate, fără conştiinţă şi fără iubire de oameni, când nu mai vroiam ca El să învie în noi.

Iubirea din noi e însă ca o floare strivită, la care nu ne mai aşteptăm să mai miroasă, dar care, călcată în picioare, îşi răspândeşte şi mai mult parfumul, făcându-ne să plângem.

Când nu ne mai aşteptăm să mai fim *buni de ceva*, un colţ de Rai străluceşte în sufletele noastre şi o lacrimă de gând ne luminează mintea, căci încă nu am dobândit plângerea care să ne desprimăvăreze sufletul cu totul.

Cu o floare nu se face primăvară şi cu o rază nu se face lumină, dar Hristos, pentru prunci, Se arată plăpând şi Se naşte în suflet şi printr-o floare neimportantă.

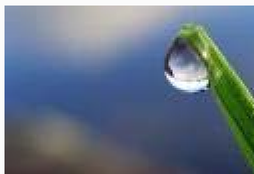
Hristos e frumos în tot ce e frumos şi El Se ascunde în tot ce e frumos. Şi o singură lacrimă se poate face scăldătoare pentru sufletele noastre şi o mică înduioşare înseninează inima.

Şi prin acest colţ de Rai, necorupt, Hristos ne zâmbeşte şi ne chemă la El. Oricât de mic ar fi acest colţisor, el e un punct de pornire pentru om, o fărâmă de bunătate care îi dă o nădejde nesperat de mare să se întoarcă la Dumnezeu.

Dumnezeieştii Protopărinţi Adam şi Eva îşi aminteau întotdeauna Raiul din care căzuseră. Şi noi, deşi mult decăzuţi, păstrăm în suflete câte un colţișor de Rai nesfărâmat, ca pe o poartă a inocenţei de care ne e dor, câteodată *un dor sfâşietor*.

Când oamenii au păcătuit destul şi li se face dor de nevinovăţia pe care au simţit-o cândva, se reîntorc la Hristos, ca la *Izvorul nevinovăţiei*.

Ochii lui Dumnezeu în Psalmi[217]

„Domnul este în Biserica cea Sfântă a Lui, Domnul în cer are scaunul Sau. Ochii Lui spre sărac privesc, genele Lui cercetează pe fiii oamenilor”(Ps. 10, 4).

Ca şi cum Dumnezeu ar privi printre gene, ca şi cum S-ar face că nu vede, dar El „cerceteaza pe cel drept şi pe cel necredincios” (Ps. 10, 5). Dumnezeu e plin de blândeţe şi îndelung răbda şi Se face că *nu vede* păcatele noastre, aşteptând pocăinţa noastră.

Domnul e în cer şi Domnul e în Biserică, dar El ne vede pe noi pretutindeni. Nu avem unde să ne ascundem de ochii Lui. Genele Lui sunt că nişte raze care ne ajung pe fiecare în parte şi toate lucrurile pe care noi le facem sunt văzute de El, chiar dacă noi credem că pe unele le facem *în ascuns* şi *neştiuţi de nimeni*.

Stăm sub genele Lui şi în lumina ochilor Lui în toată vremea şi nu există umbră a păcatului, care să ne poată ascundă de vederea Lui.

Ni se spune că „ochii Lui spre sărac privesc” (Ps. 10, 4) şi „ochii Domnului spre cei drepti” (Ps. 33, 14), „spre cei ce se tem de Dânsul” (Ps. 32, 18), ca să răsplătească pe cel smerit şi pe cel drept şi pe cel cu frică de Dumnezeu, şi iarăşi că „ochii Lui spre neamuri privesc” (Ps. 65, 6).

Dumnezeu priveşte pe fiecare în parte, dar şi toate neamurile. Domnul îi priveşte pe cei care nădăjduiesc în El, ca să-i ajute pe ei.

Privirea Domnului nu se întrerupe niciodată. Dumnezeu nu priveşte nicio clipă în altă parte, nu ne lasă nevăzuţi, iar cei Drepţi îşi află în această nădejdea lor, bucuria lor necurmată, faptul că Dumnezeu îi vede întotdeauna şi că nu îi va lăsa fără sprijinul şi fără milă Sa.

Dar Duhul Sfânt, prin gura Sfântului Proroc David, ne spune că Dumnezeu nu priveşte numai spre cei Sfinţi, ci şi

[217] Un articol din 13 februarie 2007.

spre cei păcătoşi, ca să-i avertizeze şi să-i smerească şi să-i pedepsească vremelnic şi veşnic, dacă nu se întorc de la răutate.

„Din cer a privit Domnul, văzut-a pe toţi fiii oamenilor. Din locaşul Său cel gata, privit-a spre toţi cei ce locuiesc pământul. Cel ce a zidit îndeosebi inimile lor, Cel ce pricepe toate lucrurile lor" (Ps. 32, 13-15).

„Ochii Domnului spre cei drepţi şi urechile Lui spre rugăciunea lor. Iar faţă Domnului spre cei ce fac rele, ca să piară de pe pământ pomenirea lor" (Ps. 33, 14-15).

Faţa Domnului priveşte pe cel drept [„Că drept este Domnul și dreptatea a iubit și fața Lui spre cel drept priveşte" (Ps. 10, 7)], dar și pe cel păcătos, fiind unuia *spre bucurie* altuia *spre pierzare*.

Ni se spune mereu că Dumnezeu Se uită la noi din cer, din Biserică Sa, din „locașul Său cel gata", ca să ni se descopere că Dumnezeu este întru Sfinţii Lui şi că priveşte pe pământ ca să răsplătească, prin acelaşi Rai al Sfinţilor şi celor ce se pregătesc, în prezent, pentru el şi ca să-i alunge din el pe cei care nu cred în răsplătirea veşnică a faptelor lor sau nu ţin seama de ea.

Cercetarea şi *privirea* lui Dumnezeu neîntreruptă asupra noastră ne face o nemăsurată cinste, pentru că Dumnezeu Se uită la noi ca să vadă ceea ce facem, fără încetare.

Ele sunt o bucurie pentru noi, când nădăjduim în Dumnezeu, pentru că dumnezeiescul psalmist ne transmite că El nu ne uită nicio secundă şi ne vede chiar şi când noi dormim sau nu mai ştim ce facem, în timp ce pentru cei care nu vor să asculte de Dumnezeu este o cutremurare plină de frică vinovată, faptul că Dumnezeu îi priveşte.

Ochii lui Dumnezeu îndreptaţi asupra noastră în mod neobosit sunt o dovadă a atotputerniciei Sale, dar şi a iubirii nesfârşite cu care ne priveşte Dumnezeu în fiecare clipă a vieţii şi ne ajută paşii în această existenţă.

Vrăjmășia casnică a gândurilor noastre

Stăm de vorbă[218] cu gândurile noastre și nu știm când stăm de vorbă, de fapt, cu demonii înșiși, crezând că *gândim noi înșine* și că *ne sfătuim cu propria cugetare*.

Încet-încet, începem să nu mai analizăm realitatea cu luciditate și atenție, ci să ascultăm de ceea ce ne vine prima dată în minte, fiind chiar bucuroși că *gândim atât de repede*.

Devenim *instinctivi* și nu percepem deloc că luăm decizii sau judecăm oamenii în mare pripă, fără nicio reflecție profundă și serioasă și fără să ne confruntăm ideile și părerile pe care ni le-am format foarte repede în minte, cu ceea ce au să ne comunice confrații noștri despre ei înșiși.

Suntem absolut siguri că nu greșim în judecățile noastre, pentru că ne-am obișnuit prea mult să ascultăm tot ceea ce ne spun gândurile: suntem convinși sută-n mie că cineva greșește, că altcineva ne urăște, că unul e prea prost sau că altul nu e bun de nimic, că numai noi suntem *buni* și *deștepți*.

Ne zidim imaginea de sine pe dărâmarea aproapelui, pe observarea defectelor lui morale și fizice și pe înălțarea noastră în mintea noastră, fără să ne gândim vreo clipă de unde ne vine această *foame de instaurare de sine în gol*, exclusiv în detrimentul fratelui, al celui de lângă noi.

Uităm sau nu vrem să ne zidim prin raportare la poruncile lui Dumnezeu, prin comparare cu *asemănarea lui Dumnezeu*, la care El ne-a poruncit să ajungem, și ne măsurăm în funcție *de deficiențele oamenilor* pe care îi întâlnim, iar dacă ni se pare că observăm ceva care ne este *superior* la vreun frate sau părinte, îl invidiem și îl urâm imediat, aproape fără să ne mai gândim, pentru că ne-am obișnuit cu iubirea de sine, care e vrăjmașă însă lui Dumnezeu și mântuirii noastre.

Astfel se nasc dușmăniile, animozitățile, idiosincraziile, de cele mai multe ori fără explicații prea logice și fără să cerem celor care ne devin, brusc sau mai puțin brusc, *antipatici*, să-și explice atitudinile care par că nu ne plac sau nu ne convin, pentru ca să ne lămurim.

Și facem aceasta tocmai pentru că suntem convinși că avem *absolută dreptate*, că părerile pe care ni le-am format prin ascultarea de gândurile *noastre* sunt drepte.

---

[218] Un articol din 21 februarie 2007.

Însă chiar Mântuitorul ne-a avertizat că vrăjmașii cei mai mari ai omului sunt *casnicii săi*, adică *gândurile pe care le primește în casa sufletului* său fără să le cerceteze și să le pună în oglinda poruncilor evanghelice, pe care Sfinții Părinți ne învață cum să le *ucidem* cu *rugăciunea lui Iisus*[219].

Ascultând de gânduri, acestea devin din ce în ce mai rele și ne învață tot mai mult la ura și la defăimarea aproapelui, la desconsiderarea lui și la înălțarea de sine.

Mulți oameni spun că ei nu sunt *răi* și că nu fac niciun *rău*, însă mândria este cea mai mare ură de oameni și cea mai cumplită ucidere a semenilor, din care rezultă și necredința și toate anomaliile păcatelor și ale unei judecăți strâmbe.

Începând cu literatura și cultura umanistă și romantică și până la filmele hollywood-iene din ziua de astăzi, s-a încercat, de către ideologia ateistă, să se acrediteze și să fie instaurată în om ideea că *el este bun* și dacă păcătuiește, și dacă e necredincios, curvar, homosexual, hoț sau chiar ucigaș.

Eroul se întemeiază pe sine și pe puterea lui. Nu există remușcări, neliniști, zvârcoliri ale conștiinței, dureri interioare care să ateste că păcatul, de orice natură, odată intrat în suflet, nu te lasă neschimbat, te întunecă, te face să-ți pierzi liniștea, bucuria și seninătatea existenței.

Tinerii din filme care fac pentru prima dată sex, spre exemplu, se scoală a doua zi perfect identici cu ei înșiși, cei de dinainte, glumesc, mănâncă, beau, ca și cum *nimic* nu s-ar fi întâmplat. La fel și când fură sau ucid.

Însă filmele ne mint, ne mint mult și în același sens în care ne mint și gândurile noastre. Dacă suntem atenți la gândurile din noi înșine, știm să distingem și minciunile din filme și de la televizor.

Dar dacă nu suntem atenți la gândurile noastre proprii, atunci avem *televizorul* în noi înșine și răul făcut de mașinărie aproape că nici nu mai contează, căci noi ne contaminăm direct de la demoni „cu covârșire și cu sârguință”, cum se spune într-o rugăciune.

---

[219] A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Rug%C4%83ciunea_lui_Iisus.

Despre semne în viață și frumusețea lumii ca semn

Când vedem *semne*[220], *înțelegeri duhovnicești* în viața noastră, sufletul nostru caută pe Dumnezeu și nu atât semnele în sine ne bucură, cât înțelegerea faptului că Dumnezeu ne iubește, pentru că vorbește cu noi, nu ne lasă în întuneric, fără răspuns.

Oamenii pe care-i iubim, Sfinții pe care-i întâlnim, aievea sau în cărți, frumusețea lumii și a firii din care cunoaștem dragostea cu care ne învăluie Dumnezeu, semnele din viața noastră, bucuriile și izbăvirile din primejdii și situații grele, toate sunt icoane în multe feluri ale Aceluiași Dumnezeu, pe Care-L iubim și Care ne iubește.

Toate lucrurile care m-au mișcat adânc în viață, inclusiv minunățiile naturii, am aflat ulterior că au un sens adânc, că nu estetica lor superficială m-a impresionat, ci ceea ce îmi transmiteau, pentru că am aflat că în Sfânta Scriptură și la Sfinții Părinți, Duhul Sfânt le-a arătat ca pe niște *simboluri* care ascund *taine dumnezeiești*.

Astfel am înțeles că cerul înstelat, lumina lină a înserării, șoaptele tainice ale pădurii, susurul izvoarelor, florile, iarba, nu sunt decât *vitralii* prin care privim în Împărăția Cerurilor.

Ele sunt din lumea aceasta, dar prin transparența lor harică noi zărim lumina de dincolo de lumea aceasta, care se face simțită numai inimii noastre.

Ele vorbesc tainic inimii cu glas de har despre înțelesul ascuns din ele („pline de-nțelesuri”[221], cum zicea Eminescu), despre vederea lui Dumnezeu, a luminii dumnezeiești și a Raiului Sfânt, pe care sufletul o nădăjduiește în adâncul său pentru vecie.

[220] Un articol scris pe data de 23 februarie 2007.

[221] Fragment final din al doilea vers, a celei de a doua strofe a poemului: *Trecut-au anii...*, pe care îl găsiți aici: http://ro.wikisource.org/wiki/Trecut-au_anii...

Sufletul *tremură*, fără să-și dea seama prea bine de ce, în fața frumuseții naturii, pentru că *tremură tainic* la chemările Raiului, după cum vedem și dintr-o stihire a *Triodului* de la *Vecernie*, din *Duminica lăsatului sec de brânză* (a izgonirii Sfântului Adam din Rai):

„Raiule preacinstite, podoaba cea frumoasă, locașul cel de Dumnezeu zidit, veselia cea nesfârșită și desfătarea, mărirea Drepților, frumusețea Profeților și sălășluirea Sfinților, cu sunetul frunzelor tale roagă pe Ziditorul tuturor, să-mi deschidă ușile pe care cu neascultarea le-am închis; și să mă învrednicesc a mă împărtăși de pomul vieții și al bucuriei, cu care întru tine m-am desfătat".

Într-o altă stihire de la *Stihoavnă*, la aceeași Sfântă Vecernie, se spune: „Raiule preasfinte, care ai fost zidit pentru mine și prin Eva ai fost încuiat, roagă pe Cel ce te-a făcut pe tine, și pe mine m-a zidit, ca să mă satur de florile tale!"[222].

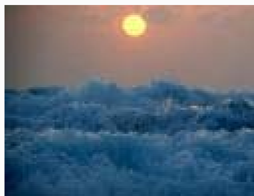
Frumusețea naturii care ne pătrunde în inimă este dorul ascuns în cel mai străfund adânc al sufletului nostru după Dumnezeu și după Rai.

Noi n-am cunoscut desfătarea Raiului, precum Sfinții Adam și Eva, dar „sunetul frunzelor" și frumusețea florilor de pe pământ ne împrospătează simțământul apartenenței la patria noastră cea adevărată, față de care pământul acesta pe care locuim este numai *un pridvor al Raiului*.

---

[222] ****Triodul*, Ed. IBMBOR, București, 2000, p. 100-101.

Omul: ființă împlinită numai în Dumnezeu

„Adânc pe adânc cheamă" (Ps. 41, 9)[223]. *Adâncul sufletului nostru* cheamă *adâncul iubirii lui Dumnezeu*.

Dumnezeul nostru a făcut sufletul ca pe un ocean, care nu se umple decât cu iubirea Lui. Un singur suflet, dacă ar câștiga toată lumea și dacă și-ar face prieteni pe toți oamenii, nu ar fi fericit din destul și tot ar fi neîndestulat, neîmplinit, tot s-ar simți gol.

Sufletului îi e dor de Dumnezeul lui, de Părintele său, căci: „mai mult decât zbuciumul neasemuit al mării, minunat este întru cele înalte, Domnul" (Ps. 92, 6) și sufletul *tânjește* după El, după cum spune Sfântul Siluan[224].

„Adânc pe adânc cheamă". Dumnezeu ne-a făcut un suflet adânc, atât de adânc, încât să încapă El înăuntru, adâncul iubirii Lui dumnezeiești. E un adânc necuprins și infinit, de negândit.

Și dacă omul pe pământ este o „făptură așa de minunată" (Ps. 138, 14), iar alergarea lui după împlinire se aseamănă cu zbuciumul neasemuit al mării", totuși Dumnezeu este mai mult decât toată această *neliniște căutătoare*, pacea lui Dumnezeu și odihna Lui și întru El, sunt cu mult mai mult și cu mult mai frumoase decât orice neliniște.

Dumnezeu este țărmul, limanul, liniștirea, odihna, pacea, împlinirea acestei *mări foșnitoare* care este sufletul, alinarea tuturor durerilor și a tuturor dorurilor omenești.

Chiar și atunci când nu știe ce caută, când se lasă măcinat de patimi distrugătoare, sufletul îl caută pe Domnul și suferă pentru că nu Îl găsește.

Cât de frumos vorbește, în Sfânta Scriptură, Dumnezeu despre om! Cât de mult nu îl înjosește, ci îl laudă și îi dă îndrăzneală ca să creadă în El!

Sfânta Scriptură e cartea nădejdii, a mărturiilor nenumărate ale iubirii lui Dumnezeu față de oameni.

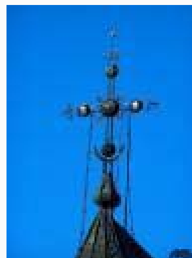
---

[223] Un articol din 27 februarie 2007.
[224] Athonitul: http://ro.orthodoxwiki.org/Siluan_Athonitul.

Sfânta Scriptură e o carte a iubirii, numai că trebuie să învățăm să punem *suișuri* în inima noastră, ca să ne izbăvim din *valea plângerii* (Ps. 83, 6-7), urcându-ne la înălțimea înțelegerii și a iubirii de Dumnezeu.

Căutările omenești sfârșesc în Dumnezeu, ca niște valuri care se sparg de țărm: cei ce L-au căutat pe El se bucură că au găsit limanul veșnic al inimii lor, iar cei care nu-L doresc, nu își mai găsesc liniștea veșnic, pentru că altă liniște nu mai există.

Pocăinţă şi cutremurare

La începutul Păresimilor[225], o cântare[226] a *Triodului* din *Litia* duminicii întâia a Postului, ne-a făcut cunoscut următorul fapt: „soarele razele şi-a ascuns, luna cu stelele în sânge s-au schimbat, munţii s-au înfricoşat, dealurile s-au cutremurat, când s-a închis Raiul, ieşind Adam…”.

La, sfârşitul Postului şi în Săptămâna Mare cu precădere, iarăşi vom auzi că soarele cu luna şi cu stelele s-au întunecat şi tot pământul s-a cutremurat, când vom retrăi *spânzurarea pe lemn* a Celui ce *a spânzurat pământul pe ape*.

Postul nostru se întinde între *ieşirea Sfinţilor Protopărinţi din Rai* şi *reintrarea lor în Rai*, cu Hristos.

Se întinde între *două cutremurări* şi *întunecări* ale pământului şi ale universului: prima, cea de la căderea omului din Eden, şi a doua, cea de la moartea lui Hristos Dumnezeu pe Cruce, Care l-a scos pe om din Iad.

Tot acest cutremur al cosmosului, al creaturii, chiar şi a celei neînsufleţite (soarele, luna, stelele şi pământul), ne învaţă *să nu fim nesimţitori*, mai nesimţitori decât pietrele (şi *stelele* şi *planetele* sunt tot *pietre*) în faţa Ziditorului şi Dumnezeului nostru, aşa cum natura, chiar şi firea de piatră, nu a fost nesimţitoare la căderea stăpânului ei, omul şi, cu atât mai mult, la moartea Stăpânului şi Creatorului ei, Dumnezeu omul, ci cu frică, cu dragoste şi cu cutremur să slujim Celui care l-a făcut pe om împărat peste toată creaţia cea văzută.

Sfântul autor al cântării ne vorbeşte despre transformarea lunii în sânge şi întunecarea soarelui la ieşirea omului din Eden, amintindu-ne de profeţiile eshatologice (Ioil 3, 4) din Sfânta Scriptură, care leagă asemenea evenimente de sfârşitul lumii şi de Judecata ce va să fie.

Cel care l-a judecat şi l-a osândit cu milă pe omul dintâi, izgonindu-l din Rai pe pământ, este Acelaşi Judecător de pe

---

[225] Postul Mare, premergător praznicului Învierii Domnului.
[226] Un articol din 10 martie 2007.

Cruce, Care a dăruit tâlharului din dreapta Sa Raiul, în timp ce tâlharul din stânga s-a osândit prin hulă, şi Acelaşi Judecător care va veni întru slava Sa şi ne va aşeza fie de-a dreapta, fie de-a stânga Sa, în funcţie de felul în care ne purtăm crucea fiecare, ori cu mulţumire şi cu pocăinţă, ori cu răutate şi nerecunoştinţă.

Postul acesta petrecut între *cutremure*, care trece prin cutremurul Răstignirii şi se încheie cu cutremurul de la Înviere este chiar icoana petrecerii noastre pe pământ, în această „vale a plângerii" (Ps. 83, 7), în care ajungând Sfinţii Adam şi Eva după cădere, au plâns 40 de zile bătând la porţile încuiate ale Raiului, pământ care e *loc de exod* şi de pocăinţă şi pentru noi, urmaşii lor, până când ne vom întoarce la patria noastră din cer.

Prin urmare, postul acesta de 40 de zile este vremea în care trebuie să învăţăm *ce rost avem pe lume* şi *cum trebuie să vieţuim în ea*, în care intrăm prin *cutremurul naşterii* şi ieşim prin *cutremurul morţii*: cu smerenie, cumpătare şi pocăinţă, pentru că viaţa aceasta este vremea în care batem plângând la porţile Raiului, trecând prin răstignirea patimilor şi a poftelor noastre.

Când îţi schimbi paradigma existenţială

Până nu cunoşti bucuria[227] pe care ţi-o aduce credinţa în Dumnezeu, crezi că *bucurie* înseamnă să petreci, să te distrezi, să te cheltuieşti în lucruri mărunte, să fii lăudat etc. Când te apropii de Biserică, lucrurile *aducătoare de bucurie* de până mai ieri încep să se deosebească din ce în ce mai radical de *priorităţile* anterioare.

Chiar însăşi *sentimentul de bucurie* se metamorfozează şi începi să simţi altfel, să vezi altfel viaţa şi lucrurile din jur.

Într-un fel paradoxal şi de neacceptat pentru cei care stau departe de Biserică, începi să te bucuri de vederea păcatelor proprii, pe cât e cu putinţă, de linişte, de depărtarea de zburdălniciile lumii, de meditaţie, de comuniunea cu cei credincioşi, de întâlnirea cu Sfinţii.

Te bucură acum rugăciunea, te bucură mila şi îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu, pe care o vezi din ce în ce mai mare şi mai neînţeleasă în viaţa ta, pe măsură ce trece timpul. Te bucură înţelepţirea treptată şi adâncirea minţii în cugetări profunde.

Când începi să te îndrăgosteşti de viaţa spirituală, ţi se deschis *ochii dinăuntru*, şi vezi lucruri uluitoare, nesperate; lucruri duhovniceşti, pentru care mai înainte aveai ochii *acoperiţi*.

Cei care cred că ortodocşii practicanţi sau monahii renunţă la o viaţă de plăceri trupeşti pentru o viaţă de tristeţe şi de mâhnire, şi că se flagelează şi îşi siluiesc firea, nu vor sau nu pot să înţeleagă de fapt că noi *nu renunţăm la desfătări*, ci trecem de la unele *mai mici* la *altele mai mari*, spirituale.

Renunţăm la bucurii minore pentru bucurii infinit mai dulci şi care nu pot fi explicate raţional, care nu pot fi puse în scheme logice sau ecuaţii.

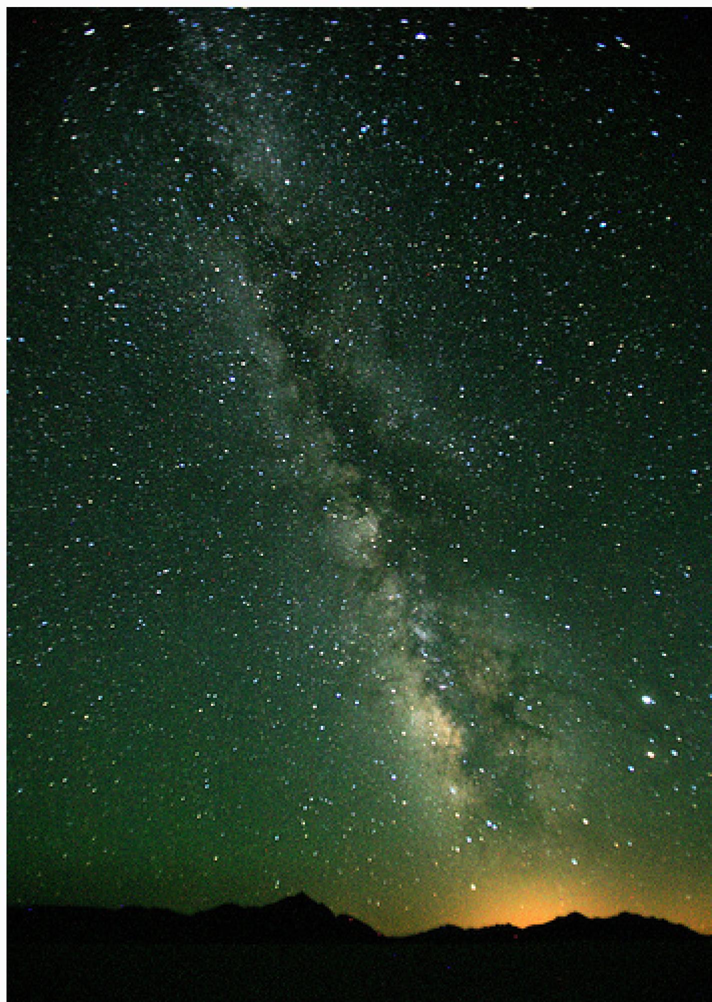
Despre bucurii *spirituale* vorbesc însă şi oamenii de cultură. Iar dacă cei care citiţi aceste rânduri sunteţi oameni intelectuali, puteţi să faceţi o comparaţie între cei care practică *asceza* de dragul performanţelor în artă şi viaţa ortodoxă, ascetică, care e o practicare a ruperii de patimi pentru a ne umple de pacea lui Dumnezeu.

[227] Un articol din 26 septembrie 2007.

Şi actorii, pictorii, scriitorii, care vor să facă lucruri mari suferă pentru munca lor şi rezultatele lor sunt palpabile.

Însă bucuriile ortodocşilor care se nevoiesc pentru mântuirea lor sunt infinit mai mari şi mai *palpabile* în fiinţa lor decât operele artiştilor, dar rămân pe deplin ascunse ochilor neduşi la Biserică.

De aici şi neînţelegerea abisală între *trăitorii credinţei* şi *oamenii artei*. Trăitorii credinţei au imense bogăţii interioare pe care nu le văd decât cei ca ei, pe când artiştii mari au resurse interioare foarte bogate, dar viciate de patimi şi de aceea nu pot să treacă spre o împlinire cu adevărat *măreaţă* la nivelul interiorităţii lor.

La Fac. 2, 23-24, Sfântul Adam[228] *o recunoaşte* pe Sfânta Eva ca fiind trup din trupul său şi os din oasele sale şi proroceşte, la vederea ei, că va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va uni cu femeia sa şi vor fi amândoi un trup.

Femeia nu spune nimic despre ea însăşi şi nici despre bărbat, ci bărbatul este cel care vorbeşte despre ea, spune cine este femeia şi proroceşte despre Hristos şi Biserică (*cf.* Ef. 5, 31-32).

Bărbatul vede femeia ca pe *un mădular* al său, ca pe *o parte* a trupului său, din care a şi fost creată, ca pe o extensie a fiinţei sale, *pentru că este luată din bărbatul său* (Fac. 2, 23).

Adică, bărbatul este cel care înţelege cine este femeia de lângă el, dacă o iubeşte, cunoscând că ea a devenit, prin căsătorie, *trup din trupul său şi os din oasele sale* (*cf.* ibidem).

---

[228] Un articol din 10 noiembrie 2007.

Sfântul Adam *se recunoaşte pe sine* în femeie, se oglindeşte în ea, dar nu în mod egoist, ci prin bucuria că altcineva s-a împărtăşit din trupul şi fiinţa sa. El dăduse mai înainte nume tuturor vieţuitoarelor pământului, şi văzuse că niciuna nu se potrivea cu firea sa.

Dumnezeu îl face pe Sf. Adam copărtaş la crearea soţiei sale, şi îi îngăduie să vadă, în *extaz*, naşterea acesteia din coasta lui [căci *somnul greu* de la Fac. 2, 21, din traducerea românească, este de fapt *extaz* în Septuagintă].

Plin de harul dumnezeiesc, Sfântul Adam vede cu ochii duhovniceşti că femeia este *de o fire* cu el, dar proroceşte şi despre Întruparea Mântuitorului şi naşterea Bisericii din Trupul Său.

Sfântul Adam, prin voia lui Dumnezeu, i-a dăruit trup soţiei sale, preînchipuind felul în care Hristos i-a dat Trup Bisericii, care s-a născut din coasta Sa şi este Trupul Său.

Dumnezeu nu a făcut-o pe Sfânta Eva odată cu Sfântul Adam pentru ca ea să se nască din acesta, din coasta lui, iar el să vadă naşterea ei în mod extatic şi să o cunoască apoi cine este.

Prin aceasta, el a slăvit pe Dumnezeu şi s-a bucurat duhovniceşte de soţia sa, ca de una care era părtaşă la firea şi la trupul lui.

Aşa şi cei îndumnezeiţi prin harul lui Hristos, se bucură că sunt părtaşi la Trupul şi la viaţa Lui dumnezeiască, ca unii *care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut* (In. 1, 13).

Bucuria Sfântului Adam când a văzut-o pe Sfânta Eva arată că Dumnezeu nu *a greşit* (cum a insinuat mai târziu Sf. Adam, la Fac. 3, 12), când a hotărât că *nu e bine să fie omul singur* (Fac. 2, 18).

Femeia a apărut ca *un ajutor potrivit pentru el* (ibidem). Dumnezeu ştia că nu există printre celelalte fiinţe de pe pământ un asemenea ajutor, pentru că nu erau *fiinţe raţionale* şi *duhovniceşti*, dar totuşi le-a adus la Sfântul Adam şi acesta le-a pus nume, pentru ca el însuşi *să vadă* că firea lor nu corespundea cu a lui.

Atunci Dumnezeu a făcut-o pe Sfânta Eva din coasta Sfântului Adam şi El Însuşi *a adus-o la Adam* (Fac. 2, 22), pentru ca să îl facă şi mai mulţumitor şi pentru ca să o ridice pe femeie în ochii bărbatului său, ca să-i arate că ea nu este inferioară lui, chiar dacă el are întâietate temporală înaintea ei şi din coasta lui a fost creată şi ea.

Mai mult, Dumnezeu îl încredinţează că El a zidit-o pentru a fi soţia lui, El, Care pe toate le face *bune foarte* (Fac 1, 31).

Dumnezeu ar fi putut să-i facă pe amândoi în acelaşi timp, dar a vrut să ne înveţe că principiul naşterii este unul singur şi să le facă primilor oameni înţeles faptul că *ei doi* sunt *un singur trup*.

Episodul despre *numirea vieţuitoarelor*, de la Fac. 2, 19-20, anterior naşterii Sfintei Eva, este unul pregătitor pentru Sf. Adam, în care el conştientizează singularitatea şi singurătatea sa pe pământ, unde nu mai exista o altă fiinţă cu fire umană, asemenea cu el.

Dumnezeu Se comportă ca un Părinte pedagog cu el, învăţându-l despre creaturile din univers, şi abia apoi dăruindu-i soţia după care tânjea şi la a cărei vedere el se umple de fericire dumnezeiască.

Prin aceasta trebuia ca amândoi să crească în înţelepciune şi mulţumire faţă de Părintele şi Ziditorul lor.

Femeia nu şi-a asistat propria naştere, ci bărbatul a asistat duhovniceşte, în extaz fiind, la naşterea ei.

De aceea bărbatul intuieşte mai bine sufletul femeii, uneori mai bine decât ea însăşi. El îi dăruie un sens al vieţii în veşnicie, împreună cu sine.

Săptămâna albă, care ne vesteşte Sfântul Post cel Mare

Amintim[229] din cântările *Triodului*, ale acestei săptămâni pregătitoare[230]:

„Lăcomind ne-am supus goliciunii celei dintâi, biruiţi fiind de gustarea cea amară, şi de la Dumnezeu ne-am lepădat.

Ci să ne întoarcem la pocăinţă, şi să ne curăţim simţirile asupra cărora este războiul, făcând începerea postului; cu nădejdea darului inimile întărindu-ne, iar nu cu mâncările, întru care cei ce au umblat nu s-au folosit.

Şi în acest chip vom mânca Mielul lui Dumnezeu, în sfânta şi purtătoarea de lumină noapte a Învierii, pe Cel ce S-a adus junghiere pentru noi şi S-a împărtăşit pe Sine ucenicilor la Cina cea de taină; Care risipeşte întunericul necunoştinţei cu lumina Învierii Sale”.

„Apropiatu-s-a această întru tot cinstită săptămână de acum, mai înainte curăţitoare, vestindu-ne primăvara sfântului Post, care luminează trupurile şi sufletele tuturor”.

---

[229] Un articol din 3 martie 2008.

[230] Între *duminica lăsatului sec de carne* şi *duminica lăsatului sec de brânză*.

„Iată vremea pocăinţei, început este acesta de înainte-prăznuire a Postului. Scoală, suflete al meu, cu căldură; împacă-te cu Făcătorul de bine Dumnezeu, ca să scapi de acea judecată dreaptă şi înfricoşătoare cu adevărat”.

„Strălucitu-ne-au nouă luminat ca nişte zori razele pocăinţei, adică îninte-intrările înfrânării”.

„De întunericul cel mai din afară izbăveşte-mă, Hristoase, cu mulţimea milei Tale, ca un îndurat”.

„Scoate-mă din foc şi de la viermele cel neadormit, Mântuitorule, cu nevoinţa pocăinţei curăţindu-mă”.

„Răsărit-a primăvara Postului şi floarea pocăinţei. Deci să ne curăţim pe noi, fraţilor, de toată întinăciunea, şi Dătătorului de lumină cântând să-I zicem: Slavă Ţie, Unule, iubitorule de oameni”.

Aşa şi în multe feluri, punându-ne înainte modelul Sfinţilor Adam şi Eva, care s-au pocăit, Enoh, care a fost mutat de pe pământ la nestricăciune, Avraam, care a primit pe Preasfânta Treime, Moise, care a văzut pe Dumnezeu, Ilie, care a fost ridicat la cer în car de foc, David, Iov, Iona, Daniel şi al tuturor Sfinţilor Proroci şi Drepţi, precum şi pe al Sfinţilor Apostoli şi Mucenici, aceste dumnezeieşti cântări din Triod ne învaţă chipul pocăinţei şi al vieţuirii curate şi ne pun înainte darurile şi răsplătirile lui Dumnezeu, pe care le-au văzut încă din viaţa aceasta şi le vor vedea veşnic cei ce Îl iubesc pe El.

Această săptămână este numită *uşă a pocăinţei* şi *a Postului Mare*.

Sfintele cântări şi rugăciuni ne vorbesc despre Crucea, moartea şi Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, cât şi despre slăvita a doua Lui venire şi Judecata care va să fie, pentru ca atât prin măreţia răsplătirilor, dar şi prin înfricoşătoarele pedepse ale Iadului şi focului nestins, ale viermelui neadormit, să ne facă să ne venim în simţiri şi să părăsim voia şi poftele noastre egoiste.

Focul lacrimilor

Intervalul de timp[231] al Postului[232], în care am început să păşim, este unul care debutează cu invitaţii stăruitoare la tânguire, la sfâşierea inimii.

Începutul acesta pare *abrupt* inserat în viaţa cotidiană seculară, dar nu e, pentru conştiinţa creştinului scrupulos, atent la planul interior al fiinţei sale.

Pentru omul de rând, lacrimile sunt numai *de durere*, sunt o nefericire şi el nu şi le doreşte.

Creştinul ortodox ştie însă că ele sunt *un mare dar de la Dumnezeu*, *un har* şi *o taină*.

Lacrimile de dor după Dumnezeu, de durere pentru păcatele săvârşite împotriva marii Lui bunătăţi, mai sunt numite şi *baie* şi *botez*, al doilea botez al omului, care, deşi nu

---

[231] Un articol din 3 martie 2008.

[232] Mare.

e o Sfântă Taină precum Botezul însuşi, totuşi, fără acest *al doilea botez* nu există pocăinţă şi mântuire.

Pentru că botezul lacrimilor spală haina cea prea curată pe care am îmbrăcat-o la primul Botez şi apoi am murdărit-o prin păcate multe.

Cu apă se spală trupul şi cu Duh se spală sufletul.

Acesta este Sfântul Botez. Dar prin neglijenţa vieţii noastre, harul Duhului din om se întunecă, dacă el nu păstrează candela aprinsă, dacă nu face ce spune Apostolul: *Rugaţi-vă neîncetat. Duhul să nu-L stingeţi* (I Tes. 5, 17, 19).

Şi dacă omul lasă ca flacăra harului să devină pâlpâire şi chiar să se stingă, mai are încă o şansă să se trezească din moarte, să se spele de întuneric, prin plâns şi tânguire.

Lacrimile reaprind focul interior al Duhului. Ele sunt *uleiul* cu care arde lumina harică în lampa sufletului nostru.

Ele sunt *apa* care nu stinge focul, ci îl susţine, care arată buna dispoziţie a inimii noastre de a se smeri înaintea Făcătorului şi Dumnezeului său, cerându-I iertare pentru nenumărate greşeli din toată vreamea şi ceasul.

Aici se biruiesc legile firii, pentru că apa e combustibil pentru foc, iar lacrimile reaprind şi întreţin focul iubirii dumnezeieşti în inimile noastre.

Plânsul aduce pe Duhul înapoi, Care Se îndepărtase pentru alegerea noastră rea, pentru indiferenţa faţă de Dumnezeul nostru, de Biserica Lui.

Apa lacrimilor, care iese din interiorul nostru, din ochii noştri, e o parabolă lăsată de Dumnezeu în însăşi fiinţa noastră, pentru a înţelege că această apă îşi are izvorul înlăuntrul nostru, în măruintaiele inimii, în adâncurile ei duhovniceşti.

Din pământul inimii izvorăsc lacrimile şi îl adapă *spre rodire de viaţă*, prin împletirea cu *izvoarele harului*, dacă plânsul este sincer şi curat.

Românul zice: *Cine ştie focul lacrimilor mele?* Focul lacrimilor noastre e iubirea de Dumnezeu, e dorinţa unui incendiu interior care să ne facă vii şi proprii primirii harului.

Lacrimile limpezesc şi luminează sufletul, îl întineresc, îl desprimăvărează, îl fac uşor, liniştit şi fericit.

De aceea şi Sfinţii sunt pictaţi în icoane cu un triunghi mai închis la culoare sub ochi, ca să marcheze locul pe unde au curs lacrimile cele multe cu care şi-au spălat haina sufletului şi au aprins lumina dumnezeiască în candela fiinţei lor.

Semnificaţii vechi şi noi. Cum a ajuns „ciudeasă” la „a avea ciudă pe cineva” şi despre adjectivul „cinstit”

1

A avea ciudă sau[233] *a fi înciudat pe cineva* înseamnă a fi gelos, invidios pe el, a-l pizmui.

Însă în limba veche românească, cuvântul *ciudeasă* însemna *minune*.

Se zicea, de exemplu, „ciudele / ciudesele Sfântului Gheorghe”, adică minunile pe care le-a făcut Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă[234].

Sau – un exemplu concret – avem în *Psaltirea* lui Coresi din 1577[235], la Ps. 88, 6: *Ispovedi-vor ceriurele ciudele Tale, Doamne*. Adică, în traducerea noastră actuală: *Lăuda-vor cerurile minunile Tale, Doamne*.

Mai târziu, cuvântul în cauză, a devenit sinonim cu *faptul neobişnuit*, pentru ca, în cele din urmă, contemporanul

---

[233] Un articol din data de 24 august 2008.

[234] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Sf%C3%A2ntul_Gheorghe.

[235] Indicaţii editoriale pentru ed. din 1976 aici: http://openlibrary.org/b/OL3894904M/Psaltirea_slavo-roma%CC%82na%CC%86_%281577%29.

ciudat să însemne *ceva neobişnuit* nu în sens pozitiv, dumnezeiesc, ci, în sens negativ, cu sensul de *lucru înfricoşător* şi, cel mai adesea, cu sensul de *lucru anormal*.

Dar, *a fi înciudat* sau *a avea ciudă pe cineva* presupune o altă ramificaţie, credem noi, a vechii funcţii semantice a cuvântului.

Pentru că, *a prinde ciudă pe cineva* sau *a avea ciudă pe cineva*, în sensul de *a-l invidia* presupune, de fapt, *uimire în faţa cuiva*, *faptul de a fi minunat de cineva*, *de a privi pe cineva ca pe o minune* şi, tocmai de aceea, vrei să îl conteşti.

Fiindcă invidia nu suportă minunile şi nici pe oamenii minunaţi, *a fi înciudat pe cineva* înseamnă să dai cu piciorul în ţepuşă, înseamnă să te lupţi, ca un nebun, cu evidenţele şi cu harul lui Dumnezeu, care lucrează în cineva anume.

2

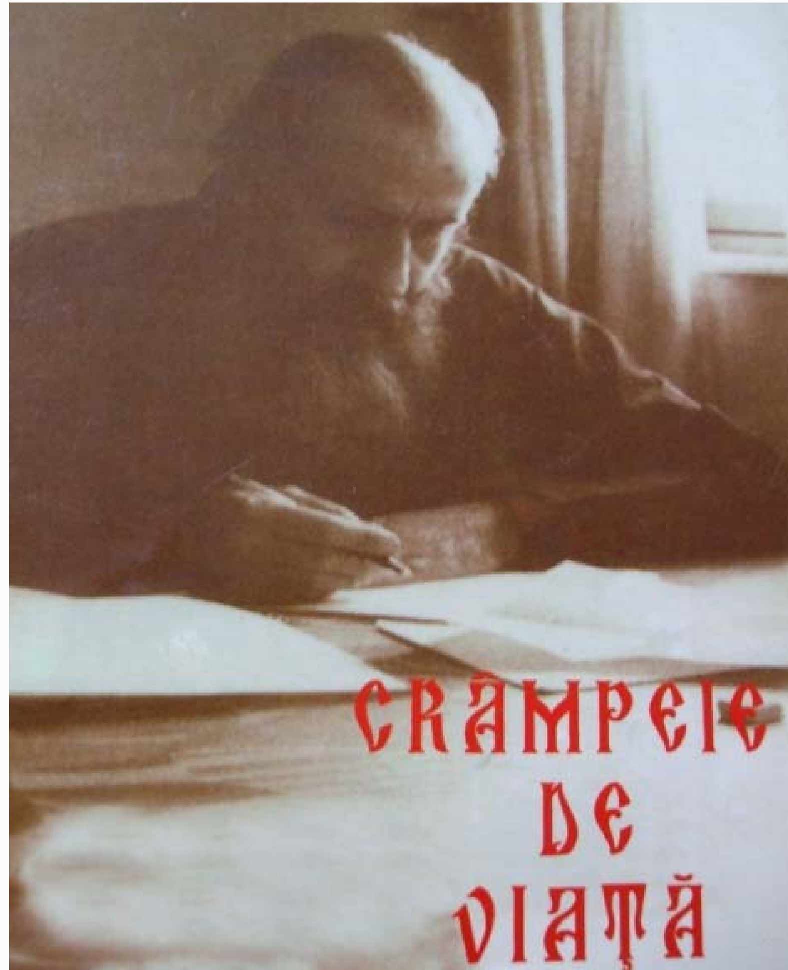
Un alt cuvânt cu semnificaţii paralele este *cinstit*. În limba comună el denumeşte pe omul onest sau o muncă onestă, corectă. Tocmai de aceea avem expresia: „îşi câştigă pâinea *în mod cinstit*".

Însă, „Ceea ce eşti *mai cinstită* decât Heruvimii…" înseamnă că Maica Domnului este mai presus, în slava dumnezeiască, decât Heruvimii.

Pentru că, în limba veche românească cineva *putea fi cinstit cu demnitate* imperială, voievodală sau arhierească sau putea fi *cinstit la ospeţe*, adică era primit cum se cuvine, omenit, acordându-i-se atenţia cuvenită rangului sau virtuţilor sale.

Fiul lui Dumnezeu *a cinstit firea omenească* prin şederea de-a dreapta Tatălui sau prin înălţarea pe scaunul Dumnezeirii a firii omeneşti luate din Prea Curata Fecioară, înălţând-o pe treapta cea mai înaltă.

„Informare”

Titlul postării noastre[236] aparţine unui subcapitol din cartea *Crâmpeie de viaţă. Din viaţa şi învăţătura Părintelui Epifanie I. Teodoropulos*[237], ed. Schitul românesc Lacu, 2000, p. 18, din care cităm:

„Într-o vreme, pe când era elev de gimnaziu, citea *Ucigaşa* lui Papadiamandi. Odată când el lipsea, mătuşa lui a găsit cartea şi a răsfoit-o puţin. Când s-a întors copilul, aceea i-a spus înfricoşată:

- Copilul meu, ce cărţi sunt acestea ce le citeşti? Am citit puţin şi m-am înfricoşat.

---

[236] Articol din 24 iunie 2009.
[237] A se vedea despre sine, la nivel online: http://www.crestinortodox.ro/parinti/parintele-epifanie-teodoropulos-98755.html.

- Ascultă, mătuşă, îi spuse. Eu voi deveni lucrător al Evangheliei şi *trebuie să citesc tot ce au citit ceilalţi oameni. Trebuie să le ştiu ca să pot discuta cu ei şi să le răspund*".

Dacă Fericitul Epifanie citea *asemenea cărţi* şi avea o astfel de atitudine când era la gimnaziu, vă închipuiţi că mai târziu, ca stareţ şi duhovnic, nu numai că nu a părăsit o asemenea preocupare *smintitoare*, dar e cel mai probabil că a şi intensificat-o cu mult mai mult.

Pentru cei ce nu au aflat încă – pentru că citesc pe sărite, mult prea puţin, numai ce le poate cuprinde mintea şi ce au chef să înţeleagă, când nu sunt ocupaţi cu *a sta degeaba* pentru că sunt *prea smeriţi* – cei mai mari Sfinţi ai Bisericii, din toate veacurile, au provocat şi cele mai mari sminteli, atât necredincioşilor, cât şi credincioşilor, ba…chiar şi Sfinţilor.

Sfântul Chiril al Alexandriei[238] l-a desconsiderat mult timp pe Sfântul Ioan Gură de Aur[239], iar Sfântul Teofan Zăvorâtul[240] îl admonesta pe Sfântul Ioan de Kronstadt[241] ca pe *un mare înşelat*, pentru că trăia în mijlocul lumii, petrecea împreună cu oamenii, era adesea înconjurat de femei frumoase şi făcea spovedanii publice.

Exemplele nu se opresc aici, dar ne oprim noi aici, pentru că nu ne-ar ajunge tot internetul să demonstrăm ceea ce se vede şi cu ochiul liber, numai prostie şi răutate şi invidie să nu ai ca să vezi.

Sminteala, de fapt, începe de mai de mult, de la „a venit Fiul Omului, mâncând şi bând şi spun: Iată om mâncăcios şi băutor de vin, prieten al vameşilor şi al păcătoşilor" (Mt. 11, 19).

Pe de altă parte, este adevărat că e vinovat cel ce sminteşte, dar sunt pline Patericele de învăţături despre cum nu trebuie judecaţi cei pe care îi vezi păcătuind la un moment dat sau ţi se pare doar că îi vezi păcătuind, şi cu atât mai puţin dacă sunt clerici. La fragmentele acestea însă, se pare, că multora li s-au *împăienjenit* ochii.

Însă, în aceste zile ale noastre, că sunt ele *cele de pe urmă* sau *nu* (Mântuitorul nu le dădea voie nici Apostolilor să gândească lucrurile acestea), mult prea mulţi au început să dea vina pe *sminteală* şi să se preocupe prea puţin de faptul, dacă

---

238 A se vedea: http://ro.orthodoxwiki.org/Chiril_al_Alexandriei.
239 Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Ioan_Gur%C4%83_de_Aur.
240 Aici pentru acatistul său: http://psalmidetrebuinta.blogspot.com/2009/01/acatistul-sfntului-ierarh-teofan.html.
241 Un blog românesc despre sine: http://ioandekronstadt.wordpress.com/.

nu cumva sunt ei înşişi *o mare sminteală* pentru cei din jur şi pentru ei înşişi.

Şi dacă un preot se preocupă să explice oamenilor cum să înţeleagă pornografia contemporană, care e problema voastră, *sfinţilor*?

Pe *sfinţii mireni* şi *mirence* chiar nu văd de ce îi arde focul, pentru că oricum nu ei sunt în situaţia de a spovedi oameni şi de a le trata şi vindeca rănile.

Sfântul Ierarh Teofan Zăvorâtul[242]

Nu în capul lor se varsă toate dejecţiile tuturor gândurilor murdare, care sunt cam ca groapa de gunoi de la Glina aruncată în apartamentul sau casa în care locuiţi, dacă vreţi să vă faceţi o idee.

---

[242] Preluată din această locaţie: http://3.bp.blogspot.com/_CXPJSPfwKQA/SWjK0pfmVbI/AAAAAAAAD_Q/3Qrulr5FbCo/s1600-h/sf+teofanz.jpg.

Şi dacă totuşi sunteţi atât de *sfinţi* şi nu vă sunt de folos învăţăturile părintelui Dorin[243], de ce nu vă vedeţi mai departe de *sfinţenia* şi de *dreptatea* voastră şi nu îi lăsaţi pe cei care sunt în stare să recunoască faptul că sunt bolnavi de cancerul păcatului, ca să se folosească ei, dacă voi n-aveţi nevoie de nimic şi sunteţi la fel de *curaţi* ca adventiştii, aşteptând sfârşitul lumii?

Sau n-aţi citit niciodată a treia rugăciune, către Sfântul Duh, din rugăciunile de seară? Sau n-aţi văzut, tocmai voi, care citiţi toată ziua numai Sfinţi Părinţi, că ei spun: *Miluieşte-mă, Doamne, pe mine, păcătosul, curvarul, preacurvarul, sodomitul, îndulcitul cu gândurile…etc, etc.?*

Stau şi mă întreb, totuşi, de unde ştiau Sfinţii de astfel de lucruri, că pe vremea unora din ei nici vorbă nu era de internet, de filme porno, nici nu era...blogul părintelui Dorin de pe care să afle.

Dar, de, voi, *sfinţii*, n-aveţi de unde să ştiţi că filmele porno se derulează în capul oamenilor şi cu internet şi fără internet.

Nici contemporanilor Sfântului Noe, nici sodomitenilor, nici romanilor nu le-a trebuit neapărat internetul sau cinematografia porno.

Oricum, pornografia zilelor noastre e un *bun* comercial mai mult decât unul în sine, un vector ideologic, o armă foarte abilă pentru implementarea a cu totul alte idei şi sentimente, cu mult mai satanice chiar şi decât hedonismul intrinsec.

Dar cine să aibă timp să urmărească până la capăt şi să înveţe ideologia patimilor? *Sfinţii* n-au nevoie de asemenea cunoaştere, o să stea ca *stâlpii* când o să vină Antihristul.

Dar, până atunci, n-o să reuşească nici să ţină piept unei discuţii cu un eretic sau cu un ateu pătimaş…dar, iarăşi, ce nevoie au de o asemenea discuţie, când ei trăiesc în mijlocul belşugului duhovnicesc şi al fericirii…*pe lună*.

Cât de nesimţit şi impostor poţi să fii, cât de acru la ficaţi, ca să-ţi pui problema de ce îşi permite un preot să vorbească despre pornografie? Dar despre ce vrei să vorbească, dacă e una din pătimirile cele mai grele ale oamenilor, pentru care au nevoie de multă muncă de lămurire şi de mult ajutor? Despre *virtuţile* tale?

Scrie tu, care eşti deştept, moralist şi mama puritanismului, un blog în care să descrii cu lux de amănunte cât de virtuos eşti şi cum trăieşti virtutea cotidian, şi atunci îl

[243] Picioruș.

scuteşti şi pe părintele Dorin de munca supraumană pe care o depune zilnic, pentru că o să te punem în icoană şi o să te dăm exemplu la tot mapamondul.

Sau crezi că părintele Dorin n-ar putea să se ducă la munte vara asta sau să se odihnească şi să vină la toamnă să spună tuturor: *Iubiţi credincioşi, bine v-am regăsit…*?

Să mai pună câte-o poză, să mai copieze câte un pasaj dintr-o carte…şi e *sfântul sfinţilor*, nu? Aşa, cu lenea, nu vă mai *sminteşte*, că o cunoaşteţi *îndeaproape*.

Cuprins

Prof. Lic. Dr. Gianina Maria-Cristina Picioruș

Teologie pentru azi